

בעזרת השם יתברך



מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).



למוד יומי

ב'בלי ירושלמי תוספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת



פרשת האזינו תש"פ

לוח שעורי למוזים לאנשי שלומנו "חסידי ברסלב" תלמידי "היכל הקדש"

שבוע פרשת _____



שב"ק	ו	ה	ד	ג	ב	א	
							חמש ורש"י עם התרגום
							תנ"ך
							משניות
							בבלי
							ירושלמי
							תוספתא
							מדרש רבה
							מדרש תנחומא
							רמב"ם
							טור
							שלחן ערוך
							זהר
							תקוני זהר
							לקוטי מוהר"ן
							לקוטי הלכות

רבנו ז"ל אמר: מעט גם כן טוב, על כן ראה ללמד מכל שעור מעט או הרבה כפי הפנאי.

מעולה. פרק חמישי – הנהגה מן הקדש דף יט עמוד א – מותר מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזולץ) קעג רש"י

1 עד שיצא מן הקדש לחול – לפי ששכאולא את התרומה. הוא מוציא לחולץ.
2 מין המוציא מקדש לקדש, כגון שלקח ממעות הקדש וקנה מהן קני ובין וקני
3 ליתדה, או ששקל מהן שקלו שהוא דייב לשקול לתרומת הלשכה, או שהביא
4 חטאו ואשמו מן הקדש, ורדניו "מקדש לקדש", ובין שהביא לעורה – מעל, דברי
5 רבי שמעון. ודאן ומדדיח וטאת או
6 אשם – לעולם חייב הדיב באחריותו עד
7 שיביאו לעורה. ובין שהביאו – נקטר
8 מנאחריותו. אף האי בני המוציא מקדש
9 לקדש, כיון שהביאו לעורה – יצא ידי חובתו
10 ידי אחריותו. ומעל. רבי יהודה כבר לעולם
11 הוא חייב באחריותו עד שירוק הדם – אף
12 הבא נמי, כיון שנקרו הדם ויצא ידי אחריות
13 חובתו – מעל. רבין דיצא בו ידי חובתו –
14 כמו שהוציאו לחולץ דמי. ומנח המעל, לרבי
15 שמעון דרמיא ליה ליה יתודה אריבא ליה?
16 תלמוד לומר "תמעל מעל" – ריבה. שישול
17 מאי – כלומר, מה מהו שלקח דערן כולן
18 ושאי לא משום מנהגיה? פשיטא. רבנן
19 חיביק, רינפ"ש כתיב, רנפ"ש משמע בין יחיד
20 בין נשיא ומשוח. מהו רינפ"ש אמר הרמנא
21 גבי שמן המשחה ואשר יתן ממנו על יד
22 והאי משוח לאו יד הוא רוח אימשה כהן ליה?
23 – שלקח דערן אמינא דלא היה בכלל
24 מעולה, קא משמע לן רינפ"ש ומדשיח נמי הוי
25 בכלל מעולה. אקשיה רחמנא – כלומר,
26 אמרין לעיל דאקשיה רחמנא למעולה
27 ליה לעבודתה ויהי, כלומר, להדיב
28 דמי אקשיה לטמיה? – דב חייב ודוטהא אף
29 על גב דלא פסגה – מעל, דוטהא פגומה
30 ועומדת היא, ארינא נוהתא אלא בכלעיה,
31 כדכתיב "מבלעיה אישך", ואמרין (סוטה
32 ב.ה.) שקומה בעלעיה ובעל לבעיה, והיינו
33 בעולה, ואפילו הכי כתיב "מעולה בו מעל",
34 בני חקש נמי אלא נהנה מבעית בידה – אמר
35 על גב דלא פגומה – מעל. אקשיה רחמנא לעבודה ויהי דקע ורמיא בית שניו –
36 משענה עצמו משכינה לעבודה ורה, גבי הקדש נמי עד דביקע בקרדום עצי חולץ,
37 דשינה ממלכתא קדש למלכתא חול – לא מעל, עד דביקע, דפגומה. אקשיה רחמנא
38 לתרומה – כדארמין לעיל. יליף "חטא" "חטא" מותרוה להכי, מה תרומה – פרט
39 למוק, שאם שפך אובלין או משקל של תרומה ולא נהנה מהן, שאני חייב. אף גבי
40 הקדש למי, כל מידו דבר אבילה כי מוקל ליה, ששפכו ולא נהנה ממנו – פטור
41 ממעלה. ואמר לן רבי: דוחו דהוי נמי אף במידי דלאו בר אבילה הוא, כי מוקל ליה
42 פטור, אף אידי מילעו עד שינחה. אלא משום דכתיב בתרומה "כי יאכל",
43 דבתרומה ליבא אלא חובב אבילה, אמר נמי גבי הקדש "כל דבר אבילה". וההיא
44 לאו בר אימנוי הוא – בר פנימיהו. "כיון שנתנה – מעל", ולא קתיי ביה "עד
45 שפגום", אלמנא דלאו בר פנימיהו הוא. ואם כן דלא מיעג. דהבא דכלתיה דתן
46 להיאבא אול – כון ערש עשיר יהיה. דנהו דהבא הרבה תבשיתין כלתו. ובשנתן ליה
47 שקלו, ולאחר מן שקלו ומנצא חסר משקלו, אלמנא דהב נמי עשירי לפגום. אמר ליה
48 – רב זביד: מהו ליבא למשמע מינה, ודלמנא דרבי דחסר "להיאבא דרמין כלתין" –
49 כלומר, לפי שאי חסר משמרתו אוחו ולא מילכיתו אוחו בכל מקום שנתנוהו
50 אוחו, כדרך שעושה כלותין שאינן משמרותו תבשיתין כראוי, בשביל כל חסר.
51 אבל דלמא השמרתו יפה – איני חסר. וקוע – אם הלחם לומר דמתחסר הוא,
52 אפילו הכי כיון שנתנוהו – מעל. "נהנה לאיבא נהנה ופגם אלאה" – שאינו פגום
53 מיד בשעה שנתנה ממנו, "לעולם מי ליה ביה פגימה" – דמי קאמינא דלית ביה
54 פגימה לעולם? לאלתה קאמינא דלית ביה פגימה, אבל אולו מן חולץ ומתחסר. ובין דלאלתה לית ביה פגימה, להכי כיון שנתנה – מעל. מברי בחטאת בחטאת תמימה
55 מיידי – מתוחזק, היינו "כוס של זהב", דכי הדיב כדכס של זהב לא קאי לאיפגומי, ומתום הדי לא אולו ביה בתר פגימה, אלמא כיון שנתנה בו בפתווה – מעל. אף חטאת
56 תמימה, דקימנא תמימה, לאו בר פרייה היא. כיון שנתנה ממנו – למעלה בה. ואמאי קאמר "ע' שפגום", מאי פגום מצי למשכר ביה? דאפילו ליכב עלה עד בארשתה, הוא
57 לא היה שם פגם, ולא פגומה למותה, דבמהנה בין שמינה בין כדורשה הוא לכפרה. ואין בה תורת פגימה. אמר רב פפא מתינתין בחטאת בעלת מום עסקינן – דקימנא
58 לפרייה. וכוון פגומה. והתמימה שפגום מדיה, דרש בה פגום הוא. להכי לא מעל עד שפגום ביה פרישה. ויסאק קשישא מתה כיון שנתנה בשעה פרושה – מעל
59 מעל" ויכין בין בחמתיה בין בפתוה מדיה, וכיון דמהו – שיש בו פרייה ויהי. דאין פריה את הקשישא ליה לכתובי (פסחים כט.א.). להכי לא נתן בו "עד שפגום".
60

1 אקשיה רחמנא לתרומה דכתיב כי יאכל פרט למוק – פירושו: פגום ולא נהנה.
2 דאי לא והקשא לתרומה, הוה מחייבין, כדקאמר בתחלת הברייתא
3 דקאמר "יכול פגם ולא נהנה" וכו', משום דלפנין ליה מעבודה ורה, כדפרשנו לעיל,
4 אין לאקשות: מאי שנא אקשות דוסטה נקטיה לחובאי, ודקש לתרומה לפטור –
5 דהא דכריאת הוא כדריאתא. ודאמרה דוסטה
6 אמיא לחייב נהנה כלא פגם דבר שאין בו
7 פגום, לולי הקשא דוסטה הוה פטרינן בו
8 נהנה. ואמלא הקשא דוסטה הוה
9 מתחייב פגם כלא נהנה מעבודה ורה,
10 כדפרשיתו לעיל. ואם תאמר: מדוע לא
11 חכרינו עד פטור דנתנה כלא פגם גבי תרומה,
12 דהא נהנה מתרומה כדריאתא לעיל "כול נהנה
13 ולא פגם", כדפרשיתו לעיל? ויש לומר: משום
14 ולא פסקין ליה. דהא איבא נהנה כלא פגם
15 דחייב, כגון דבר שאין בו פגם. ולפנין ליה
16 מוסטה. אלא אי קשיא, הא קשיא – גבי
17 עבודה ורה דנקט הקשא לפטור, עד דנקט
18 לפטור ויהי לא לחוסר לענין חייב, דהא
19 מעבודה ורה נפקא לן חיוב מעלה בחורא
20 מרשות הקדש לרשות הדיין, כגון מכירה
21 ומתנה וטאלה גם כלא תנאה. דלאו לא
22 שמענין, לא אלא מותרוה ולא מתרומה, דבתריוון
23 איבא נהנה ויש לומר: דחייב נמי קאמר,
24 אקשיה לעבודה ורה, ועד דריאת שניו –
25 כלומר, מעבודה ורה דבשניו חייב מחייב
26 כלא שום תנאה. ואגב אורחא אשמעינן
27 אדקור שניו בהנצאה מרשות הקדש
28 לחור, עד שיכנס לרשות הדיין ויחבב בו
29 החירות על ידי בקיע, וכדפרשנו לעיל
30 דאשמעינן רבותא אליבא דרב הונא.
31 אקשיה רחמנא לתרומה – מיידי יאכל –
32 פרט למוקי, אף הקדש – כדבר אבילה.
33 כי מוקל ליה – פטור. תימה: משמע דקא
34 דמיסא אבילה חייב מוקל פטור, דקא
35 קמא דבבא קמא (ב.ב.בשנה תנן) דבבא שאין חולץ מעולה, הוא עד שיש מעולה.
36 דהיינו קדשים או קדשי קדשים – פטור. וקאי א' ארבעה אבות ונוקין דרישא, דקדשי
37 ביה "הנמכה", דהיינו אדם המוקד. ואפילו לאמא דאמר מבעה זה השן, ללא פלגי
38 ביה: ופירש הרב רבינו רבינו יצחק דהנא דנקט דיבי יאכל' ליעונו לאשמעינן, וכי
39 נמי אולו ברך דיוק, כגון אבילה נסה – פטור. שיש לרוסיף כגון שמן של תרומה
40 דפטור, כדאייתא פרק "כיצד מברכין" וברכות לה.ב. ועיקר חוספתו חוס' בבא מצינא
41 עט.ב. דבור המתחיל "פטר" וכו'.

1 **והבא** לאו בר איפגומי הוא. בתמימה. אמתניתין ריכוס של זהב", דקרי ליה "דבר"
2 שאין בו פגם. **דבהא** דכלתיה דתן היכן אול – מסקנא דקשיא הוא.
3 כלומר, אי דבר שאין בו פגם הוא? **דבהא** דכלתיה דתן – פירושו: עד כלתו של
4 אותו עשיר הקראת וכן "דיכין אולו" מותר ליה. ז'למנא דהא חייב דרמין
5 כלתין" – כלומר, שנאט שעתה מונהג כמה ששוי כלות שלך, דרוי השלכות אותו
6 בחלוקתו אל מניקוס אורי שאינו נשכר. ודהו פגום הרבה. "דרמין" – משלכות.
7 **מברי** אי בבמהנה תמימה היינו כוס של זהב – פירושו: כיון שהיו תמימים – דבר
8 שאין בו פגם הוא, דאפילו בחשה – אינו פגום כיון כלות. שהיו תמימים אותה.
9 ויורא בה. דלא שייך פגם אלא דבריה העומד לדמי, שאם בא למוכרו – דמי
10 נפחיתו. אבל דבר העומד לקרב, ואינו נספד בכך לקרב – אין בו פגם שיש בו
11 פגום. ומשני: "בבעלת מום" – והשאת עומדת ליכמר. ודימהו פחותים.
12 **הכי**
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60

מעילה. פרק חמישי - הנהגה מן ההקדש דף יט עמוד ב - מותרן מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"

תוספות

1 **הבי גרסין** - נ'נהג בחצי פרוטה ופגם בחצי פרוטה, או שנתנה בפרוטה דבר
2 אחד ופגם בפרוטה דבר אחר - הרי זה לא מעל, עד שינתנה שוה פרוטה
3 ויפגם שוה פרוטה דבר אחר". ובגמרא מפרש טעמא. דלפינן מתרומה דבר
4 שפגם בו נזתה. **אין** מועל אחר מועל כל בהמה וכלי שרת בלבד - תימה. דתנאי
5 בתוספתא אוקימו ביה קידושין של הקדש וכל
6 חברו ובעק בו, ובא חברו ובעק בו - כולם
7 מעלי. ולביא למימר בקידושין כלי שרת
8 מיירי. דהוה דתני בסיפא "זנתה לחברו"
9 וחברו לחברו - הראשון מעל, והשני לא
10 מעל, ובעלה "כולם מעלי". ומפרש ההם
11 במאי עסקינן. כגון לאחר שבקע החזירו, דמה
12 שחזרו - הרי הוא של הקדש כבאלי לא
13 מעל. ורבינו יצחק מפרש ההם בנובין
14 עסקין, דלעולם לא יצאו לחולין בשום
15 מעילה עד שיצאנה משרות.
16 **רבי** אומר כל דבר (שיש בו פגם) ושאינו לו
17 פרוין יש בו משום מועל אחר מועל.
18 מפרש ליה בגמרא.
19 **מאי** טעמא דתנא קמא קסבר בעיניא
20 דבהנה תביב ודרכיבן ביאלי האשם -
21 פירושו: דכתיב (ויקרא ה') (אשה) יכפר עליו
22 ביאלי האשם, ומותר, דכתיב קרא
23 אחרינא, והוה מצי למיכתב "אשר יכפר
24 עליו", אלא שמע מינה לדרשא אתי -
25 למימר, דוקא ביאלי אשם איתב מעילה אחר
26 מעילה, אבל לא בכלי שרת. נראה לרבי
27 דצריך לפרש דסביר רבנן שהוא יוצא לחולין
28 על ידי מעילה, ואם כן יש לו פרוין, אלא אם כן
29 פרוין, אם כי לא יצא לחולין, וקיימא
30 ונעלו בו מנאר שבעל אהוה ואן סברא
31 לומר בהו דגלי קרא. "ורבי נחמיה אמר לך
32 קל דחומר, אם לאחורין מביא ליד קדושה
33 - פירושו: שהכלי שרת מוקד במה שבתוכו.
34 "הוא עצמו לא כל שכן" - פירושו: שאם יצא
35 לחולין על ידי מעילה, אבל מכל מקום מודה
36 דיש לו פרוין, אלא בני מעילה שאני משום
37 קל דחומר, ולענין פרוין, שגמא לא שיער האי
38 קל דחומר, וביאלי האשם" מביעיא ליה
39 לדרשא אחרינא. **האימרי** הרי עלי עצים
40 לא יפחת משני גזרין וטענין מלח וטענין גופה - ומפרש ההם פרק 'הקומץ'
41 רבה' (מנחות כ"ב) ולדברי רבי עצים צריכים קמיעה כמו מנחה, וצריך עצים לעשות
42 מערכת ולהקטירם בה. והשתא פלגי נן רבי ורבנן במתניתין. ורבי סבר כל דבר
43 שאין בו פגם, כגון עצים, יש בהן מועל אחר מועל, כמו בהמה וכלי שרת, דעצים
44 קרבן גזר אהו. ורבי סבר דלאו קרבן הוא, ואין מועל אחר מועל. **קדשי**
45 מונח תמימים ועשו בעלי מונח איבא ביניהו והתניא - בניחוחא. "רבי אומר:
46 יקבר" - ודקטבר, בעלי העמדה והערכה. "וחבובים אומרים: פיר - ודקטבר: וכן
47 בענין העמדה והערכה. השתא פלגי נן רבי ורבנן. דאלביא דרבי דאמר בענין
48 העמדה והערכה, אם כן אלימא קדושתיהו, שדרי אינן נפרים בקל. הלכך, ביש בהם
49 מועל אחר מועל. ורבי שאין בו פגם" קרי ליה - לפי כשמתחלה כשהיו תמימים,
50 הוה דבר שאין בו פגם. ורבנן סברי: אין מועל אחר מועל, דלא אלימ קדושתיהו,
51 שדרי הם נפרים בעלי העמדה והערכה. **המחול** אבן או קורה של הקדש הרי זה לא
52 מעל - אבנא מוקד לא באבנים המוחללות לו לגובר סקנין. שאין יוצא לחולין
53 בניכול הגובר, לפי שאינו מוציא מרשות הקדש בגטלתו. ככל זמן שהיא ברשות
54 הגובר היא דרבי ברשות הקדש, עד שיצאיה מרשותו.

1 **משנה** נהנה בכחצי פרוטה - כגון שלכש בגד של הקדש, ונתנה בו כשיער חצי
2 פרוטה. **ופגם** כחצי פרוטה - שקרעו, ופגמו כשיער חצי פרוטה. **או**
3 שנתנה כשות פרוטה דבר אחר - שיש בו פגם, ולא פגם. **ופגם כשות פרוטה**
4 **דבר אחר** - כגון ששקר משקה ולא נתנה מן - הרי זה לא מעל, עד שיתנה שוה
5 פרוטה ויפגם שוה פרוטה דבר אחר.
6 והבא מייד דבר שיש בו פגם, וקסבר
7 דכתרומה בענין הפיטתו והדאיתו כאחד. **אין**
8 מועל אחר מועל במוקדשין אלא בהמה
9 וקדשי מונח וכלי שרת בלבד - הני לאו
10 לדמי קיימי, ולא בני אפינומי ניהו. שאפילו
11 רכב על גבי בהמה והכדושה, או תשל
12 מנורה - עדיין ראייה היא לקרבן, ולא
13 פסלה בכך למנוח, וכיב שמעה וכן בחושה
14 חזית להקדשתה. ואין בה תורת פגימה. הלכך
15 הוא איתב בקדושתה קיימא. הלכך יש בה מועל
16 אחר מועל. וכן שותה אחר בבוס של הוב,
17 אפילו אפיפתו ופגמו. כיון דקדושתה גופה היא
18 אפילו קדושת דמיא. ולא לפידיה קיימא -
19 עדיין קאי לשרותו, ויש בו מועל אחר מועל.
20 **רבי אומר** כל דבר שאין לו פגם - שאינו
21 נפסל בפגימה, דהיינו כל דבר שאין לו פרוין
22 כל זמן בהמה וכלי שרת דאמון במתניתין -
23 יש בו מועל אחר מועל. ובגמרא מפרש מאי
24 איבא כן רבי לרבנן. **גמרא** קסבר בעיניא
25 דבהמה הוא **הכתבתא** - מעילה לא כתיבא
26 מילי. דכתיב 'וזהבוקן יכפר עליו (הבוק)
27 הוא, שכבר נאמר חלה' הא "ביאלי האשם" תימא
28 הוא, שכבר נאמר חלה "אשם", ותניא
29 קרא 'וכפר עליו הבוק' ותו לא, "ביאלי
30 האשם" למה ליה? לומר שכפר עליו במה
31 שמעל ביאלי האשם שנתנה מנוח, דשמעתי
32 אפילו מעל בו מנא עפמיס - קרי "אשם",
33 שיש בו מעילה כל שעה. ומתכבד רחמנא
34 בדמה בני מעילה, אלא שאר מילי - כמלל
35 אלא מועל אחר מועל אלא במדת בלבד.
36 **רבי נחמיה** - דמוסרי כל שר לא מעילה
37 מייחזי להו מלק דחומר. "אם אחריס מביאן
38 קדושתן" - כלומר, כיון דכלי שרת תמידי
39 כל כן שפובאן אחריס לקדושה, ויש בהן
40 מעילה, דהכי קיימא לן (בתוכים פ"א) דכלי שרת מקדשין בכל דבר. **הוא עצמו** -
41 כלי שרת; כיון כוס של זהב, לא כל שכן שיהא קדוש כל כך שיהא בו מועל אחר
42 מועל. **איבא** ביניהו **עצים** דתנו **רבנן האומרי** הרי עלי **עצים** וכו' - דהכי תנן
43 במסכת מנחות בפרק 'האומר הרי עלי עשרון' (ק"ב). 'האומר הרי עלי עצים - לא
44 יפחת משני גזרי עצים'. ואמרין בגמרא. ורבי: קרבן - מלמח שמתנדבן עצים.
45 וכמה? - שני גזרין, וכן הוא אומר: 'והגזרות הפלנו על קרבן העצים'. **רבי אומר**
46 **עצים** קרבן **מן טעונין** מלח וטענין גופה - לרבי קריי להו 'קרבן', והוה דבר שאין
47 בו פגם וקדשי קדושת גופה. והוה דבר שיש בו פגם. דהוה כמאן דלא קיימי
48 דישב עליון - יש בהן מועל אחר מועל. ולרבנן דלא קרי להו 'קרבן', לא הוה קדשי
49 מונח. אלא הוה קדשי ברק הבית, והוה דבר שיש בו פגם. דהוה כמאן דלא קיימי
50 אלא לדמי - ואין בהן מועל אחר מועל. **אמר רבא** לדברי **רבי** - דקרי להו 'קרבן',
51 אותן עצים טעונין מלח וטענין גופה, עילית, דהוה שאר קרבן. **וצבין קמיצה** -
52 שקח מן העצים מעט קמיצה וקטיר תולה. **האומר** דוקא על למנחה שטענין
53 מלח והגשה. טעונין נמי קמיצה. **רב פפא אמר** - קדשי מונח וכו' איבא ביניהו.
54 **והתניא** - בניחוחא - קדשי מונח תמימים ועשו בעלי מונח, ועבר ושחטן עד
55 שלא נפרי. **רבי אומר**: יקבר - משום דאיתב מעל דכלי שרת. **הכל** היו בכלל העמדה
56 והערכה, אפילו קדשי מונח, והני לא אפשר בהעמדה והערכה, דהא מנו - הלכך יש בהן מועל אחר מועל, ונתנה מנחה אחר
57 שחשתי. **וחבובים אומרים: פיר** - דלא בעו העמדה והערכה, וכיון דקדושת דמיס ניהו ואתי בהו פרייה - אין בהן מועל אחר מועל.

נהנה
הלכך יקבר, והאילו ולת להו פרייה. הלכך יש בהן מועל אחר מועל, ונתנה מנחה אחר
שחשתי. **וחבובים אומרים: פיר** - דלא בעו העמדה והערכה, וכיון דקדושת דמיס ניהו ואתי בהו פרייה - אין בהן מועל אחר מועל.
משנה

מעילה. פרק חמישי - הנהגה מן ההקדש דף כ עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" קעז

תנתה לחברו הוא מעל - פירושו. גובר. לפי שיצא לחולץ מבי נתנה לחברו, שהוציאה משרותו. **בנאה** בתוך ביתו הרי זה לא מעל - מפורש בגמרא: בנן שלא שינה אותה, אלא הניחה על פי ארובה. דאי עשה בה שינוי - קנאה הגובר, ויצאה לחולץ. **תנתה** לבן אף על פי שלא רחץ מעל - בפרק "החוב" (בבא מציעא מחא, ט"ז) מיימי מנה סיוע ליש לקש

משנה נתנה לחברו הוא [מעל] - נתון מעל, שהוציאה לחולץ. **גמרא** מאי שניא - דכי נטלה הוא - ולא מעל, ומאי שניא כי נתנה לחברו - והמעל? מנכור המסורות לו - אלא אותו או איתו קורה עסקין, דכי נטלו הוא - עדין בשרשותו דהו, וברשות הקדש יניחו במתחלה. אבל כי נתנה לחברו, הרי שינוה משרות הקדש לחולץ, ומעל. כיון דרשתי - פשוטתה ורובתה.

1 תנתה לחברו - הוא מעל, וחברו לא מעל. **בנאה** בתוך ביתו - הרי זה לא מעל, עד שידור תחתיה בישוה פרטה. **נמל** פרוטה של הקדש - הרי זה לא מעל. **תנתה** לחברו - הוא מעל, וחברו לא מעל. **תנתה** לבן, אף על פי שלא רחץ - מעל, שהוא אומר לו "הרי המרחץ פתוח לפניך, הקנס ירחיץ". **אבילתו ואבילת חברו, הנייתו והניית חברו, אבילתו והניית חברו, הנייתו ואבילת חברו** - מצינו רוב עם זה, ואפילו לזמן מנחה. **גמרא** מאי שניא הוא ומאי שניא חברו? אמר שמואל: **מנכור המסורות לו עסקין**. **"בנאה** בתוך ביתו אינו חיוב" כו'. **למה** לי עד שידור תחתיה? כיון דשנייה - מעל! אמר רב: **כגון שהניחה על פי ארובה, וכיון דכני לה, מירת מעל. לימא מסייע ליה לרב, דאמר רב: המשמתחה לכת אסרו.** אמר רב אחא ברבי איקא: **הניחה הנראת לעינים אסרה תורה, לימא מסייע ליה: הדר בבית של הקדש - כיון שהנהיה ממנה, מעל.** אמר ריש לקיש: **התם שהשקיעו ולבסוף נתנו, אכל בנאו ולבסוף הקדישו, מאי? לא מעל. מאי אריא ריהט? בתו? הדר בבית של מערה** - לא מעל, לימא "הדר בבית של אגנים שבנאו ולבסוף הקדישו" - לא מעל! אמרי: **הא - פסיקא ליה, הא - לא פסיקא ליה.**

2 **משנה** נתנה לחברו הוא [מעל] - נתון מעל, שהוציאה לחולץ. **גמרא** מאי שניא - דכי נטלה הוא - ולא מעל, ומאי שניא כי נתנה לחברו - והמעל? מנכור המסורות לו - אלא אותו או איתו קורה עסקין, דכי נטלו הוא - עדין בשרשותו דהו, וברשות הקדש יניחו במתחלה. אבל כי נתנה לחברו, הרי שינוה משרות הקדש לחולץ, ומעל. כיון דרשתי - פשוטתה ורובתה.
3 אי נמי: שבנאה בבנן - מעל, שדיר שינה אותה. שהניחה על פי ארובה - כשהיא שלימה, שלא שבנא כלום, אלא תנתה בעלמא הוא דעבד בה. הלך כל מעל עד שדיר תחתיה בישוה פרטה. (לישנא) (אמריטא) בנן שסתם פי ארובה, ודהה פירות תחת הארובה, ועבשיו נהנה ממנו הבי - שאן הגשמים יורדים עליהם. דכיון שהנין עליהן בישוה פרטה - מעל. וכוין דכי רהי מיתה מעל - הכי קנינו (לעיל): כיון דבנה - מעל דאף על פי שמחברתה היא בבנין, חשיב ליה כמלוה, ואית בה מעילה - לימא - מדיבא מעל, דאף על פי דבדירה - כמלוה דמי. היינו מסייע ליה לרב, דאמר: המשתחה לכת - אסרו, דאף על פי דמחבר לקדש הוא, לענין עבודה ודה - כמלוה דמי. דאי אמרית: מחובר דמי - אלא אסרה, דהכי נמירין (בעברת דהו מנהא). יאלדיהם על הדינים" - ולא הזכירם אלאהו. ואי אמרת: מחובר דמי - נאסר, דהוי דומיא דהו. ואי מחובר דמי - נמי לעיל מעילה לא אית ביה מעילה, דהו ארץ מעלעל מחובר לקדש. לעולם - אינא תך דמשתתחה לכת לא אסרו, וכמחבר דמי. ודמי נמי כיון דכני לה כסיד - מחובר דמי. ואי אמרת: אם כן, אמאי מעלעל בהו? משום דהנאה הנראה לעינים אסרה - במעילה. וקורה זו שבנאה בבנין, הנאה הנראת לעינים היא, ולחבי מעלעל - מאדאקדש הוא דמעל, אף על פי שבנאו כמלוה דמי, מסייע ליה "הדר בבית של הקדש - מעל", דכמלוה דמי. אמר ריש לקיש - לעולם אינא לך בית מחובר דמי, ומנכא לא תסייע. ואם אמרת: אם כן, אמאי מעל? דהם שהקדישו האבנים והיסעים כשהן כמלוה, ואחר כך בנאו. דכיון דבשעת הקדש הוה תולד, והלך אף על פי דשבו בנאו דמחבר הוא - יש בו מעילה. וקא זייק **אכל אבל** - ולבסוף הקדישו לאחר שהיה מחובר. מאי? לא מעל. אם כן, אמאי רהט ותני "הדר בבית של מעלה של הקדש - לא מעל". אמרי כו' - הא דחיוב מצי למיתני: דמיא לא מעל. אבל משום הכי נקט "בית של מערה" - משום דפסיקא ליה דלעולם לית בה מעילה. לחבי (פסיקא יחבי בא ליה למיתניה). **בית של אבנים דעלמא לא פסיקא ליה** - מילתא, דיש הפרש בין בנאו ולבסוף הקדישו בין הקדישו ולבסוף בנאו. לחבי לא הנייה. ולעולם דוקא הקדישו ולבסוף בנאו יש בו מעילה, דכמלוה דמי.

הדרן עלך הנהגה מן ההקדש

השליח אשתו שלוחתו בעל הבית מעל, לא עשה שלוחתו, והשליח מעל, ביצה, אמר לו תן בשר לאורחים, ונתן להם כבד, כבד ונתן להם בשר, השליח מעל, אמר לו תן להם תחובה מתוקה והוא אומר כלו שתם והם נמלו, שלש בולקא מעלו. גמרא

1 **משנה** נתנה לחברו הוא [מעל] - נתון מעל, שהוציאה לחולץ. **גמרא** מאי שניא - דכי נטלה הוא - ולא מעל, ומאי שניא כי נתנה לחברו - והמעל? מנכור המסורות לו - אלא אותו או איתו קורה עסקין, דכי נטלו הוא - עדין בשרשותו דהו, וברשות הקדש יניחו במתחלה. אבל כי נתנה לחברו, הרי שינוה משרות הקדש לחולץ, ומעל. כיון דרשתי - פשוטתה ורובתה.
2 אי נמי: שבנאה בבנן - מעל, שדיר שינה אותה. שהניחה על פי ארובה - כשהיא שלימה, שלא שבנא כלום, אלא תנתה בעלמא הוא דעבד בה. הלך כל מעל עד שדיר תחתיה בישוה פרטה. (לישנא) (אמריטא) בנן שסתם פי ארובה, ודהה פירות תחת הארובה, ועבשיו נהנה ממנו הבי - שאן הגשמים יורדים עליהם. דכיון שהנין עליהן בישוה פרטה - מעל. וכוין דכי רהי מיתה מעל - הכי קנינו (לעיל): כיון דבנה - מעל דאף על פי שמחברתה היא בבנין, חשיב ליה כמלוה, ואית בה מעילה - לימא - מדיבא מעל, דאף על פי דבדירה - כמלוה דמי. היינו מסייע ליה לרב, דאמר: המשתחה לכת - אסרו, דאף על פי דמחבר לקדש הוא, לענין עבודה ודה - כמלוה דמי. דאי אמרית: מחובר דמי - נאסר, דהוי דומיא דהו. ואי מחובר דמי - נמי לעיל מעילה לא אית ביה מעילה, דהו ארץ מעלעל מחובר לקדש. לעולם - אינא תך דמשתתחה לכת לא אסרו, וכמחבר דמי. ודמי נמי כיון דכני לה כסיד - מחובר דמי. ואי אמרת: אם כן, אמאי מעלעל בהו? משום דהנאה הנראה לעינים אסרה - במעילה. וקורה זו שבנאה בבנין, הנאה הנראת לעינים היא, ולחבי מעלעל - מאדאקדש הוא דמעל, אף על פי שבנאו כמלוה דמי, מסייע ליה "הדר בבית של הקדש - מעל", דכמלוה דמי. אמר ריש לקיש - לעולם אינא לך בית מחובר דמי, ומנכא לא תסייע. ואם אמרת: אם כן, אמאי מעל? דהם שהקדישו האבנים והיסעים כשהן כמלוה, ואחר כך בנאו. דכיון דבשעת הקדש הוה תולד, והלך אף על פי דשבו בנאו דמחבר הוא - יש בו מעילה. וקא זייק **אכל אבל** - ולבסוף הקדישו לאחר שהיה מחובר. מאי? לא מעל. אם כן, אמאי רהט ותני "הדר בבית של מעלה של הקדש - לא מעל". אמרי כו' - הא דחיוב מצי למיתני: דמיא לא מעל. אבל משום הכי נקט "בית של מערה" - משום דפסיקא ליה דלעולם לית בה מעילה. לחבי (פסיקא יחבי בא ליה למיתניה). **בית של אבנים דעלמא לא פסיקא ליה** - מילתא, דיש הפרש בין בנאו ולבסוף הקדישו בין הקדישו ולבסוף בנאו. לחבי לא הנייה. ולעולם דוקא הקדישו ולבסוף בנאו יש בו מעילה, דכמלוה דמי.

הדרן עלך הנהגה מן ההקדש

השליח עשה שלוחתו בעל הבית מעל, כן הקדש מעל, לא עשה שלוחתו, והשליח מעל, ביצה, אמר לו תן בשר לאורחים, ונתן להם כבד, כבד ונתן להם בשר, השליח מעל, אמר לו תן להם תחובה מתוקה והוא אומר כלו שתם והם נמלו, שלש בולקא מעלו. גמרא

1 מאן תנא דכל מידי דמימלך עליה תרי מילי הויין — כגון כבוד ובשר. שנשבעל
 2 הבית צוה לשלוחו להביא בשר, השליח נמלך בו, אם חפץ בכבוד — מביא,
 3 אבל בלא נמלך — לא היה מביא. והבא דאמר בעל הבית "הבא בשר" והביא כבוד,
 4 תנן במתניתין "לא עשה שלילוחו", הן תרי מילי נענהו אמר בו והסד דלא כרבי
 5 עקיבא. ודבר פרק "הגדרון מן היק" (הק"ק נדרים)

6 גרמא מאן תנא דכל מילתא דמימלך עליה שליח -
 7 תרתי מילי הויין? אמר רב חסדאי: דלא קרבי עקיבא.
 8 דתנן: הגדרון מן היקין - מותר בדילועין, ורבי עקיבא
 9 אוסר. אביי אמר: אפילו תימא רבי עקיבא, מי לא בעי
 10 לאומלוי? כי אמרו רבנן קמיה דרבא, אמר להו: שפיר
 11 דאמר רבנמינא! מאן תנא דפליג עליה דרבי עקיבא? רבן
 12 שמעון בן גמליאל היא. דתניא: הגדרון מן הכבש - אסור
 13 בכל מוין גמלי. וחסור בראש ובתלים, פקנה, וכבדה,
 14 ובלבד, ואסור בכשר עופות, ומותר בכשר דגים ותרנגובים.
 15 רבן שמעון בן גמליאל מותר בראש ובתלים, פקנה,
 16 וכבדה, ובעופות, ובדגים ובתרנגובים. וכן היה רבן שמעון
 17 בן גמליאל אומר: קרביים לאו קשר הן, ואוכליהן לאו
 18 בר איניש - ולתנא קמא, מאי שנא בבשר עופות? -
 19 משום דרגיל איניש דאמר "לא אישכחי בשרא דחיותא,
 20 ואחתי בשרא דציפרא". אי הכי, הדי נמי עבדי איניש
 21 למימרא "לא אישכחי בשרא דחיותא, ואחתי דגים!"
 22 אמר רב פפא: ביום הקוה עסקינו, דלא אכל איניש!
 23 אי הכי, אי ציפרא נמי לא, ולתנא קמא שניא: דמימלך
 24 דמסוכר ואכל ציפרא - פרה לביה ציפרא. ועוד, תניא:
 25 אין מקוין דם לא על הדגים, ולא על העופות, ולא על
 26 בשר מליח! אלא אמר רב פפא: ביומא דכיביב ליה
 27 עיניה עסקינו, דלא אכלי דגים. "אמר לו תן לו תחיתך"
 28 כו'. שמע מניה: מוסף על שלוחות - הוי שלוח! אמר רב
 29 ששת: דאמר שליח "כול אחת מדעתו ואחת מדעתך".
 30 מר

1 מאן תנא דכל מילתא דמימלך ביה שלוחא תרתי מילי נענהו — הכי קאמר, מני
 2 מתניתין, דמשמע כל מלוא דצריך לשליחא לאימלוכי עליה ולשאלו מבעל הבית
 3 אם יקחהו במקום אותו שצוהו אם לאו. כגון שאם צוהו בעל הבית ליקח לו בשר מן
 4 השוק ולא מצא אלא בשר, שנשכשו ויקח לחורו לו ושאלו לא יקחהו אם לאו. דאף
 5 על גב דבדלו מין בשר הוא, כיון דרמלך

6 עליו — תרי מילי נענהו. דמתניתין נמי הכי
 7 משמע דתרי מילי נענהו, מדקנין "שליחא"
 8 "מעל". ואי הוה מילתא נענהו — שליח אמאי
 9 מעל? הא קאי עבדי שלוחותו של בעל הבית!
 10 אלא מדקנין "מעל" — אלמא תרי מילי
 11 נענהו, ומני הא? אמר רב חסדאי דלא כרבי
 12 עקיבא היא דתנן הגדרון מן היקין. ודקסבר מר
 13 בדילועין ורבי עקיבא אוסר - דקסבר מן
 14 לחור הן. ואומרין במסכת נדרים, אמרו לו
 15 אלא כיון עקיבא: והלא אום אומר שלוחו? קח
 16 לך ירק, והוא בא ואומר לו "לא מצאתי אלא
 17 דלועין" - אלמא כיון דממלך, מינא אחריתי
 18 דלוחי. להכי מותר בדילועין. ואמר לון: "הוה
 19 הדבר" — כלומר, משם אני למד דאף על גב
 20 דרמלך - הוה מילתא היא. "כלום הוא
 21 חזר ואומר ירק לא מצאתי אלא סגנית",
 22 אלא כיון דאמר "לא מצאתי אלא דלועין",
 23 ואינו אומר "לא מצאתי אלא סגנית" -
 24 אלמא דלועין בכלל ירק הן. ואף על גב
 25 דלמנא עליהו שליחא, סבירא ליה לרבי
 26 עקיבא דהוה מילתא נענהו, והיינו דלא כרבי
 27 עקיבא. אפילו תימא רבי עקיבא היא -
 28 היינו טעמא דכי נתן לון כדב - מעל ממי
 29 שנתן לון מרעהו, דמי לא בעי אימלוכי
 30 בבעל הבית אם יתן להם כדב או לא? וכיון
 31 דלא אימלך, משום הדי בעל השליח, דכמי
 32 שנתן לון מרעהו דמי. ולא משום דלוחי,
 33 דתרי מילי נענהו, אלא הוה מילתא נענהו.
 34 שפיר קאמר חנני - והיינו אבי הרחיק הכי:
 35 אפילו כרבי עקיבא נמי לא בעי לאומלוי?
 36 מאן תנא דפליג עליה דרבי עקיבא -
 37 דסבירא ליה דכל מילי דמימלך עליה שלוחא

38 דרך אדם לאוכלו, "ואוכליהן לאו בר איניש" - פירוש: האוכלין אינו מבני אדם.
 39 **ביומא** דכיביב ליה עיניה עסקינו - דלא אכלי דגים. והא דאמר פרק "הגדרון מן
 40 היקין" (שם). ונא סמא לעניא - הם פרין ליה, ומשני: "כאן - תתלת
 41 אוכלא, כאן - בבולה אוכלא" יש מפרשים: תתלת חולי העין, יש מפרשים:
 42 "אוכלא" - סעודה, כלומר, כאן - שהדגים בתתלת הסעודה, כאן - שבאים בבולה
 43 הסעודה. **שמע** מינה מוסף על שלוחותיו ושליחו - בכחובות פרק "אלמנה
 44 ונותנת" (נ"ב). אחת דך בעיא: איביעיה לה, אמר שלוחו "ובן לי
 45 לתאב", ואול כון בורא. מאי דמסיק על דבריו, הוי, וליתבא מודה קנה. או דלמא
 46 מעבר על דבריו הוי, וליתבא נמי לא קני. והכי נמי במתניתין, כי אמר שלוחו
 47 "יתן להם אחד", והוא אומר "טלו ששים" - אי ביהדי דכחובות הוי מעביד על
 48 דבריו, הבא הן לן למימר לא עשה שלוחותיו. והתם בכחובות (שם) מייח לה
 49 ליה לאתא. "אמר רב ששת, דאמר מליח מרתי" - פירש להם: "הראשון לדעת
 50 בעל הבית כאשר צויתי, והשנית מדעתך". והם נטלו שלש, והראשון - תורת
 51 שלוחות בעל הבית, והשנית - תורת שלוחות השליח, והשלישית - לדעתו. וכן
 52 פירשו בגמלתן. "מנה דמינא עקר שליחיה דבעל הבית" - פירוש: אפילו
 53 לא אמר מדעתה - קא משמע לן.

אמר
 54 העינים לכאוב. אבל בסוף אוכלא - קשי להו דגים. שמע מינה מוסף על דבריו הוי [שליח] - דמקנין "כולן מעל", דמשמע דבעל הבית נמי מעל, ככלל שלוחותיו
 55 לתנא המתניתין דשליח לא עקר שלוחותיו ובעל הבית. אלמא מוסף על דבריו הוא דהוי. דאי הוי עקר שלוחותיו - לא היה הבעל הבית מועל. אלא דאי מוסף על שלוחותיו
 56 הוא. והפשט טובא דא דמביעין לן במסכת כחובות (נ"ב). והא מאן דאמר לשלוחיה "ויל וכן לי לתאב דארגאי, וכן לי בורא, שוואו פי שנים. מי אמרין מוסף על
 57 דבריו של משלח הוי, ולא עקר שליח שלוחותיה וקנה (שליח כחובות). או עובר על דבריו הוי, ולא קנה הלוקח כלום? **אמר רב ששת** - מביא לא תפשטו, דהבא
 58 היינו טעמא דבעל הבית נמי מעל - משום דאמר שלוחו מרעהו. דהכי אמר שליחא לארוהו: "טלו ששים וליח תחיתו, האדר מרעהו של בעל הבית, מעל" ואיך מרתי", ואיך
 59 לקח מדעתך. דהבא דאי מוסף הוי, ואיתעבדא שלוחיה, ולכן מעל. וכי תמא: (אי הכי) אם פשטא דבעל הבית מעל?
 60 מר

מעילה. פרק שיש - השליח שעשה דף כא עמוד א - מותר מהדורת 'אבן ישראל - (שטיינזליץ) קמג רש"י

1 מזה דתימא וכו' ולא למעול בעל הבית קא משמע לן - כיון דאמר 'שלו דעתו
2 של בעל הבית' - היינו שלחותיה, ומעל. **משנה** דלוסקמא = טלסקא דסבי,
3 שקרין 'טסקא' בלעז. אף על פי שאמר בעל הבית לא היה בלבי - 'ותבאי לי'
4 אותו ממקום שהבאת, לא אלא מזה האחר - בעל הבית מעל, שהרי נעשית
5 שלחות. דבריהם שולבו, שהוא אמר 'לא'

6 היה בלבי על זה - אנון דבריה לא עשה
7 שלחות - ממה שצוהו בעל הבית - בעל
8 הבית לא מעל, ולא אתעבידא שלחותיה.
9 והם לא מעלו - דלאו בני דעה ניהו. אלא
10 החנוני מעל - לכשצויא - בעל הבית אותה
11 פירושה לשום ארס, והדאית הוא השלח - פירושה לה
12 מקשה לחול כשמוציאה - שלח - פירושה של
13 הקדש ביד פקח, ונזכר בעל הבית שודיה של
14 הקדש שורה שהגיע עליה תנוני. והתנוני
15 מעל - לראש קודם בעל הבית לא היה (הובע)
16 הבית לא מעל. דכיון דבעל הבית נזכר שהיא
17 של הקדש קודם שהגיעה ליד החנוני -
18 החנוני מעל, ולא בעל הבית לא היה (שליח).
19 דבעל הבית לא מעל - דכיון דנזכר בעל
20 הבית קודם שנעשה שלחותה, איפשר ליה
21 ממעילה, דהוה ליה מודי. ומעילה אינה
22 נזתא אלא בשוגג. דכתיב 'וזאתה שגגה
23 מקדשי ה' - ושלח ימי לא מעל - שהרי
24 עשה שלחותה. אבל תנוני מעל לכשצויא
25 ה' - הדואל ואינו יודע דשל הקדש היא. והיא
26 שגגה בגיה. אלא כיצד יעשה - בעל הבית
27 שכונרו - לי שצויא החנוני מרד מקדש
28 נטל פירושה של חולין ואמר בו - קודם
29 שיצאנה תנוני. **גמרא** הא לאו בני
30 שלחות ניהו - ונדי חרש שוטה וקטן.
31 ואמאי מעל בעל הבית משעשו שלחותיה?
32 **שעאום** - לחרש שוטה וקטן במנען של
33 ויתום. דהנן 'הויתום מאימתי מקבלין'
34 טומאה? - משיעוהו בעל הבית. שנזתת
35 ששנזתם במנען בדיקת מתומנמן ומזעית
36 טיפות שמן, ובאותה יעה נידא ליה לבעל
37 הבית. שבוש דכבד מתדאל לבסופן כד
38 לטוחטן כבד. וכיון דנתיחא ליה בהדאי יעה -
39 הרי חן כומשתי. אבל לא יעת בקופה -
40 אותה ויעה שנוינן כקופה כשעלמקטן אותן.
41 והדאית יעה לא חשיבא ליה, ולא נידא ליה
42 - ולא כמכרא ולקבל טומאה. ומכל מקום
43 האי יעת המעטן נדיחא ליה בגויה. אמרנן
44 דקעביד שלחותיה רבע בעל הבית. אף על גב
45 דמעטן לאו רב יעה הוא. ויהא אף יעה,
46 ונכשאי טומאה. ואי בני חרש שוטה וקטן,
47 אף על גב דלאו בני דעה ניהו, כי אתעבידא
48 שלחותה על דיקון, והואל נתיחא ליה בגויה
49 מעל - והכי יותן אמר - מהבא דיה
50 'נתנו לעירוב על גבי הקוף והולכי', וקטנו
51 דהרי זה עירוב, אלמא אף על גב דהוה חן
52 דעת - לא הויא אתעבידא שלחותיה. וכן
53 עירוב. הכי בני גבי חרש שוטה וקטן. ואף על

54 **גב דלא אידיב שליח** - לא מעל שליח אלא תנוני. והיטתו נזכר בעל הבית ולא
55 נזכר שליח השליח מעל - דכיון שנזכר בעל הבית, דהוה ליה מודי - פטור
56 ממעילה. ושלח, ודשגג הוא - מעל. דיאמר נמכתב תיגיה: התי ובעל
57 השליח. הינו 'דכרתי' התלויין בעשרה, ושלח ענייני - מאי עביד? הא לא עביד
58 אלא שלחותיה רבע בעל הבית האמר רב ששת מתניתין - היינו נעשית דתנוני
59 לחודיה מעל, שכונרו שניקן בעל הבית ושלח. והחנוני לא נזכר - דשניטא. והבעל
60 הבית השליח. הוה ליה מודיקן, ולכך לא מעלו. אלא תנוני לחודיה - דהוה שוגג.
61 ובחציה פתילות. והלך והביא כולל נרות או כבוקלה פתילות - שניטא לא מעלו. בעל הבית לא מעל - שלא נעשה שלחותה. והשלח ימי לא מעל - שכונרו
62 שיעה על שלחותה לא היה בו אלא בני פירושה, ואין מעלה בחצי פירושה. או שאמר לו בני - כיון בני שנידא לא מעלו, ממש טעמא דרשאי. אבל אם
63 אמר לו הבני - בחציה נתיחא בעל הבית ממש פלוני וכו' - השליח מעל - שיעה שלחותיה בפרטה שלמה, ומעל.

קמג רש"י

1 **אמר** לו הבא לי מן החלון והביא לי (מן הדלוסקמא) מן הדלוסקמא והביא לי (מן
2 החלון) - ולא פירש לו אי זה חלון ואינו דלוסקמא, ולמסא היו הרבה חלונות
3 או הרבה דלוסקמות. ואף על פי שאמר בעל הבית לא היה בלבי על זה אלא על
4 זה - פירושה לא היה דעתי על אותו חלון כי אם על האחר, מכל מקום בעל הבית
5 חלקו - שהרי נעשה שלחותה. דבריהם

6 שבלב אינו דברים. **הבא** לי מן החלון והביא
7 מן הדלוסקמא כיון שחלקו - פירושה:
8 לכשצויא בעל הבית, שיהא ממשלם גובר,
9 שהרי עדיין לא יראו מרשות הקדש עד
10 שהצויאם. **שלח** ביד חרש שוטה וקטן עשו
11 שלחותו בעל הבית מעל - ובגמרא פריך:
12 הא לאו בני שלחות ניהו. **לא** עשה
13 שלחותו החנוני מעל - לפי שהחרש שוטה
14 וקטן אינן בני מעילה. הלכך, הדין לא ירא
15 לדלוקין על שבוא דהוה הקדש והצויאם
16 החנוני. וימלא החנוני נמי דקאמר -
17 לכשצויא קאמר. **כיצד** יעשה - פירושה:
18 כיצד יעשה בעל הבית שלא ימלא החנוני.
19 **הבא** לי בחציה נרות - נר - הוא כור של
20 ברזל או של חרס שמשמין בו שמן פתילות.
21 והלך והביא לו בחציה נרות ובחציה
22 פתילות. **שיניח** שהביא לו נרות ממקום
23 פתילות ופתילות ממקום נרות השליח מעל
24 - שהרי ניהו מדעת בעל הבית, שהלך
25 לקנות נרות ממקום אחר שלא נצטווה.
26 והלך והביא לו בפרטה אתרוג ובפרטה
27 רימון שנינים מעלו רבי יהודה אמר על
28 שישן מעל כו' - בגמרא מפרש
29 פלוגתיהו גבי הלוק, וכדאי גזונא פלוגי
30 באתרוג.

31 **נתן** לו דינר זהב - פירושה: שהוה עשרים
32 וארבעה של סטק. **אמר** רבי אלעזר
33 שעאום כמעטן - פירושה: דכיון נדיחא ליה
34 בעל הבית במאי עביד חרש שוטה וקטן,
35 הוה ליה כשליח. דהנן, הויתום נשניח
36 מקבלין טומאה? - משיעוהו יעת המעטן.
37 - הוא שמשמין בו ויתום. ויחשיב -
38 קרי למהויל דהוציא מוקן. וקאמר בגמרא דמה
39 שיעוהו שניטא חשיב מוקן, דהא נידא ליה.
40 ואלא יעות בקופה - פירושה: הדואל לא
41 חשיב משקה, ולא נידא ליה, כיון החולין
42 לא יבידו. ויש לתמוה: דאטו לא שנוינן כמבנה
43 דוכתיב ההיא דרשא 'ותך' הויא רכי יתך
44 (כבא מציעט כבב) - דכיון נדיחא ליה, אף
45 על גב דאידרו גופיה לא חשיב משקה, ולמה
46 ליה לאיתוי דה משנהו הוא ליה לאתוי?
47 'בעירוהו הטל עליו' ושמן תהם איבא
48 מעשה מידא ביה שמים. להכי אייתי ההיא
49 דרעת הויתום. דבגמלא. המאי שלח ליה
50 חרש דכמנילא דמי, כיון שאינו בני שלחות.
51 **נתנו** על גבי הקוף והולכי ואף על גבי הפיל
52 והולכי הרי זה עירוב - והבא לי חלוקין?
53 דברקן 'בכל מערבין' (עירובין לא.ב) אמרנן:
54 'אף זה עירוב'! ותיפרך: דהתם מיירי שהקוף עצמו נתיחא לשם עירוב. אבל הבא מיירי
55 שאמר לארס ליתלו מעל גבי הקוף ומעל גבי הגמל לכשצויא למוקם, ויתנום שלח
56 עירוב. וקשה דאם, כן לא מייתי הבא מיד, כיון דרבי דעת תיחול לכך נראה: דהבא
57 מיירי בעמד ורואוהו שהפיל הניח תפת במקום נותח עירוב. ואמר 'ותקני לא פתי' -
58 אלמא דמתעבד שלחותיה אף על גב שדחת הפיל לאו רב דעה, הכי בני
59 חרש

1 חש מעילה, איתעביד היתרותה, ואם אתמר: ארובה לקף שליחות דמעילה
2 משליחות התרומה, וגבי תרומה בעינן שליח בר דעת. דארובה הוי עריפא למילף
3 מתרומה, דהא כל עיקר שליחות דמעילה מתרומה הוא וליקפו ויש לומר: כיון
4 דשליח דמעילה בהוראה ושניו רשות הוא דרבי, הכא הוי שינוי פרשה על ידי
5 שליחות בר דעת, לכן מסתבר ליה לדימויה

6 לתוך דמייהו. דאין קפידיא בבר דעת. וגבי
7 מדיד דהנאה לא מנינא שליחות במקום
8 ושומעיליה באה על ידי זנאה. כדאמר פירק
9 שני קדושין (ג.מג.א.) שלא מצנינ בכל התורה
10 כולה זה נהנה זה שליחו. וכלל מקום
11 אינצטרך מילוף שליחות מתרומה, ולא
12 תימנא דאין שליחות לדבר עבידה.

13 **בגון** דאיתיה ליה שוה שש - פירושה: טלעים
14 בשלש. ונמצא שהרריו לו שליח
15 שלשה בטלע. אימא ספיא ריבוי סהיה
16 אמר כי ראתה הבאת לי הלוק קטן ורע -
17 השתא פירי שני רמי, שריר לפי מה שהרין
18 דאיתיה שוה שש בשלשה. "גדול" הוה
19 ומשני: "דאמר ליה אי הבאת ליה דרני" -
20 פירוש: של זה הוב, "איתיה ליה שוה שני
21 שני דרניך" - פירוש: כל שכן שהשני מרובה
22 יותר, שהיו נתנון ק"ף לפי שבחתי שבאשתא
23 שוה שנים עשר בשני. ונמצא שהדיני
24 משתבר כפלים ממה שאני משתבר עליו.
25 **ואמאי** לימא אי כל שני ליה גבי קטניה
26 רדיב ליה טפי - גרסינן בכתובות פרק
27 אלאמנה נתינת' (ט.מ.ג.) "אי אתרתיא דומיני
28 בשווא" - פירוש: הרבה ביהו. "מי לא סליק
29 טפי" - והיא איהו, והבי אקמורו לא
30 דעתך השתא דמירי' כאתרתיא דומיני
31 בשווא" - פירוש: הרבה ביהו, ולהכי פרוק
32 אמאי מודה רבי יודיה. דהתם נהו דרך הוה
33 של מוכרם לפי מה שהלוקח קונה הרבה,
34 מחול מוכר בנין טפי. ושני: "אמר רב פפא
35 באתרא דמיתבי בנין - פירוש מודה רבי
36 כלומר, לא בשווא כמו שהיית סבור, אלא
37 מעט מעט. "דספיאק מילתא" - לא מחול
38 מוכר גביה דלוקח.

39 **המפקיד** מעות אצל השולחני צורין אל
40 שיתמש בהם בר - צריך עיין
41 בבבא מעיעתא פרק "דעופמין" (ג.מג.א.) מדיית
42 לה להחיא דובא, ולא מנייה לה כלשונא
43 דתינון ק"ף הכא. **פרישה** של הקדש שנפלה
44 לתוך הכיס או שאמר פרוטה בכיס זה הקדש
45 כיון שהוציא את הארשונה בעל דברי רבי
46 עקיבא - אף על גב דספיאק הוא אם נהנה
47 בשל הקדש, רבי עקיבא לטיעניה דמודיף על ספק מעילות אשם תלוי בכירתה
48 (בבא.) תימה לויבטל היא פרוטה של הקדש שנפלה; וכו' תימנא, דבר שיש לו
49 מותרין הוא על פרוק. ונאפלו באקל לא טיבל - את ריבא למינהו, דבר שיש
50 לו מותרין דרבנן הוא; וצריך לומר: וריבא אלא חד בכיס, וריבא טיבל. אי נמי:
51 מטבע חשב, אלא טיבל. **ומדבר** רבי עקיבא באומר פרוטה מן כיס זה הקדש שהוא
52 מוציא והולך על שיוצא על הכיס - פירוש באחרונה היה של הקדש. ובגמרא
53 פרוק: "מאי שנא רישא ומאי שנא ספיא?".

54 **אמר** רבי ספא באומר לא יתפר כיס זה מן הקדש - כלומר, לא נפטר מביסו זה
55 להוציאה כולה מאל הקדש פרוטה. והאי לישנא דהיא משמע דהקדש הוי
56 באחרונה. **לוי** שם הגורל בשם הקדש - פירושו: ובסיפא מותרתינן נמי לימא
57 דהמטבע מותרת היה של הקדש. אבל ארשאל את פרוק, דשמא לישנא דרישא
58 משמע: וכו'. וריבא למינהו פרוקינ נמי ארשאל. דאם כן לפרוק: "מאי שנא רישא ומאי
59 שנא ספיא?".

1 והלך והביא לו בפרוטה אחרת כו' שתינו מעלו - דהא נעשית שליחותו של בעל
2 הבית בפרוטה, והשליח נמי שניה בפרוטה - שהוא אמר "אתרנן גרול בשתי פרוטות
3 דייתי מבקש, והבאת לי קטן ורע שלא דייתי מבקש כן. והביא בשלשה - דרני
4 כספ, שהוא חצי דרני הוב. שתינו מעלו - דבעל הבית נעשית שליחותו ביותר מכדי
5 פרוטה, והשליח מעל ביותר משתי פרוטות.

6 **קמן** דרע - ולא נשית שליחותו כלל. **גמרא**
7 שבעת מינה טמא רבא אמר ר' יוחנן וכו' וכו'
8 כלומר, שבעת ממותרות דלקתינהו וכו' וכו'
9 חלוק בשלשה - שניהם מעלו, ואפילו בעל
10 הבית. אף על גב שצדורו להביא לו בריניר הוב,
11 דהוין לא פחות ממה שאמר לו - שבעת מינה
12 דהוין נאמן דאמר יעבדריה וכו', ותפשוט מחבא
13 דקבא לוקח, אף על גב שקהה לו פחות. **אמרי**
14 כגון ארשאל ליה שוה דרני בשלשה -

15 כלומר, מחבא לרבא למעטע. אמרי מאי
16 טעמא מעל בעל הבית - כגון דאיתיה ליה
17 השלם חלוק שוה דרני הוב בשלשה דרני
18 כפלי. דהדואל ושהו דרני הוב. נעשית
19 שליחותו, ולהכי מעל. אי הכי - כדאמר
20 מרשתי. אימא ספיא רבי יודיה אמר בעל
21 הבית לא מעל שיכול וכו' - ואם אתרא
22 דאיתיה ליה שוה דרני הוב, והכי צמינ אמר
23 ליה הבאת לי קטן ורע? הא שוה דרני הוב
24 כיקש, ושהו דרני הוב הבית לוי? הא לא
25 קשיא - דמתש חבזי אמר רבי יודיה הוב
26 הבית לא מעל, דאבתי צמי אמר ליה "אי
27 היתי ריבוי הוב כוליה, ממו שאמרתי קך,
28 היתי מייתי לך חלוק שוה שני דרני הוב",
29 (משום דאמר בעל הבית אי הבית כו').
30 דקתי מודה רבי יודיה בביבתי ששניהם
31 מעלו - כלומר, אם הובא לו קטניה שוה
32 דבעל הבית והוב בשלשה דרני הכי - דבעל הבית
33 נמי מעל. מאי טעמא? - שהקטניה בפרוטה

34 היא עסקת בטלע, ולא צמי למינהו ליה איהו.
35 אי הבית ליה אלו יתב דרני הוב, כוליה, היתי מיתית
36 שוה שני דרניך, דהוין מחול גבך משום דובנת
37 טפי. "שהקטניה בפרוטה היא קטניה דרני"
38 כלומר, דלא מחול לימא דובנת קטניה
39 דרניי נמאן אלא וכו' אלא בפרוטה. אלא
40 שבעיה רבי יודיה הוא גבי חלוק לאל מעל
41 בעל הבית, אף על גב דאיתיה ליה שוה דרני
42 בשלשה משום דאמר ליה "איילו היתב דרני"
43 וכו'. שווא ליה טפי - שהיה מביא קטניה
44 יותר, משום דהוין מחול ביהו. **אמר רב פפא**
45 **באתרא דומיני וכו'** - במרות, דהתם ספיאק
46 מילתא חבזי בנא בפרוטה לאל מחול גביה
47 כלל. לישנא אחרת: והכי דינו וכו' השתא אדק טמא טעמא דרבי יודיה מודה
48 בקטניה: אי אתרתיא דומיני בשווא, באומר לאל מחול בשווא - שוה אבתי עתה
49 הבית למעטע שליחא "איילו היתב דרני הוב" היתי מיתית טפי, ושוה מוסרין קף בשביל
50 הדיני, ואותו התוספת שהיו נתנון ק"ף לא הבאת לי ממנו כלום. והדיני דומיא דהלוק
51 דאמר ליה "איילו יתב דרני וכו' **אמר רב פפא** - לא מצית למינהו רבא, ובאתרי
52 דיכילי דומיני בנא שסקנין. דבנא נאפרישה ספיאק מילתיה - וכו'. אלא הוב
53 תוספת כלל. הלכך לא מצית למינהו בעל הבית כלום, אלא כי אייתי ליה קטניה שוה
54 דרני בשלשה - שניהם מעלו. **משנה** המפקיד מעות - של הקדש אצל שולחני.
55 **אם הפקידן צורין** אל השולחני - דלהכי הפקידן אצלו צורין, אלא הוה היה
56 לדישמשו בהו. לפיכך אם הוציאן שולחני - מעל. **ואם הוציאן אצלו** מותרין
57 שיתמש בהן - שלרעתן כן הפקידן אצלו מותרין, שיתשק בהן שולחני. לפיכך לא
58 מעל השולחני אלא הפקידן. הפקידן אצל בעל הבית כן בן ובן כן - כן צורין
59 ובן מותרין - לא שיתמש בהן. דלהכי הפקידן אצל בעל הבית. שהוא יודע שוה
60 הבית אי ררכו לפרוטי ולהחליקו, ולא חשש אם צורין אם מותרין. לפיכך אם הוציאן

61 **אמר** רבי יוחנן רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
62 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
63 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
64 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
65 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
66 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן

67 **אמר** רבי יוחנן רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
68 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
69 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
70 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
71 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
72 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
73 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
74 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
75 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
76 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן

77 **אמר** רבי יוחנן רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
78 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
79 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
80 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
81 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
82 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
83 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
84 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
85 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן
86 **אמר** רבי ירמיה וכו' - דפליגי רבי עקיבא, ומאי שנא ספיא רישא וכו'. **אמר** רבי יוחנן

מעילה. פרק ישי – השליה שעשה דף כב עמוד א – מותר מהדרת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" קמז תוספות

1 **ביסין אלוגין רמא ליה** – דסלקא דעתך דטעמא דמתניתין משום ברידה, אף על
 2 פי שאין מפרש שום דבר. ולכן פרץ מלוגין, דאפילו למאן דאמר יש ברידה,
 3 מכל מקום דוקא משום שפירש "שאני עתיד להפריש", אבל כסתמא – לא ומשני:
 4 באומר "לא ימסור בכיס" וכו', והנה כמפריש בלוגין, ומתני משום ברידה, אי נמי,
 5 מטעם זה יועיל אפילו ברידה דלית ליה
 6 ברידה.
 7 **דתני הלוקח זון מבין הביתים כו' –** מרבי
 8 מאיר פריך: למה ליה למימר "שאני
 9 עתיד להפריש במזמא שבת", כי לא אמה,
 10 נמי נתפס לה התרומה באחרונה, כמו גבי
 11 כיסף שפרטה של הקדש באחרונה? ויש
 12 מפרשים: ופריך מרבי יוסי ורבי שמעון
 13 דאסורין דלית להו ברידה, והכי נמי למאן
 14 דאין ברידה. ולא נהירא: דמאן נימא לן דרבי
 15 יוסי ורבי שמעון הוא?

הדרן עלך השליה שעשה שליחותו וסליקא לה מסכת מעילה

1 **ביסין אלוגין רמא ליה** – ריש לקיש לרבי יוחנן. דתני הלוקח זון מבין הביתים –
 2 עד שלא נאסר יבנה, ובגן שהיה בדרך או בערב שבת בין השמשות, ואינו יכול להקטין
 3 לאלתר. **אומר שני לוגין** – "תרומה גדולה שאני עתיד להפריש" – הרי זון תרומה
 4 גדולה, ואחר כך עשה ממה שנתתייה מנא מרות, מפרש עשרה למעשר ראשון
 5 ונתתייהו עשרים מרות, ומפריש מהן הקשה
 6 למעשר שני. ומחל – שיעור זה מילא
 7 למעשר שני, שיכול לחללו, ושהיה, והשאר
 8 חולק, ושהיה מוננו לאלתר. אלא שיוזר
 9 שיתיר בכלי שיעור התרומה הדמעשות.
 10 דקסברי יש ברידה. רבי יהודה ורבי יוסי ורבי
 11 שמעון אסורין – עד שפירש ממש. דקסברי
 12 אין ברידה, ואכל בוט בבוט יש למרש
 13 תרומה ומעשה, ואפילו מראשון. הוא דרבי
 14 יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון קשיא אררבי
 15 עקיבא, דמודה שמורעא והולך עד האחרונה.
 16 דכי היכי דהבא אמר אין ברידה, דמן הראשון
 17 אמרין נמי שהוא תרומה ומעשה. גבי דרבי
 18 נמי אכל פרטה ופרטה איכא למימר שהיא הקדש. אמר ליה כיפא דמתניתין –
 19 פסור כיס זה מן ההקדש."

הדרן עלך השליה שעשה שליחותו וסליקא לה מסכת מעילה

אמר ליה כיפא דמתניתין – דמודה רבי עקיבא, מיידי באומר "לא פסור כיס זה מן ההקדש".

הדרן עלך השליה וסליקא לה מסכת מעילה

מסכת קינין עם פירוש ותוספות

המאת העוף נעשית למטה – כך רד"ש פרק 'קדשי קדשים' (ובוחס סה.ב):
 "דחשאר בדם ימצא אל יסוד המזבח" – קור שהשירים שלו מתמצין
 ליה, וזהו קור התחתון. **למטה** – למטה מחוט הטיקרא. ודיכן דאינה למעלה,
 דכתב "סוד" – יחידה למטה מחוט הטיקרא. שאין במזבח כי אם שני מקומות,
 למעלה מחוט ולמטה מחוט. (ובוחס סה.ב):
 למעלה בנפח של קרן, ארבע מתנות על
 ארבע קרנות כדריש פרק קמא דבוחס
 (י.ב). **עולת** העוף ונעשית למעלה –
 כדריש פרק 'קדשי קדשים' (ובוחס סה.א):
 "ומלק... והקטיר... ונמצא דמ, מה הקטיר
 בראשו של מזבח – אף מליקה בראשו של
 מזבח. וכן רד"ש אף מצוי בראשו של מזבח,
 ואם האמר: מאי מייחי מהקטרה? שאני
 הקטרה שאינה מעבבת, ואין ללמוד מליקה
 מהקטרה, שמליקה מעבבת, ואם כן מאי
 קאמר לאורן כך שאם שניה בזה ובה פסולי
 ויש לומר: דילפינן הכי, כמו גבי הקטרה
 ששניה המוקם הרי הוא כמו שלא הקטיר, כך מליקה כששניה מוקם הרי כמו שלא
 מלקו, ואם לא מלקו פסול. **המאת** שנתערבה בעולה ועולה שנתערבה בחטאת
 כולם ימותו – אפילו אחד בריבוא. ופריך פרק 'התערובת' (ובוחס ע.ג.ב): וליטלו
 בריבוא ומשני לה. ופריך נכבשיתו כי היכי דתיין? ומשני ליה. ויש לה לארריך,
 ולא שייכא הבא.

משנה המאת העוף נעשית למטה – כדריש פרק 'קדשי קדשים' (ובוחס סה.ב):
 "דחשאר בדם ימצא אל יסוד המזבח" (וקרא ה). שהשירים שלו מתמצין ליה, וזהו
 קור התחתון למטה מחוט הטיקרא. **המאת** בחמה למטה – בנפח של קרן ארבע
 מתנות על ארבע קרנות כדריש פרק קמא דבוחס (י.ב). עולת העוף לפעלה –
 כדריש בפרק 'קדשי קדשים' (שם סה.א):
 "ומילק... והקטיר... ונמצא דמר מה הקטרה
 בראש המזבח אף מליקה (ומצויין בראשו של
 מזבח ועולת בחמה למטה – שנאמר בה
 "סוד", וסינן: ע"ע ט"ט – עולה עוף
 למעלה חטאת למטה, ובכדמה איכא. ואם
 שניה בזה ובה פסול – אם עשה מעשה
 חטאת העוף למעלה פסול. דוקא הואה
 פסולה למעלה, אבל המליקה למטה
 כשרה, כדתן פרק 'קדשי קדשים' (שם
 ט.ג.ב). מליקה בכל מקום במזבח כשרה.
 ובמצויי פלוגתא במעילה פרק "חטאת העוף"
 (ת.ב) דאיכא למאן דאמר דלא מעבב. ועולה
 העוף לית בה הואה קרן מציגי ומליקה, ואם עשאה למטה פסולה. סדר קינין כך
 הוא החובה אחד המאת ואחד עולה – כגון זב, ובה, ותמנא מקדש וקדשיו,
 ושמתע קול, ובשם שפנים, ויולדת, וכולם מביאין קן ברלות אחד חטאת ואחד
 עולה. אבל זו ובה ותיי טמא ומליקה קן אפילו עשרים. ונדרים ונדבות כולן
 עולות – ואומר "הרי עלי קן" מביא שתי פרידן וזן עולות. "קרי קרי שתי תורים
 או שני בני יונה "פרידה" קרי יונה אחת או תור אחד. ואם ירצה להתנדב אחת
 ולהביא פרידה אחת – היא עולה, כדאמרין פרק 'קדשי קדשים' (ובוחס סה.א):
 "וקריבין" – אפילו פרידה אחת יביא. **המאת** שנתערבה בעולה ועולה שנתערבה בחטאת
 ופסולה למטה, או שנא חטאת ופסולה למעלה. **המאת** שנתערבה בחובה אין כשר אלא מנין
 חטאת שנתערבה בחובה – חובה קרי קן שלם של יולדת (אחת) או של ובה,
 והוא אחד חטאת ואחד עולה. ולכן נקט חובה – ולא פריך ריבה ששניהם עולות. ואם
 פרידה הנפרכת לחטאת מעורבת עם שני קנין של חובה שתי חטאות, ועתה חשב
 פרידן מעורבין יחד, אינו יכול לעשות אלא שני חטאות, שהו נפח הבשר בשתי קנין של חובה.
 שמוא מן שני קנין עבד להו זון מן המעורב
 בן, ומשני קנין אינו יכול לעשות קן שני חטאות, ולא מצי עבד אפילו אחת עולה, שמוא יקח
 החטאת המעורבת.

חטאת

חטאת

משנה

1 **חמאת** שנתערבה בחובה אף כשר אלא כגון חמאת שחכבה - "חובה" קרי קן
2 שלם של ילדה או של זבה. **רבי** יוסי אומר שתי נשים שלקחו קנין
3 בעירוב או נתנו דמי קנין לבחן לאיזה שירצה כהן יקריב חמאת ולאיזה שירצה
4 כהן יקריב עולה - מבאן מוכיח פרק "בבל מעריב" (עירובין לזא) דסבר רבי יוסי
5 ש ברירה, דכשבוך מקריב אחד לשם אשה

6 זו, והברר הדבר שמתחלה בשעת לקיחה
7 היה זה של אשה זו, ודוד תלמודא כשדחתו.
8 ופירש רש"י: בשעת לקיחה התנו שיכול
9 הכהן לעשות קן שירצה לשם איזה אשה
10 שירצה. ואינו נראה לרבי, דאבתי למאן
11 דאמר אין ברירה לא מהני מיד, ובין
12 שהעופות מעריבין יחד מה מועיל הנאי
13 שלזה היקר קנתה אשה זו עוף והוא אם לא
14 על ידי ברירה, דבשעת הקרבה הוברר שלא
15 נלקחה מתחלה ולאן לשם אשה זו ואינו
16 לשם אשה זו והו, דפרקי תהם: נאי למימרא
17 אדרבה, אינו מועיל כלום אלא למאן דאמר
18 יש ברירה, ומפירשן שהתנו בשעת לקיחה: זה
19 הקן הוא שלי, ומעתה שהם מעריבין כאן ידו
20 מתחלף על קן זה, והה הקן הוא שלך, וקא
21 משמע על דלא גורין ההנו אטו לא התנו,
22 וקא משמע על דבר אחר כרב חסדיא, דאין
23 הקנין מתפרשות אלא בלקיחת בעלים או
24 בעשיית כהן, שגורין כל קן וקן סתומה היא
25 ולא פירש איהו פרידה לחטאת ואיזה פרידה
26 לעולה, וקאמר איזו שירצה כהן יעשה עולה
27 אם כן מתפרשות שפיר בעשיית כהן, ולא
28 נהרא לרבי לפיש איזו שירצה הכהן -
29 לאיזו אשה, ודבר כול וכתא לא אשכחנא
30 שהוא כהן צריך לברר זה כלא, ולאן בכל
31 נתני מעות בשופר הכהן מקריב סתם לשם
32 מי שהוא, דאם כן ליה לזאתה לך כהן
33 איש ואשה. **לאיזו** שירצה כהן יקריב עולה
34 וחסאת כו' - הכי פירושה: לאיזו של פרידן
35 יעשה עולה. ואף על דבג דשמא הן שנלקחו מומי האחד, ולאיזה זוג שירצה יקריבם
36 חמאת, ובחטופות רבינו גי'א רסין "לאיזה". ופירוש הדחתה נראה לרבי כשתנו
37 הדמים יחד התנה: אם יקח הכהן כל העולות או כל חמאת משלי - אני נתנת
38 ומחלת לך מעבשתי. וכן כל הנתנת מעות שבשופר סתם - זה דעת בת דין (ונתנת),
39 והיא כאילו התנו.

1 **משנה** וכן עולה שנתערבה בחובה - בן כהן שנתערב, אף כשר אלא מן עולות
2 שחכבה, כדפרישין גבי חמאת. והדין היה בין בחובה מרובה ונדבה מועטת,
3 בין נדבה מרובה וחובה מועטת, בין שתיקן שוות. בין שנתערבה עולה מפורשת
4 דהרבה קנין סתומין של חובה כדפרישין לעיל, בין שנתערבו והרבה עולותיו
5 אחרת סתומה - אין יכול לעשות כי אם

6 עולה אחת, והדין מן עולות הכשר
7 בחובה. דאי עבר שנים עולות, וילמא יקח
8 חמאת סתומה והיא אחד חמאת ואחד עולה.
9 וכן אם שניהם שוות. ונדבה דנקט, ולא נקט
10 חמאת מועטת בחובה או עולה מועטת
11 בחובה - משום דקתיני שיפא אבל וחובה
12 שנתערבה זו בווי ליהבי נקט ברישא נדבה.
13 **משנה** אבל חובה שנתערבה זו בווי -
14 קן סתומה של לידה שהוא אחד חמאת
15 ואחד עולה, ונתערבו השני פרידים כהן
16 אחת סתומה של זיבה או של לידה מאשה
17 אחת - מתצה כשר ומחצה פסול. יכול
18 להקריב שני פרידן אחד עולה ואחד חמאת
19 ולא יותר, דאי עבר שני עולות - שפא
20 יעשה אתון מקן אחד של לידה או של
21 זיבה. וכן אם נתערבו הרבה קנין יחד -
22 יקריב חצי אחד חמאת ואחד עולה, וחצי
23 האחר פסול. והדין כי נתערבו בשוה.
24 כדאמרין: אחת לזו ואחת לזו או שתים לזו
25 ושתיים לזו או שלש לזו ועלש לזו, שיכול
26 לקח מהשלש קנין איזה שלש פרידן
27 שירצה איזה לחטאת ואיזה לעולה.
28 אבל אחד לזו ושנים לזו שלש לזו ועשר לזו
29 ונתנה אחת לחטאת ואיזה לעולה.
30 חמאת סתומה של זיבה בשתי קנין של לידה
31 או בשלשה, אינו יכול להקריב אלא קן אחת
32 פרידה אחת לחטאת ופרידה אחת לעולה.
33 אבל שתי עולות לא מצי עביד, פן יקח הקן
34 שהוא מבורר תחלה ללידה אחת, שאינו
35 יכול להקריב ממנו רק אחד חמאת ואחד עולה. וכן אם נתערבו כולם יחד האחד
36 השתים והשלש והעשר, לא יוכל להקריב רק קן אחת שני פרידן, או עשר קנין
37 במנאה - יקריב עשרים פרידן כמו שיכול לעשות מעשר קנין, והווי המועט כשר.
38 בין משם אחד - לידה ולידה משתי נשים, בין שתי עולות לידה וזיבה אפילו מאשה
39 אחת, כדפרישין ביצג משם אחד. **משנה** רבי יוסי אומר שתי נשים שלקחו קנין
40 בעירוב או נתנו דמי קנין לבחן לאיזה שירצה כהן יקריב חמאת ולאיזה שירצה
41 [כהן] יקריב עולה - מבאן מוכיח בפרק "בבל מעריב" (עירובין לזא) דאית ליה
42 לרבי יוסי ברירה, שכהכחן מקריב אחד לשם רחל - והברר הדבר שמתחלה

הדרן עלך חמאת העוף

בשעת לקיחה היה קן זה של רחל. ודוד תלמודא: בדתאנו. ופרש רש"י לשם: בשעת לקיחה התנו שיוכל הכהן לעשות קן שירצה לשם איזו אשה שירצה. ואין נראה לרבי, דאבתי למאן דאמר אין ברירה לא מהני מיד, דבלא ברירה לא מצי מתני דבשעת לקיחה הובררו שאלו נלקחו לשם רחל אילו לשם לאה. ועוד, דפרקי תהם: התנו נאי למימרא: אדרבה אין מועיל כלום אלא למאן דאמר יש ברירה ומפירשן, שהתנו בשעת לקיחה: זה קן ידדה שלי וזה קן ידדה שלך, וקא משמע על דלא גורין ההנו אטו לא התנו, וקא משמע על אבתי דבר אחר כדבר חסדיא, דאין הקנין מתפרשות אלא בלקיחת בעלים או בעשיית כהן, והדין רבינו אברודם פירש שעם השיתוף התנו שיהלך הכהן ביניהם ויחלקהו חלקיק, והם ימחלו חלקם כל אחת לחבירתה. והנה זה ראי מתחלה הוברר, והכהן קודם כפרה מתחלקם, והם עשו אותו שליח לחלוקתן, והא קא משמע על דלא גורין עירוב שתי נשים אטו עירוב שתי נשים דלמעלה.

הדרן עלך חמאת העוף

1 קן ארת ובשלישת קן אחתו ופירש הרב רבינו ורדחא הלוי כי נראה לו דמשום גזרה
2 ספולה קן אחת בחורוה כמו בהלכותו קן אחת, כיון דבשאר קנין מרביעת ואיך
3 נפסלו שני קנין אחד בחליכה ואחד בחורה, גורנין כמו כן בשלישת ובשניה, אבל
4 שביעת לא נפסל כי אם קן אחד, דלא הוה מננה כי אם פרידה אחת בחורה, ואילו
5 בחליכה לא נפסל בה כלום אלא חסר מננה

6 דבר פ"ח רוחי - לא אראשונה ושינה קאי
7 רמז דקן דאין להם כלום (אלא) מתיים, אם פרח
8 אחד מן בשאר קנין ימותו כולן, כדן
9 בסמוך, ואם פרח מבין המותו לכולם ימותו
10 כולם, אלא קאי אשלישת שפרח מננה
11 לרביעת לחמישת לששית ולשביעת ודור
12 מרביעת לששית וכן עד שלישית, הרי מן
13 השביעת חסר שני פרידן, אחת בחורה
14 ראשונה ואחת בחורה שניה, ואין חסר
15 שביעת רק חמישת פרידן לעלת והשמה
16 פרידן לחטאת, דאי עבד ששה עלות -
17 שגמ השתים שהלכו מננה ידיו קריבן
18 עלות, הרי שמונה עלות, ואן בשבע קנין
19 יותר משבע עלות, ומן הששית חסר ארבעה
20 פרידן, שנים בפריחה וחורה ראשונה, ושנים
21 בשניה, ואין כשר בששית רק שני פרידן
22 לעלת ושני פרידן לחטאת, דאי עבד
23 שלשה עלות - הולגמ הארבעה אשר
24 הלכו מננה געשו עלות, הרי שבעה עלות,
25 ואן יוכלו לעלות בשש קנין רק ששה
26 עלות, וכן חמישת חסר מננה ארבעה
27 פרידן, שנים שהלכו בששית, ושנים
28 ברביעת, ואן כשר בחמישת רק פרידה
29 אחת לעלת ופרידה אחת לחטאת, וכמו כן
30 קשיא בכאן, כיון דרביעת אין לה כלום, היה
31 יכול להקריב בחמישת שלשה עלות
32 ושלשה חטאת, דכי נמי ארת שהלכו
33 בששית כולן עלות או חטאת מה בכך? הרי
34 אין כאן כי אם המש, ולפי זה שהחמישת אין
35 לה אלא אחת הרי יכלה להקריב ברביעת שתי עלות ושתי חטאות אלא גורנין
36 בכל פריחה וחורה שני קנין, ואין לחלק בעיניה גזירה בזה או בזה, וכי פריחה וחורה
37 פעם שלישית אין להם כלום להבד השביעת שיש לה ארבע, וחכמו כן גורנין בכל
38 פריחה וחורה שתי קנין, ויש אומרים שביעת לא הפסידה כלום - פירוש: בפריחה
39 וחורה פעם שלישית, אלא לעלות קריבו מננה חמישה קנין, השלש פרידן פרוח
40 מננה לכל היורה, ונאשרו בה אחד עשר פרידן - עשה מן המש חטאות חמש
41 עלות, כיון דבששית אין לה כלום, והבא לא גורנין בפריחה זו כמו בשאר קנין, רמזין
42 דאנה מופסדת בפריחה בשום פעם לא גזרו על החורה, אבל אין נראה לפרש לא
43 הפסידה כלום הקריבו בה שבע חטאות ושבע עלות, דמצי עבד לזו כיון דבקינן
44 אתרים אין בהם כלום, דאין זה משמעות הלשון, ודעה ליה למימר: בשבירה שביעת
45 בפריחה שלישית, השעל ידו פריחה שלישית והכשרו כל הקנין שבשביעה, אלא
46 הלשון משמע לא הפסידה כלום בואת פריחה שלישית, והקשה הרב רבינו יעקב
47 נאורלינשי, הדיכ אמרת בהני קנין ששום גזירה ימותו, ואילו בפרק "שני ששיר"
48 (ויטא סה), פרך תלמודא: ומשום גזירה ימותו? בתמיה, ותיריך דהתם לא (פרדן)
49 אלא אמאי אינו רעה, ודחתם בדבמה מיריח, וכין דאת ליה תקנתא ברעיה - לא
50 וזה לן למימר ימותו משום גזירה, אבל הבא בעפות איירי ואין רעה ופדין בעפות.
51 ואם פרח - פריחה מן המתות שיהיה לה ממות, ונתערב באחרים שתיין לקרב -
52 ימותו כולם, **משנה** קן סתומה וכן מופרשת - דן מופרשת איירי שנערבו לקרב -
53 הפרידן יחד (אחר) שהופרשו ואן ידוע איזו חטאת ואיזו עלות, כדמוכא בסיפא
54 רקתא: ואן שפרח מן המופרשת לסתומה ראשון ימותו כולם, ואי לא נתרבו פרידות
55 המפרשות זה הרי - אמאי ימותו? אם העלה פריחה - החטאת הנשארית תקרב,
56 וכן הסתומה קרבה כן עלות אחת מפני העלת שנערב בה אלא מירי שנערבו
57 המפרשות זה בזה, ואם נתרבו פרידה אחת מן הסתומה לקן המופרשת, יקח וזג
58 לשני ופירש אחד חטאת ואחד עלות, והשלשה שנערבו יחד ימותו כולם, חז"ר -

1 **ויש אומרים:** השביעית לא הפסידה כלום, ואם פרח מן
2 המתות לכלול - הרי כולן ימותו, **משנה** קן סתומה וכן
3 מופרשת, פרח מן הסתומה למפרשת - יקח וזג לשני.
4 חז"ר, או שפרח מן המפרשת ראשון - הרי כולן ימותו.
5 **משנה** חטאת מקאן ועולה מקאן וסתומה באמצע,
6 פרח מן כלום, **למדדי**, אחד היקף ואחד היקף -
7 לא הפסיד כלום, אלא יאמר: אחד היקף ואחד היקף חטאות
8 חטאת, וזה שהיקף אצל עלות - עולה, חז"ר לאמצע -
9 האמצעים ימותו, אלו יקרבו חטאות, ואלו יקרבו עלות.
10 חז"ר, או שפרח מן האמצע למדדין - הרי כולן ימותו, אין
11 מביאין תורין כנגד בני יונה, ולא בני יונה כנגד תורין.
12 כיצד? האשה שהביאה חטאותה תור ועולתה כן יונה -
13 תכפול ותביא עולתה תור, ועולתה תור ותפאתה כן יונה
14 - תכפול ותביא עולתה כן יונה, כן עזאי אומר: הולכין
15 אחר הראשון, האשה שהביאה חטאותה ומתה - יביאו
16 הווישין עולתה, ועולתה ומתה - לא יביאו הווישין
17 חטאותה.

הדרן עלך קן סתומה

18 **משנה** כמה דברים אומרים? כבהן הנקלה, אבל
19 כבהן שאינו נקלה, אחת לו ואחת לו, שתי

59 אחד מן ההלשה שנערבו, ונתערב עם היחיד והנשאר בסתומה, או תחלה
60 הפריחה נתרבו אחד מן המופרשת לסתומה, הידיו ראשון דקאמו, ושבחתלה
61 הפריחה הלך אחד ונתערב לסתומה - ימותו כולן, דכיון שפרידות המופרשות
62 נתרבו יחד אין קריבין עדי, וכי פרח אחד מן המנקם אתר - זהו אחד מן המתות
63 שפרח לבין הקריבות, וימותו כולן, **משנה**
64 **חטאת כפאן** - פרידה המופרשת לחטאת
65 מעד אחד, ופרידה המופרשת לעלה מעד
66 מעד אחד, שני פרידן של קן סתומה באמצע, פרח
67 מן האמצע פרידה אחת למינן ופרידה אחת
68 בשלמא, לא הפסיד כלום, דראתו המערב
69 עם החטאת יקרב חטאת, ואותו שעם העלה
70 עולה, וכי חז"ר מן המדדין אחד מביא ואחד
71 מביא ונתערבו יחד, אלו ימותו, דחטאת
72 ועולה נתרבו יחד, אלא חטאת שנשאר על
73 אחד לכדו קריבין כל אחד חז"ר, כינוי, חז"ר מן
74 האמצעים למדדין ימותו כולן - דעלה
75 חטאת נתרבו יחד, אין מביאין תורין כנגד
76 בני יונה - דיש ולן להביא חבתי שנים
77 ממין אחד, ובתורת כתיים מפיק לא מקרא.
78 השה שהביאה חטאותה תור ועולתה כן
79 יונה תכפול ותביא עולתה תור - ממין
80 החטאת, ואם הביאה עלותה תור חטאותה כן
81 יונה, הביא עלותה כן יונה ממין חטאת.
82 חטאת הוא העיקר, כן עזאי אומר הכל
83 העלה את הראשון - וכיון שהביאה עלותה
84 תור תחלה - תכפול להביא חטאת תור,
85 ממין עלותה שקרבה תחלה, וקשיא לרבי:
86 דמשמע הבא דעלה קרבה שפיר תחלה
87 לחטאת לבן עזאי, דקאמר שתכפול חטאת
88 ומין העלה, וכן לתנא קמא דאמר תכפול
89 וחבתי עלותה ממין חטאת, אבל היו ממין
90 אחת כמו שהביאה ראשונה - בשרים, אף
91 על פי שהעלה קדמה לחטאת, וכן מוכח
92 בסמוך ובגו האשה שהביאה חטאת ומתה
93 ויביאו יורשים עלותה, עלולה ומתה לא יביאו יורשים חטאת, והרי חטאת שמתו
94 בעלה? (משמע: אבל א לא הבי מביאין ואף על פי שקרבה עלותה תחלה ואילו
95 בריש "ימדין נשח" (פסחים מטא) קאמר: וכי תימא בשרקבה עלותה, ומי קרבה
96 האמר מר זה בנה אב שכל מקום חטאת קדמתה לעלה, ואפילו חטאת העוף לעלת
97 בהמתו ומשני: שאני מצורע דרחמנא אמר "העלה", פירוש: אף על פי דבמצורע
98 כתיב "חטאת" ברישא, גלי לן "העלה" דלא הוי עיובא, משמע: וה בשאר דוכתי
99 דלא כתיב "העלה" איכא עיובא: אי קרבה עלות תחלה? ותיריך בינו חיים, דבשום
100 דוכתא ליכא עיובא, ובמצורע דאיעטרף למיתב "העלה" - משום דכתיב ביה
101 הדייה "זאת תודה תורה וגו'" ואמרין ביהקומץ רבה" (מנחות כ"א) דהוי עיובא,
102 והכי פירוש שאני מצורע משאר הייות דכתיב בהו "העלה", אבל בעלמא לא
103 איצטרך לגלות, דאינו אלא מצוה.

הדרן עלך קן סתומה

104 **משנה** כמה דברים אומרים בבתי הנקלה, והכי קאמר: כמה
105 דברים אומרים חטאת שנערבה בעולה ועולה שנערבה בחטאת אפילו
106 אחד בריבוא ימותו כולם ומי, וכן אחת תור ושתיים ולו תשלול דרומעתי כן
107 ומי, כל אלו היקפים בבתי הנקלה, כלומר, תחלה נקלה הבוקן אף משפתן
108 ולכתובתה לאין לו להקריב בשום חשואו, אבל בבתי שאינו נקלה עשה הכל ברעתו
109 בריעבד, ועשה קן שלם למעלה לאשה אחת - עלוה כשרה חטאת ספולה, וכן
110 שלם למטה לאשה אחת - חטאת כשרה ועולה ספולה, הילכך (אחת לו ואחת לו)
111 וכי ועשהו כולן למעלה - חמנה כשר (רד"מ) חטאת עלותה, חמנה כשר (רד"מ) חטאת,
112 וכן למטה בזה הענין, וכן משמע בוכדים בריש פרק "התערבות" (ע"ג) דהאי
113 "במה דברים אומרים" דהבא אפירקן וקמא קאי, מיהו, באחד לו ואחד לו שתי

קנים. פרק שלישי – במה דברים אמורים דף כד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" קנה רש"י

58 התרעבות (ובחוס עגב). השתא דאמור רבנן לא תקריב, אי מקריב – לא מרצה,
 59 כדמפרש תהם. **משנה** המא תעולה סתומה ומפורשת עשה שתייהן למעלה
 60 מחצה כשר ומחצה פסול חציון למעלה וחציון לפסח אין כשר אלא סתומה
 61 ומתחלקת ביניהן – הרי גרס לזו רש"י על המעלה וחציון לפסח – את של
 62 הדי: שני גשים שלקחו למעלה חציונים קנים בעירוב.
 63 זו צריכה לעלה וזו שילת אחד לחטאת אחד
 64 לעלה, דהיינו שתי עולות חטאת, וזו צריכה
 65 שני חטאת ועולה. ופירש אתה מן הקנין
 66 פרידה אתה עולה לזו ופרידה חטאת לזו.
 67 ואחר מן הקנין ענינו סתומה ולא פירש אתו
 68 חטאת ואתה ואזו עולה, והשלישית פירש
 69 איזו חטאת ואזו עולה, אבל ושמונה בעלים
 70 לא הפירש. וירי חטאת לזו ועולה לזו, וכן
 71 סתומה, וכן מפורשת. ורצין להקריב שני קנין
 72 הלזה, שכן שתייהן, והעלות למעלה
 73 חטאת למטה, ועלה לזו חטאת לזו צריך
 74 להקריב לשם בעלים, ונתנום לבחון. עשה
 75 כגון למעלה, חציון למעלה כ"ו – חציון
 76 כשר בבולם אלא קן סתומה, דדי מנייהו
 77 דעבר עולה דדי מנייהו רעב חטאת כשרה.
 78 כשן שלב קן וקון דיה בפני עצמו. ומתחלקת
 79 ביניהן הואיל ובעירוב לקח, האחת יצאת ידי
 80 חטאת, ואחת יצאת ידי עולה, וקחו עדן קן
 81 בנייהן וקריבו בתנאי: את עולה ראשונה
 82 לרדל חטאת ללאה – התא קן עניו זו
 83 עולה ללאה חטאת לרדל, ואם הדוף –
 84 חילוק, קן פירש רש"י בובחוס דגרסין
 85 "סתומה" בריה, ובשלש קנין מיידי, הדבר
 86 רבינו אברהם פירש דגרסין "סתומה ועולה
 87 סתומה ומפורשת", כלומר, שני קנין שאות
 88 סתומה ואחת מפורשת, ותעברב סתומה
 89 במפורשת. עשה שתייהן למעלה וכו', חציון
 90 למעלה – אין כשר אלא סתומה, פירוש
 91 שיעור סתומה, עולה חטאת מן הסתומה
 92 ומפורשת. והשתא מיידי שפירש בתחובת.

93 ומתחלקת בנייהן, פירוש: שתעלה לשתייהן, פירוש: שכמו שיש פסול ספק לזו –
 94 כך יש לזו. שאף על פי שלעבלת הסתומה יש אחד מןן כשר מנה נפשי, ולעבלת
 95 המפורשת שנת שנייהן פסולין, מכל מקום יתנו בנייהן וביאור קן, ותאמר בעלת
 96 הסתומה: אם שלי כולו כשר ושליך כולו פסול – קן זה יהא כולו שליך. אלא אחד
 97 בשלי כשר, שכולו נעשה למעלה או כולו למטה, ואם כן שליך אי אפשר שלא יחד
 98 אחד כשר, יחד הוא חציו שלי חציו שליך. **משנה** חטאת שתעריבו בחובה
 99 אין כשר אלא מנין חטאת שבחובה – כלומר, למעלה שנינו בפרק קנא ומשנה
 100 בן דאין כשר אלא מנין חטאת שבחובה. ועתה רוצה לומר שבאותו מנין יש חילוק,
 101 שעפנים שעלה המנין למחצה כשר ומחצה פסול, ופעמים שעלה אותו המנין
 102 לפחות מנחצה. והשתא מפרש ואולי כיצד, חובה שנים בחטאת – מחצה כשר
 103 ומחצה פסול, פירוש: בשני חובה ישם בהם בפלים בחטאת, כגון שקרב כזו עולה
 104 אחת (ונשתייהן) שני חטאות ועולה אחת) בשני קנין – מחצה כשר ומחצה פסול,
 105 שעלה שנסארה לא יוכל להקריב – כי שמו זהו שנקבע לחטאת, חטאת המעורב
 106 לא יוכל להקריב עולה – כי אזלי הוא גזול העולה שנסאר, ועל כן לא יקרב אלא
 107 שני חטאות, חטאת המעורב העולה – פסולין, הרי לך מחצה כשר ומחצה פסול.
 108 [ומכאן שיק לעמוד ברא, חטאת שנים בחובה מנין שבחובה כשר – פירש חטאת
 109 שנתעריבו בחובה בא], הקצור חטאת שנים בחובה, [וכגון שקרבה חטאת אחת מן
 110 השני קנים, ושתי עולות חטאת אחת נשתייהן, הרי ארבעה פרידין עם חטאת
 111 המעורב, ואינו יכול להקריב שתי עולות – כי שנתא קח העולה המעורב, וגם שתי
 112 חטאות לא יקריב – כי שנתא קח אותו שנקבע לעולה, על כן לא יקריב אלא
 113 חטאת אחת, הרי עולה לפחות מנחצה אחת מנין שבחובה. וכן באיזו גזון אמר
 114 הבבא שאחיהו ד"וכן עולה שנתעריבו בחובה]. ונראה פירוש רבינו יצחק בר אשה,
 חובה

1 שתיים לזו ושתיים לזו כי נרעובת שיה בשעה אפילו בנמלק יש להכשר חציו, ויתנו
 2 שדן סתומה, ויעשה קן ראשון אחת למעלה ואחת למטה וקון האחד ימות, ויתנו
 3 ביניהן, אבל אחת לזו ושתיים לזו שאמרנו למעלה ופ"א [מיג] המונע כשר, [ובא]
 4 כיון דלא נמלק – המורכב כשר. כיון שעשה חציון למעלה וחציון למטה – את של
 5 מעלה מחצה כשר ומחצה פסול כיון שעשה
 6 קן שלם למעלה, וכיון שקנין אלו לשתי
 7 גשים יביאו קן אחד בשותפות, ויתנו ביניהן;
 8 אי משל ראשון עולה ללאה – התא
 9 באחרונה חטאת ללאה, או איפכא. ודוקא
 10 ועשוהו קן שלם למעלה, אבל אם חלק הקנין
 11 פרידה אחת למעלה ופרידה אחת למטה –
 12 הכל כשר, שאזי אמור: עולה למעלה חטאת
 13 למטה, שהקנים מפורשות בשתיית כדן.
 14 **משנה** אחת לזו ושתיים לזו ושליש לזו
 15 ועשר לזו ושתיים לזו – אפיקרא קנא
 16 [מיג] קאי, דקאמר לעיל המונע כשר,
 17 והשתא קאמר שבחציון למעלה וחציון
 18 למטה – המורכב כשר, כיון שלא נמלק
 19 ועתה אפשר כיצד המורכב כשר: שהרי
 20 נאמרת לזו ושתיים לזו אחת קל אשה אחת
 21 עשה למעלה, ומשנים קנין של אשה אחרת
 22 עשה פרידה [ואחת] למעלה, ונאשר שלש
 23 פרידין למטה, הרי כשר שני עולות למעלה
 24 ושני חטאות למטה, הרי שני קנים כשרים
 25 ושליש פסול, וזה המורכב כשר. וכן כשם
 26 לזו ושלישה לזו, מן השנים קנין [ועשה]
 27 ארבעה פרידין למעלה, וידך חלק פרידה
 28 אחת מן הששה קנין – הרי חמשה פרידין
 29 למעלה, וכן חמשה פרידין למטה. מן
 30 החמשה פרידין למעלה יש שלשה עולות
 31 כשרות, ושל משה שלשה חטאות, הרי
 32 שלשה קנין כשרים, וזה המורכב כשר.
 33 ומיידו עשר לזו ושתיים לזו אינו יכול למצוא
 34 בזה הענין, ולפי שכן וזוהי, ורצין לומר דרא
 35 דרנן המורכב כשר, איני קאי אלא על את
 36 לזו ושתיים לזו וכו' שאיני וזוהי, [ואידיך דנא לעיל בכדאי גזנא המונע כשר תנא
 37 [ומי] כדאי גזנא המורכב כשר כאינו נמלק. ונמיהו אמת הוא ואף בעיה לזו ומאה
 38 לזו שהמורכב כשר, שאף פסל ממה אלא עשרה קנין במאה ועשרה קנין, כי שנתא
 39 תעריבו קנין של אשה אחת למעלה ונפסלו חטאות, ואן כולן למטה ונפסלו
 40 העולות, ועל ברוך שערדי קנין שלמין פסולין, ובלא חוקבעו כל אחד לאשה אחת
 41 מיידי. אבל המאה כשרים נאמרו שדן סתומה, שחציון של מעלה עולות וחציון של
 42 מטה חטאות. ולי נראה שהאשה שהביאה נאמא צריכה עוד להביא חציון
 43 עולות וחציון חטאות, [ושכונעשור חמישים חמש למעלה חמישים חמש למטה –
 44 שנתא העשר של אשה אחרת עולות כולן למעלה, ואין לאשה שביאה נאמא
 45 למעלה כי אי ארבעים חמש וצריכה עוד להביא חמש. אי שנתא למטה נעשה, ולא
 46 נשא לאשה שהביאה נאמא כי אם ארבעים חמש, וצריכה עוד להביא חמש חטאות
 47 או הכלל כל מקום שאמרה יכול לחלוק הקנין ולא יזו משל אשה אחת בין למטה
 48 בין למעלה מחצה כשר ומחצה פסול – כלומר, שכן אשה אחת אינו חלק לשנים,
 49 אלא קן אשה שלם למעלה וקן אחרת למטה, וכל מקום שאין אחת יכול לחלק את
 50 הקנין, כגון אחד לזו ושתיים לזו ושלישה לזו שאיני וזוהי, ורצין לחלוק קן אחת
 51 לעולה אחת למעלה ופרידה אחת למטה, המורכב כשר בפרישית. **משנה** חטאת
 52 לזו ועולה לזו כ"ו – לא דמי נקאי ארתינו לעיל ומשנה א': במה דברים אמורים –
 53 בכח נמלק כ"ו, וקאי אפיקרא קנא ומשנה ב', דקתני: עולה שנתעריבו בחטאת,
 54 חטאת שנתעריבו בשלם, אפילו אחד בריבוא – ימותה, וזה בנמלק, אבל לא נמלק
 55 על תערובתה, ועתה קן שלם למטה – מחצה כשר ומחצה פסול, ואשמועינן דאף
 56 על גב זרי אלא לאמלכו ארתינו ליה לא תקריב, כדקתני "מורכב" חטאת ולא
 57 נמלק ארתינו [ושוארד] ומקון נעשה כדן, וכשר. לאפיקא מדרבא, דאמר בפרק

חובה

קנים. פרק שלישי - במה דברים אמורים דף כד עמוד ב - מותן מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" רש"י

1 חובה שנים בחטאת - מנחה כשר מנחה פסול, כגון שמונה פרידן והטאת
2 שנתעברו בשמנה פרידן שחציו עולה וחציו חטאת - הרי שנים עשר פרידן חטאת
3 והארבעה פרידן עולה, חציו למעלה וחציו למטה, אותם שלמעלה -
4 כולן פסולי, כי שאם כולם חטאת, ואתם שמונה של מטה - כשרים מהם ארבעה
5 של חטאת, וארבעה של עולה פסולי, וזו
6 חובה שנים בחטאת, כלומר, שנתעברו
7 שמונה חטאת שם ובחובה אין כי אם
8 ארבעה חטאת, וזו דהו מנן שבחובה כשר,
9 שאין כשר שם אלא ארבעה חטאת.
10 והטאת שנים בחובה, כגון ששה עשר פרידן
11 של חטאת, ושמונה של חובה ארבעה פרידן
12 עולה וארבעה פרידן חטאת, וששה שנים
13 עשר למעלה ושנים עשר למטה, מנן
14 שבחובה - כשר. שנים עשר של מעלה
15 כולן פסולי - כשר חטאת דם, ושנים עשר
16 של מטה ארבעה פסולי - שמונה עולות דק, הרי
17 ושמונה חטאת - כשרים ממה נפשי, הרי
18 חטאת שמונה במנן כל לחיובת של עולה
19 בכ חטאת, ומיהו חטאת שנים בחובה אין
20 לישבו מענן חובה שנים בחטאת, וכן תפרש
21 הבבא שאריה, הרב רבינו אברהם פירש
22 שהשיגן שמונה בני חובה שנים בחטאת
23 שהשיגן היה שתמונה שנים, והחטאת שני
24 פרידן, ועשאן חציו למעלה וחציו למטה
25 - מנחה כשר מנחה פסול. כי שמונה שני
26 חטאת קרבן למעלה ועולה מן הסתומה,
27 ולמטה שני חטאת ועולה. "חטאת שנים
28 בחובה", כלומר, חטאת פי שנים שנתעברו
29 בחובה, שהיה החטאת ארבעה פרידן
30 והחובה שני פרידן, ועשה חציו למעלה וחציו למטה, המנן שבחובה - כשר,
31 דהיינו שני חטאת. שלשה חטאת נעשו למעלה ודן פסולי, ושני חטאת ועולה
32 נעשו למטה. **חטאת שאשרה הרי עלי קן אם אלו זכר.** ביולדת עשה
33 פירי, ואילו עשירה מביאה כבש לחובתה. **ילדה זכר מביאה שני קנין בו' נתנמן**
34 **לבחן -** ואילו היה נמלך בה הדון צריך לעשות שלש למעלה לפי שקן נרבה
35 קרב בולו עולה, ולא עשה אל אלא קרב שתים למעלה ושתים למטה, ולא נמלך
36 בה לדעת על מה הביאתו. ונמצאו נפסל מן פרידה אחת, וצריכה שתיים עור
37 פרידה ואחרת ויקרבנו למעלה. **מנן אחד.** כלומר, דהין היה כשכולם מנן אחד.
38 ומשני מנין חטאת שנים, כלומר, אם הראשונים מנן אחד שהיו שני הקנין ושל
39 נדר ושל נביא תורים או בני יונה, הביא עור פרידה מאותו המין לעלה ויצאה
40 ידי הבל, שממן שהקריב כון ראשון יצאה ידי חובת לידתה שהרי שלש חובה קרב,
41 והשני נשאר לנדרה ונפסל גזל אחד מן כבשית מטה, והרי היה זה תוחזיו. ואם
42 הראשונים משני מנין היו קן תורים וקן בני יונה, הביא שתים תור וכן יונה ויקריב
43 שתים למעלה, משום דמספקא לן איהו קן משנים הראשונים קרב אחרון הוא
44 לנדרה, ונפסל ממנו פרידה אחת וצריכה להשלימו מאותו המין כדתנן (פרק
45 א משנה הל' א) משני תורים כנגד בני יונה זכר. **פירשה נדרה -** צריכה שתיים
46 שלש פרידן, ושתיים למעלה ואלה ואלה למטה. **מנן אחד -** כלומר, ובשנדרה הרי
47 עלי קן - פירשה את המין שתיים, אם ידעה שלא נתנה לבחן אלא מן אחד
48 והקריבו הבחן בזה הענין, ושכחחו ואינה יודעת איזה מין פירשה, מביאה שלש
49 פרידן, קנינו: **אם נתנה השני קנין תורים, מביאה תור אחד לזוג לפסול,** ושני בני
50 יונה כי שמונה נדרה בני יונה, ומשני מנין חטאת ארבעה, אם יודעת שנתנה לבחן שני
51 מנין קן תורים וכן בני יונה, ואינה יודעת מה הקריב כון באחרונה או תורים או בני
52 יונה, אם ידעה מה פירשה לנדרה הביא ארבעה: **כיצד?** שמונה קריב
53 באחרונה וצריכה להביא תור לזוג לפסול, ועוד שני בני יונה כי שמונה נדרה בני יונה,
54 ושמונה הקריב באחרונה בני יונה וצריכה להביא בן יונה לזוג לפסול, ועוד שני תורים
55 כי שמונה נדרה תורים, ולכן חטאת ארבעה שתי תורים ושני בני יונה. והכי נמי מצי
56 למינקט בבבא אחד שצריכה ארבעה אם אינה יודעת איזה מין נתנה לבחן ואם שני קנין

חובה שנים בחטאת - מנחה כשר מנחה פסול.
חטאת שנים בחובה - המנן שבחובה כשר. וכן עולה
שהצריכה בחובה - אין כשר אלא מנן עולות שבחובה.
חובה שנים בעולה - מנחה כשר ומנחה פסול. עולה
שנים בחובה - המנן שבחובה כשר. משנה האשה
שאשרה: "הרי עלי קן בשאל זכר", ילדה זכר - מביאה
שתי קנים, אחת לנדרה ואחת לחובתה. נתנת לבחן,
הבחן צריך לעשות שלש פרידן מלבד אחת מלבד מנן,
לא עשה כן, אלא שתים מלמעלה ושתיים מלמעלה ולא
נמלך - צריכה להביא עור פרידה אחת ויקריבה
מלמעלה מנן אחד, משני מנין - תביא שתים. פירשה
נדרה - צריכה להביא עור שלש פרידן, מנן
אחד. משני מנין - תביא ארבע קבועה נדרה
וצריכה להביא עור המש פרידן, מנן אחת,
משני מנין - תביא שש. נתנת לבחן ואינה
יודעת מה נתנה, והלך הבחן ועשה ואין
ידע מה עשה - צריכה להביא עור פרידן,
ארבע לנדרה, ושתיים לחובה, ותפאת אחת.

בן

תורים או שני קנין בני יונה, אבל נאס ליה למינקט ביוודת בני נונה. **קבעה נדרה**
צריכה שתיים עור המש פרידן, למעלה מנן אחד. פירוש: קבעה נדרה עם
 חובתה, שאמרה "הרי עלי קן ואם אלד זכר להביאה עם חובתי", ופירשה ואינה
 יודעת מה פירשה, ולקרבן גזל יבחר אחרונה, וצריכה להביא שלש עולות יבחר.
 אבותא וידעת מאיזה מין פירשה, וידעת
 שלא הביאה אלא מנן אחד אל הבחן,
 כיצד? אם יודעת שנתנה לבחן שתי קני
 תורים, ועשאן הבחן קן אחד למעלה וקן אחד
 למטה, ונפסל גזל אחד, הוא קבעה נדרה
 יחד עם חובתה ולכן אינה יכולה להביא
 פחות משלשה עולות. אם הריין אם באחה
 להקריב ויחד נדרה וחובתה, ופירשה בשני
 קנין, ומן פרידה אחת לחטאת ופרידה אחת
 לעולה חובתה, ולאחר שני (ומי מביאה
 נדרה וצריכה להביא עור שלשה פרידן, שני
 פרידות - לנדרה, ואחד - לקביעותה,
 שאינה יכולה להביא צריכה לשלש עולות,
 והפרידה שלשית פחות לחיובת מנן
 שקרבה כבר עולה חובתה, שהרי אמרה יעם
 חובתי. ונדרה, אם מביאה בפני עצמו -
 תביא עם אחד ששמוני חובתה, ועתה
 שביאית שני קנין תורים, אם נתנה בכשר
 שלשה למעלה ואחד למטה - נפסרה בכך,
 ועתה שנפסל האחד - הביא שלשה פרידן
 תורים, שאינה יכולה להביא פחות משלשה,
 שנים - לנדרה, ואחת - לקביעותה, ושמונה
 פירשה להביא לנדרה בני יונה, והיא קבעה
 נדרה ואינה יודעת מה פירשה קאי, ולכן
 תביא עור שני פרידן בני יונה, ששה מביאה
 שלשה עולות מתורים ופרידה מן בני יונה לנדרה שאינה
 מסופקת אלא מנדרה, הרי קן חמישה פרידן שלשה מאותו מין שנתנה לבחן ושנים
 מנן אחד. **משני מנין תביא שש -** אם יודעת שנתנה לבחן קן תורים וכן בני יונה
 ואינה יודעת איזה קרב באחרונה, ואינה יודעת מאיזה מין פירשה להביא לנדרה,
 הביא שני פרידן, שמונה תור קרבה באחרונה האחד נפסל, וצריכה שלשה בני יונה,
 אחד מנן עולות חובתה, ושנים - לפי ששמונה נדרה בני יונה, ועוד שני תורים - כי
 שמונה נדרה תורים, אם שמונה קן בני יונה קרב באחרונה, וצריכה להביא שלשה תורים
 ושני בני יונה, ולכן תביא שש, קן תורים וקן בני יונה - משום ספק נדרה, ועוד תור
 אחד וכן יונה אחד - לפי שצריכה להביא מנן חובתה ואינה יודעת מאיזה מין
 נתנת לבחן ואינה יודעת מה נתנה - אם תורים אם בני יונה אם קן אחד מן קן
 אחד מזה. ואין ידוע מה עשה, אם כולן למטה או חציו למעלה וחציו למטה.
 נמצאת שלא יצאה אפילו חובת לידתה, דשמונה כולם למעלה ואין כאן חטאת, או
 שמונה כולם למטה ואין כאן עולות. צריכה שתיים עור ארבעה פרידן לנדרה, לספק
 פירשה משני מנין. ושתיים לעולה חובתה, תור וכן יונה, שמונה הראשונים כולם
 למטה ושני בני יונה יודעת מאיזה מין ודבל הולך אחרי חטאת. וצריכה להביא עולה
 מאותו מין. או שמונה ראשונים חציו למעלה וחציו למטה וכן שיקריבה ראשון תביא
 ידי חובתה, ואין קבעה עולה מאותו מין כן, ואינה יודעת איזה מין היה, והלך
 הביא עור עם ספק פירשה תור וכן יונה. ממה נפשך, אם קן שקרב ראשון תורים וחי
 וקרב מן עולה למעלה היא לחובתה - הרי היא מביאה בעשוי תור עם נדרה
 משום קביעותה, ואם מבני יונה והוקבע להביא עולות יונה עם נדרה - הרי מביאה.
 ואם כולן למטה נעשו וצריכה להביא עולות מאותו המין - הרי משתים שהיא
 מביאה בעשוי לחובה יעלה אחד מן קן, חטאת אחת מביאה מאיזה
 מין שתרצה. משום שחובה להביא כולם למטה נעשו, והרי לו זוג מביא לעלה
 משתים שהביאה לחובתה משני מנין, ואף על פי שכבר קרב עולות חובתה - אין
 צריכה להקריב להביא חטאת מאותו מין הראשון לרבנן דפליגי לעיל (פרק א משנה
 ה) על דבן עואי, דקסבר רבי אבהו ארז חטאת, הלךך הואיל ועל כרחך תביא
 שתי עולות חובת ויהי.

קנים. פרק שלישי - במה דברים אמורים דף כה עמוד א - מתוך מהדורת 'אבן ישראל' (שטיינזולץ) קנט רש"י

1 כן עזאי אומר שתי חמאות. כן עזאי לטעמה לדעיל ופרק א משנה ה. דאמר: הכל
2 הולך אחר הראשון, וכין ראיבא לסופקי שמו הראשונים למעלה נעשו וברר יצאה
3 ידי עולתה, צריכה להביא חטאת מאתו מין, והיא אינה יודעת איזה מין היה,
4 לפיכך תביא שתי חטאות משני מינין. וחטאות הללו אינן נאכלות, שחרר על הספק
5 באות, ואין מליקתן מליקה לתחין באכילה.
6 כי שמא קרבה כבר חטאה בראשונה. ו
7 והכא נמי בשדרה תחילה ואינה יודעת מה
8 פירשה, לא היתה צריכה אלא ארבע פרידות
9 לנדרה, ושתיים לחובתה אחד לעולה ואחד
10 לחטאת, ועבשו שכבר הביאה ארבעה
11 פרידן, צריכה להביא עוד ארבעה לנדרה
12 וארבעה לחובתה, כך פירשה רבינו עליו
13 השלום בבוזוס ודף סחא. ורבינו יצחק בר
14 יהודה פירש שיטה אחרת: שני קנים, אחד
15 לקבע לנדרה שאמרה 'קן זה ידא לחובתי',
16 וקבעה אחד לעולה ואחד לחטאת, ועשה
17 הבחן שנים למעלה ושנים למטה ואינו יודע
18 איזה למעלה ואיזה עשה למטה, וגם היא
19 שכחה מה שפירשה לנדרה בשעת נדר,
20 לפיכך צריכה להביא ארבעה פרידן: שתי
21 תורים ושני בני יונה לנדרה, דשנא אותן
22 שקבעה לנדרה שתידן נעשו למטה ולא
23 יצאת ידי נדרה כלל, וצריכה שתן קנן משני
24 מינין לספק פירושיה; וחטאת אחד ממין
25 הראשונים תביא נעשו תור לחטאת, שמו חטאת הראשונה נעשית למעלה ופסולה.
26 אבל לעולת חובתה אינה צריכה להביא ממה נפסק, דאם אותם תורים שקבעה
27 לנדרה נעשו שתידן למטה, אם כן חובתה נעשית כולה למעלה ויצאת ידי חובתה
28 מעולה, ואם חובתה נעשית עולה למטה וחטאת למעלה, אם כן נדרה נמי נעשית
29 אחת למעלה ואחת למטה ויצאתה ידי נדרה מתור אחד, ושתי תורים שוביאה
30 עכשו באחת יצאת ידי נדרה ובאחת ידי עולת חובתה; ואם חובתה נעשית כולה
31 למטה וחטאת כשר והעולה פסולה, יהיה אחד לעולת חובתה ואחד לנדרה, כי
32 נדרה היה כולו למעלה. וחטאת שמביאה עכשו תביא על הספק ולא תאכל, ואם
33 יהיו הראשונים יונים תביא עכשו כן יונה, ועולה אינה צריכה ממה נפסק כמו
34 שאמרו בתורים. ומשני מינין, כגון אם שכחה איזה מין קבעה לנדרה ואיזה קבעה
35 לחובתה, וגם שכחה מה שפירשה בשעת הנדר, ועשה הבחן כל מין ומין אחת
36 למעלה ואחת למטה, שהיה סבור ששניהם חובות סתומות - תביא לנדרה שתי
37 תורין וכן בני יונה, לפי שאינה יודעת איזה מין קבעה לנדרה ואי זה קבעה לחובתה,
38 וגם שני מינים צריכה לחטאת לזווג לעולת חובתה שכבר קרבה בראשונה ממה
39 נפסק, כי אינה יודעת מאיזה מין היתה ואנן תור נדר תור יונה כנגד יונה בעיני
40 דבאמרינן לעיל ופרק א משנה ה. 'אמר רבי יהושע וזו שאמרו בו', כלומר, דהא
41 דאמרינן בעלמא כשהוא די כי כיצד קרניו שתי חוצרות, לזים לשייר, אבל מה ששנינו במנחות (כהא), מעשה של כסף ולא מרובי 'בהקמץ רבד' (שם) אלא וירוטאות
42 היינו לבזבים ודוקא, כך השיב רבינו יעקב לרבי. מיהו מובא לא קשיא מיהו, דאיידין לא בשופר של ראש השנה. ואי אמרינן דההיא דמנחות ודוק בשל משה היה ניהא
43 טפי. אף צמרו לעשות תבלת. נראה דנמי שייך לקול שיעשין ממנו מעיל שכולו תבלת והיה פעמון ובהך הרמונים כדתינא בסוף פרק המובח מקדש (ובחים פתב).
44 ותנא קמא לא חשיב ליה לפי שאינו מוציא הקול כי אם הפעמון והב: רבי שמעון בן עקשיא אומר. נראה דרמייתו דך כדתינא שדומה לה כעמו כשהוא מת קולו שבעה כמו
45 וכן קני תורה כל זמן שמוקמין ובהא תלשות כח מוספין חכמה ואחרים לטרוף דעת. מפי' שפא לאנפנים. בעם הארץ משתעי קרא כדכתיב בלע מסיח לב ראשי מלך ארמי וכן
46 בישישים חכמה. היינו תלמידי חכמים ודאילו בעם הארץ חכמת מה לדם ועל דא מלתא וי' שן עקשיא שונה אתה בלישן בריהא פפר שאלא בריהא פפר (שבת קנ"א). אף אמר תניא
47 רבי ישעשאל ברבי יוסי אומר ואם היא משנה היה לו לומר שגן הם וכן יש בסוף פ' עשרה ויחסינן (דרקוש עט) ברייתא אחרי סיום הגשנה של שם:

הדרן עלך כמה דברים וסליקא לה מסכת קנים

1 שתי קרניו לעשות שתי חוצרות -
2 ובהקמץ רבה (מנחות דף כהא)
3 אמרו שתי חוצרות של כסף באות והבא
4 אמרו' דמקרינן עשויות חוצרות וי"ל
5 דאותם שהיו למסע המנחות בימי משה ודוקא
6 יהיו של כסף אבל אותם שהיו לשייר על הקרבן יהיו מקרינן אי נמי חוצרות ודבא
7 היינו שופרא מדאישינן שמייהו כדאיחא שליחי פרק כמה מדליקין (שבת דף לו, א)
8 ובפ' לולב הגזול (סוכה דף ל"א) וקרי לישופרא חוצרותא אבל היהא דאין מעמידין
9 (ע"ז מו, א) ליכא לשניו הבי דאיירי החם בשופר דהא לענן קרבן איירי החם
10 ועל הקרבן היו משרידין בחוצרות כדכתיב ותקעתם בחוצרות על עולותיכם ועל
11 ובזו שלמים (במדבר י' שתי' שוקי - עצמות שוקי לעשות חללין; מעין. הברס
12 הגדול לעשות חוף בני מעין. הרקין לעשות חבלים וימין לבנרות. ויש אומרים אף
13 צמרו לעשות תבלת דבמעיל של כהן גדול יהיו על שוליו פעמוני והב ורמוני תבלת
14 כמין רמונים יהיו עשויים מצמר צבוע בתבלת ועשויים קשים ותלזין כשוליו המעיל
15 אצל הפעמונים כדכתיב (שמות כ"ז) פעמון זהב רמוני על שוליו המעיל סביב
16 כבנופס פעמונים אל הרמונים בשעת הדלוכו ונשמע קולו בבואו אל הקדש והיו
17 דרך צינעית שלא להכניס אל ההיכל פתאום בלתי ביום הכפרים: וקני תורה כל
18 זמן שמוקמין דעתם מתישבת עליהם שונאמר בישישים חכמה ואורך ימים הבונה:

הדרן עלך כמה דברים אמורים וסליקא לה מסכת קנים

1 דאמרינן בעלמא כשהוא די כי כיצד קרניו שתי חוצרות, לזים לשייר, אבל מה ששנינו במנחות (כהא), מעשה של כסף ולא מרובי 'בהקמץ רבד' (שם) אלא וירוטאות
2 היינו לבזבים ודוקא, כך השיב רבינו יעקב לרבי. מיהו מובא לא קשיא מיהו, דאיידין לא בשופר של ראש השנה. ואי אמרינן דההיא דמנחות ודוק בשל משה היה ניהא
3 טפי. אף צמרו לעשות תבלת. נראה דנמי שייך לקול שיעשין ממנו מעיל שכולו תבלת והיה פעמון ובהך הרמונים כדתינא בסוף פרק המובח מקדש (ובחים פתב).
4 ותנא קמא לא חשיב ליה לפי שאינו מוציא הקול כי אם הפעמון והב: רבי שמעון בן עקשיא אומר. נראה דרמייתו דך כדתינא שדומה לה כעמו כשהוא מת קולו שבעה כמו
5 וכן קני תורה כל זמן שמוקמין ובהא תלשות כח מוספין חכמה ואחרים לטרוף דעת. מפי' שפא לאנפנים. בעם הארץ משתעי קרא כדכתיב בלע מסיח לב ראשי מלך ארמי וכן
6 בישישים חכמה. היינו תלמידי חכמים ודאילו בעם הארץ חכמת מה לדם ועל דא מלתא וי' שן עקשיא שונה אתה בלישן בריהא פפר שאלא בריהא פפר (שבת קנ"א). אף אמר תניא
7 רבי ישעשאל ברבי יוסי אומר ואם היא משנה היה לו לומר שגן הם וכן יש בסוף פ' עשרה ויחסינן (דרקוש עט) ברייתא אחרי סיום הגשנה של שם:

הדרן עלך כמה דברים אמורים וסליקא לה מסכת קנים

1 משנה בשלשה מקומות - משום דבעי לארורי במעשה תמיד עבודה כדניס,
2 נקט תחלה שמירתן ומקום שביבתן, עד שדוא מסדר כל הדרה, שבתחלה
3 טובלין וכו', כאשר הוא מסודר במשנה. ובגמרא נפקא לן מקרא דבית המקדש צריך
4 שימור. דאי לא נפקא לן מקרא, הוה אמינא דלא צריכי בשומרים, דאין עניות במקום
5 עשירות. ואי גבי כלי המקדש - קנו אחרים.
6 ועד, הוה אמינא דבחד שומר סני. ומקום
7 שמירתן היא בבית אביטני ובבית הניצוץ
8 ובבית המוקד. דכי גרסינן: בבית אביטני
9 ובבית הניצוץ היו עליות - בית אביטני היא
10 לשכת מפתחי הקטורת. כדדגן בפרק קמא
11 דיומא (ד.ה.א.) הולכיהו לעליות בית אביטני.
12 גבי כותן גדול, ללמדו לשם הלכות חפיה.
13 שהיא ארת מנבדחת קשות שבמקדש.



מקומות הבהנים שומרים בבית המקדש: בית אבטיני,
בית הניצוץ, בית המוקד. בבית אבטיני ובבית הניצוץ
היו עליות - הרובים שומרים שם. בית המוקד - כופה,
ובית הגדול היה, מוקף ורבוני של אבן וקני בית
אב שנים שם, ומפתחות העזרה יבדום. פרחי כהונה,
איש כסותו בארץ. לא היו ישנים בבגדי קדש, אלא
היו פושטין ומניחין אותן תחת ראשיהם, ומתכספין
בכסות עץמן. אירע קרי לאחד מהן - ויצא, והולך לו
במטיבה

14 כדמפרש ביומא (מ.ט.ג.) ולפי שהיו אומנין על
15 מעשה הקטורת, נקראת על שםם. ומתקא לן
16 ביומא במקום עליות בית אביטני היכן היא.
17 דאמרינן בפרק קמא דיומא (ט.א.) שתי
18 לשכות היו לכות גדול - לשכת פרחיון
19 ולשכת בית אביטני, ארת בצפון וארת
20 בדרום. לא ידענא אי לשכת פרחיון בצפון
21 ולשכת בית אביטני בדרום, או לשכת בית
22 אביטני בצפון ולשכת פרחיון בדרום. ושם
23 היה כותן גדול וכו'. וביומא (ד.ה.א.) מפרש למה
24 נקרא כן בית הניצוץ - לא עמתינו בו טעם למה נקרא כך. היו עליות - לשמירת
25 הכניס צריך עליות, מקום גבוה, ומתקא לן בגמרא "וילוו עליו ושרתון", וגזירת
26 הכתוב היא. ושמירת לחם לא היתה אלא למשה, אצל השערים. ולכן קרי ליה
27 הסוק ללוח "שערים" במקרא. לפי שלא היתה שמירתן אלא אצל השער. והבחינה
28 היו שמירתן אותו בעליות, על מקום גבוה, כדרך שומרי עיר. וכל שומרי עיר, בין כיום
29 בין בבלה, לא היו ישנים. ושירים וארבעה שומרים וארבעה מקומות,
30 נפקא לן בגמרא שצריך לבית המקדש שהיו שומרים וים לילה, שלשה בכהנים
31 ושערים ואחד בלויים. ואפילו היו אותן עליות בניית מקצתן בעזרה, יכולים כהנים
32 לישה שם בשדות עיפיים, דלגנן ועליות לא נתקדשו, כדאמרינן בפסחים (פ.ה.).
33 ובעזרה אין אדם יכול לישה, דאין ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד. והרבין
34 "שומין שם" - "רובין קרי כהנים שלא הגיעו עינין לעשות עבודה, כגון פוחסים
35 משלש שערה שנה. כמו (שמואל א א) "ויגדל זעיר", ומהרומנין: "ורבא רביא".
36 ולפי שערדין לא הגיעו לעשות עבודה (אין יכולין לעשותה) - עברנין להו שומרים.
37 שאותן שיתבול לעבוד, אינן רוצין לשמור. ועוד: והאיל והיבולן לעבוד, און אנו מניחין
38 אותן לשמור. בית המוקד כופה - "בית המוקד" פירש רבינו חננאל בפרק קמא
39 דיומא (ט.ב.), על שם שלא היה דאכא כבה משם לעולם. מפני שהיו נוטלין האש
40 לצורך המזבח. דאמרינן בחורתי כהנים שנועה להביא מן ההריוט, שאמרו: "ונתנו
41 בני אהרן [הכהנים] אש על המזבח" - אף על פי שהאש יורד מן השמים. מצוה
42 להביא מן ההריוט. וביציאת השבת (שבת ב.א.) נתן: ומאזיחין את האור במדרות
43 בית המוקד ערב שבת עם השכיה, כדכניס רויין הם, ולא אתו להבעיר. ופירש רש"י:
44 להתחמם שם כהנים. שהיו הולכים יחיפם על גבי רצפת המוקד, דאמרינן בובבחים
45 (ב.א.) האילו וכלי שרת מקדשים, עזרה מקדשה, מה מצונו בכלי שרת - שלא
46 יתו דבר חוצץ בין ידו לכלי, דתם נפקא לן מקרא. אף עורה - לא יתו דבר חוצץ
47 בינו לבין הרצפה. כופה - כלומר, לשכת בית המוקד על גבי לשכה של אבנים
48 היתה. וכיבול שהכהנים שומרים לשם, בנאה על גבי כופה, שדמיון צריך
49 לעשותה על גבי מקום גבוה, כדמפרק לן מקרא. און בודל היה, וארבע לשכות

פתוחות לשם, כדאמר לקמן ובמסכת מדות (ד.א.) ארבע לשכות פתוחות לבית
המוקד, כקטוניות פתוחות לטרקלין - כלומר, כחרדים הפתוחות לבירה. ועל ידי
מעלות עולין מהלשכות שמה לבית המוקד. שתיים בקדש ושתיים בודל - כלומר,
שתי הלשכות הפתוחות לו, שתיים מהם בניית בקדש ובעזרה, ושתיים בחול בוד
הבית. ובית המוקד בני חצוי עובדי חצוי
בחול. וראשי פשפשים - קנים, מפתסין בין
קדש לחול, כדי שיהיו כהנים ולא ינהו
במקום קדש מנהג חול. וכדאי אמרו: ביתן שלע
מקום גבוה היה בניו בית המוקד, אם כן הרי
הוא חול, ודגנן ועליות לא נתקדשו תריץ.
הכיפה היתה שוה לטרקע עורה, לפיכך לא
בטלה קדושת יפיה. וכדאי ינונא סוגיא
ארת בפסחים (ב.ה.ג.) על אהתה שמועה של
נגין עליות, דאמר רתם: נגין ועליות לא
נתקדשו. ופרבינן, מיתבי: החלונות ועיבי
החומה - כלפנים ואמרינן: בשלמא
החלונות שדכחת קדושות - שששות
לקרקע עורה, אלא עיבי החומה היכי
משכחת לה? ומתוצינן: כבר שורא - פירושו:
החומה קטנה לפנים מחומה גדולה, והיא
מנודה שוה לקרקע גובה עורה. שקרקע
עורה הולך ועולה במעלות. ומא היה
משששות: מערבית רומנית - היא היתה
לשכת טלה קרבן, דשם נותנים הטלאים המבוקרים. רומית מורדת - היא היתה
לשכת ערשי לום הפנים. מורדת צפנית - בה בנו בית השמנאי אבני מזבח
ששיקעום מלכיו צין. צפנית מערבית - בה יורדים לבית הטיבלה. טמא יורד דרך
אהתה לשכה למעין לטבול. ובית המוקד היתה בצפון עורה, כדתיניא במסכת מדות
(ד.ה.ג.) מוקף רוביני של אבן - "רוביני כמו יצא הניחיה על רובד רביעי שבתכל" (פ.ה.).
וימא מ.ג.ה.) והוא דבר הכולט מן החומה. ולכן עשוי, שמן הרוביני היו עולין על
גבי משהוהין שהיו בתוך כניסת החומה כעין מטה. וזכיני בית אב ישנים שם -
אותם שהיה להם לעבוד למחר, היו ישנים בתוך כניסת החומה. ולא איירוביך קאי,
דאם כן הוה ליה לממר "על גביהם". ובגמרא מוכיח שלא על לאלו הרוביני היו
ישנים, דקאמרו: איצטוואת דקא סלקי בוד איצטוואת. ומוקף לאו דוקא, אלא אותו
בית המוקד שבניו בחול היה מוקף רוביני של אבן כדי לעלות במטות שחן בתוך
החומה, דבמקום חול היו ישנים ולא במקום קדוש. דראשי פשפסין מותבלין בין קדש
לחול, כדי שלא ינהו בקדש מנהג חול. ומפתחות [הקויה] בידם - כלומר, בידי
אותם כהנים, לשם היו מונחת כל מפתחות העזרה. ומפרש במסכת מדות (ד.ה.ג.)
היכן היתה הנחתן: מקום היה שם. אמא על אמה. בלשכת בית המוקד. וטבלא של
שיש באותו מקום. וטבעת היתה קבועה, ומגבידחן אותן על ידי אותן הטבעות. הגיע
זמן העילה, הגביה את הטבלא מן הטבעות על ידי טבעת. איי נמי: על ידי אותן
הטבעות היתה הטבלא נטולה בארץ. וכשרוצין להגביה, מגבידחן אותה מן הטבעת.
נטל את המפתחות מן השלשלת. המפתחות נתונין תחת אותה טבלא בשלשלת.
ונעל הכתן בפנים שערי עורה. ובן לוי יש לן מבוץ. גמר מלעול, החויר המפתחות
למקומן תחת הטבלא. ונתון עליו כסות שלו, וישן על אותו טבלא. ופירחי כהונה איש
כסותו בארץ - "פרחי כהונה" - בחורים שהגיעו לעבודה. "איש כסותו בארץ" -
כסות שלו בארץ, שלא היה להם כניסה חומה. ומטות בני - לא אורא ארע
לעוליהי הם, כדמפרש בגמרא. ולא היו ישנים בבגדי קדש - בגמרא מפרש טעמא,
אלא פושטין ומקפלין אותן תחת ראשיהם, לא כנגד ארשיהם. ומתכספין בכסות
עץמן - בניו חול. אירע קרי לאחד מהם - שדו מעשההו מפרש.
במטיבה

אֵיךְ תִּנְיֵי תְּנִי בֵּין אֵילֹוּ בֵּין אֵילֹוּ – מִקְבְּלִין מוּמָאָה. וְאֵיךְ תִּנְיֵי תְּנִי בֵּין אֵילֹוּ בֵּין אֵילֹוּ – אֵין מִקְבְּלִין מוּמָאָה. מֵאֵן דְּמַר בֵּין אֵילֹוּ בֵּין אֵילֹוּ מִקְבְּלִין מוּמָאָה – בְּשַׁעֲשֻׁה לְהֵן אִמְבּוּלִי. וּמֵאֵן דְּמַר בֵּין אֵילֹוּ בֵּין אֵילֹוּ אֵין מִקְבְּלִין מוּמָאָה בְּשֵׁלֵא עֲשֵׂה לְהֵן אִמְבּוּלִי.

וְאֵפִילוּ עֲשֵׂה לְהֵם אִמְבּוּלִי – יְהוּ מְהוֹרִין! וְלֹא בֵּן אָמַר רַבִּי אֲבָהוּ, שְׁמַעוּן בְּרַ אֲבָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: בְּזוּגִין שְׁבַעֲרִיסָה. תְּרִין אֲמוּרָאִין, חַד אָמַר: מוֹלִיד וּמִכִּיָּא וּבְלִבְד שְׁלֵא יִשְׁמִיעַ אֶת הַקּוֹל. וְהִרְנָה אָמַר: אִם הַשְּׁמִיעַ אֶת הַקּוֹל – אָסוּר, וְאִם לֹא – מוּתַר.

תַּמָּן – אִם אֵינָן עֲשׂוּיִין לְהַשְּׁמִיעַ אֶת הַקּוֹל בְּשַׁבָּת, עֲשׂוּיִין הֵן לְהַשְּׁמִיעַ אֶת הַקּוֹל בְּחוּל. בְּרַם הַכָּא? אִם אֵין עֲשׂוּיִין לְהַשְּׁמִיעַ קוֹל לֹא בְּחוּל וְלֹא בְּשַׁבָּת, מִפְּנֵי מַה עֲשֵׂה לְהֵן אִמְבּוּלִי? לֹא בְּמוֹטְפָת. רַבִּי בּוֹן בְּרַ חֵייה קוּבְטִירָה. דְּבַר שֶׁהוּא נּוֹתֵן בְּמָקוֹם הַמוֹטְפָת וְלֹא בְּסַנְבּוּטִין. צוּבְעִין תּוֹתִבָּן.

לֹא בְּכַבּוּל. טְבוּסָה.

תְּנִי רַבִּי שְׁמַעוּן בֵּן אֶלְעָזָר מוּתִיר. רַבִּי אֲהָא בְּשֵׁם כְּהֵנָּה: אֲתֵיָא דְּרַבִּי שְׁמַעוּן בֵּן לְעֹזֵר בְּרַבִּי. כְּמַה דְּרַבִּי אָמַר: דְּבַר שֶׁהוּא טְמוּן – מוּתַר. בֵּן רַבִּי שְׁמַעוּן בֵּן לְעֹזֵר אָמַר: דְּבַר שֶׁהוּא טְמוּן – מוּתַר. תַּכְּשִׁיטִין לְמַה הֵן אָסוּרִין? אָמַר רַבִּי בָּא: עַל יְדֵי שֶׁהַנְּשִׂים שֶׁהִצְנִיאוּ, וְהִיא מוּתַרְתָּן לְחַבְרִיתָהּ, וְהִיא שְׂכוּחָה וּמַחֲלֶכֶת בְּהֵן אַרְבַּע אַמּוֹת.

תְּנִי רַבִּי חֶלְפָתָא בֵּן שְׂאוּל: אָסוּר לְשַׁלְּחֵן. אָמַר רַבִּי מוּנָא: לֹא אָמְרוּ אֲלָא לְשַׁלְּחֵן. הָא לְלַבְשָׁן – מוּתַר. תְּנִי: מִטְּלָטְלִין אֶת הַשּׁוֹפָר לְהַשְׁקוֹת בּוֹ אֶת הַתִּינוּק. וְאֶת הַפְּנִיָּס, וְאֶת הַפְּרָקֶשׁ וְאֶת הַפְּרָאָה [דף ל"ד ע"א]

לְכַסּוֹת בְּהֵן אֶת הַבָּלִים. אָמַר רַבִּי בּוֹן: מוּתַנִּיתָא אֲמַרְהָ בֵּן שְׂאוּר לְלוּבְשָׁן. דְּתַנְיִין כַּל שְׁנִיאֹתִין בּוֹ בְּיוֹם טוֹב – מִשְׁלַחִין אוֹתָן. אִם אוֹמַר אֶת שְׂמוּתָהּ לְלוּבְשָׁן – יְהֵא מוּתַר לְשַׁלְּחֵן! וּמַה הִדָּא דְּתַנִּי מִטְּלָטְלִין אֶת הַשּׁוֹפָר לְהַשְׁקוֹת אֶת הַתִּינוּק. וְאֶת הַפְּרָקֶשׁ וְאֶת הַפְּרָאָה לְכַסּוֹת בְּהֵן אֶת הַבָּלִים? בְּשִׁישׁ עֲלִיהֵן תּוֹאֵר כְּלִי.

עַד בְּדוֹן תַּכְּשִׁיטִין שֶׁל זֶהָב. וְאֵפִילוּ תַּכְּשִׁיטִין שֶׁל כְּסָף? אָמְרִין בְּשֵׁם רַבִּי יְרֵמְיָה: אָסוּר. אָמְרִין בְּשֵׁם רַבִּי יְרֵמְיָה: מוּתַר.

אָמַר רַבִּי חֲזַקְיָה אֲנָא יְדַע רִישָׁא וְסִיפָא: טְלִיִין דְּקִינִין הֲוִיִין מוּתַרְבִּין בְּדַרְתֵּיהּ דְּרַבִּי יְרֵמְיָה. אֲתָא וְשָׂאֵל לְרַבִּי זְעִירָא, אָמַר לִיה: לֹא תִיבּוֹר וְלֹא תִישְׁרִי.

אֵין רוֹאִין בְּפִרְאָה בְּשַׁבָּת. אִם הִיתָה קְבוּעָה כְּפוֹתֵל – רַבִּי מוּתִיר. וְחֲכִימִין אוֹסְרִין.

רבי אהא בשם רבי בא: מעמא דהדין דאסר, פעמים שהוא רואה נימא אחת לבנה והיא תולשתה והיא באה לידי חיוב הפאת. והאיש, אפילו בחול – אסור, שאינה דרך כבוד.

שלשה דברים התירו לבית רבי: שיהו רואין במראה, ושיהו מספרין קומי. ושיהו מלמדין את בניהן ויונית, שהיו זקוקין למלכות.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן: מותר אדם ללמד את בתו ויונית, מפני שהוא תכשיט לה. שמע שמעון בר בא, ואמר: בגין דרבי אבהו בעי מלפא בנתיה ויונית, הוא תלי לה ברבי יוחנן. שמעה רבי אבהו, ומר: ובא עלי אם לא שמעתייה מן רבי יוחנן.

תני: אין יוצאין באיסמא. שלשה דברים נאמרו באיסמא. אין בה משום פלאים. ואינה מטמאה בנגעים. ואין יוצאין בה בשבת. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף אין בה משום עטרות לפלות.

ולא בעיר של זהב. רב יהודה אומר: בגון ירושלים דדחב. רבנן דקיסרין אמרין: פרוש טוק טקלין. מעשה ברבי עקיבה שעשה לאשתו עיר של זהב. חמיתה איתתיה דרבן גמליאל וקניית בה. אתת ואמרת קומי בעלה. אמר לה: הכין תוויית עבדת לי כמה דהוית עבדה ליה? דהוות מזבנה מקליעתא דרישא ויהבה ליה, והוא לעי באוריתא.

תמן תנינן שנים משם רבי אליעזר: יוצאה אשה בעיר של זהב. ומפריחי יונים פסולין העדות. תני: רבי מאיר מחייב. בין רבי מאיר לרבנן – ניהא. רבי מאיר מחייב, ותכמים פוטרין. בין רבי אליעזר לרבנן – ניהא. רבי אליעזר מתיר, ותכמים אוסרין. בין רבי מאיר לרבי אליעזר – קשיא!

[דף ל"ד ע"ב]

רבי מאיר מחייב, רבי אליעזר מתיר?!

רבי איננינו בר סיפיי אמר משום רבי ליעזר: כל מקום שאמרו "לא תצא, ואם יצתה חייבת הפאת" – אסורה לצאת בו בהצר. כל מקום שאמרו "לא תצא ואם יצתה אינה חייבת הפאת" – מותרת לצאת בו בהצר. רבי בא בר בהן בשם רב שלשת מתניתא אמרה בן. ובכבול ובפאיא נכרית בהצר. רבי לויא בשם רבי שמעון בר חייא: אפילו במקום שאמרו "לא תצא, ואם יצאת אינה חייבת הפאת" – אסורה לצאת בו להצר.

והאיש על ידי שאינו שחויז – מותר? נשמעינא מן הדא: רבן גמליאל ברבי ירד לטייל בתוך חצירו בשבת, ומפתח של זהב בידו, ונערו בו חכיריו משום תכשיט. הדא אמרה: העשוי לשם תכשיט – אסור. הדא אמרה: עשוי לכף ולכף. הדא אמרה: אחד האיש ואחד האשה. הדא אמרה: אפילו במקום שאמרו "לא תצא, ואם יצתה אינה חייבת הפאת" – אסורה לצאת בו בהצר:

הַלְבָּה ב'

מתני' לא יצא האיז בסנדל המסומר. ולא בִּיחיד בזמן שאין ברגלו מכה.

ולא בתפילין, ולא בקמיע בזמן שאינו מן המומקה. ולא בשריון, ולא בקסדה, ולא במגפיים. ואם יצא – אינו חייב חטאת:

גמרא מפני מה גזרו על סנדל מסומר? יש אומרים: שהיו רואות את ראשו ומפילות. ויש אומרים שהיו שומעות קולו ומפילות. ויש אומרים על ידי שהיו נדחקין זה בזה והורגין זה את זה. מה נפק ביניהון? הדיקטא. מאן דמר שהיו רואות את ראשו ומפילות – מותר. ומאן דמר שהיו שומעות קולו ומפילות, או שהיו נדחקין זה בזה והורגין זה את זה – אסור.

ולא בשעת השמד גזרו? מכיון שעבר השמד – יהא מותר! לא עמד בית דין וביטל. מעתה, אפילו בחולו! לאו אורחיה דבר נשא מיהו ליה תרין סנדלין חד לחולא וחד לשויבתא. תני: מלה עליו מטלית מלמפון – מותר. רבי יודן בי רבי ישמעאל

[דף ל"ה ע"א]

הנות רגליה שחקה, ועבדין ליה בן.

כמה מסמרין יהו בו? רבי יוחנן אמר: המשה, פחמשה ספרי תורה. רבי חנינא אמר: שבעה, וכימיך **דבבא**. נהיגין רבנין כהדא דרבי חנינא.

דרש רבי אחא בשם רבי חנינא: תשעה. רבי היה נותן שלשה עשר בזה, ואחד עשר בזה, כמנין משמרות. וכמסמרות נטועים. מה משמרות עשרים וארבעה. אף מסמרים עשרים וארבעה.

רבי יוסי בן חנינא אמר: פליבית – אינו עולה למנין מסמרים. רבי זעירא שאל לרבי בא בר זבדא: מהו ליתנם על גבי סנדל אחד? אמר ליה: שרי. מהו ליתנם על גבי מנגל אחד? אמר ליה: שרי.

אין מגרדין מנגלים וסנדלים. אבל סכין ומדיחין אותן. רבי קריספא בשם רבי יוחנן, תלמידו דרבי חייא רובא אמרין: הראשונים היו אומרים – מגרדין. והשניים היו אומרים – אין מגרדין. ואתשלת לרבי, ומר: אין מגרדין. אמר רבי זעירא: הא אזילה חדא מן תלמידו דרבי חייא רובא. דרבנן דמיסרין בשם רבי יוסי בר חנינא – בדברי מי שהוא אומר מגרדין. ובלבד לאחורי הפסין.

אמר רבי חייא בר אשי: נהיגין הוינן יתבין קומי רבי, משחין ומשונגין, אבל לא מגרדין. אין סכין מנגעלין וסנדלין. לא יסוד אדם את רגלו והוא בתוך המנגל, ואת רגלו והוא בתוך הסנדל. אבל סך הוא את רגלו ונותנה בתוך המנגל, ואת רגלו ונותנה בתוך הסנדל. סך שמו, ומתעגל על גבי

קמיליאיא חדשה ואינו הושש. לא יתננה על גבי מבכה של שיש ומתעגל עליה. רבן שמעון בן גמליאל מתיר.

אין לזבשין מנעלין וסנדליון חדשים, אלא אם בן לבשן וחדל ביה מבעוד יום. כפוח יהא בהילוכין? בני ברמיה דבר קפרא אמרין: מבית רבא דבר קפרא עד בית רביה דרבי הושע. ציפוראי אמרין: מן פנשתא דכבלאי עד דרמיה דרבי חמא בר חנינא. מיכראי אמרין: מן סדרא רובה עד חנותיה דרבי הושעיה.

סנדל שנפסקו אזניו, שנפסקו חבתי, שנפסקו תרסיותיו, או שפירשה רוב אחת מפיו – מהור. נפסקה אחת מאזניו, אחת מחבתי, אחת מתרסיותיו, או שפירשו רוב מפיו – טמא.

רבי יהודא אומר: הפנימית – טמאה, והחיצונה – מהורה. רבי יעקב בר אחא, רבי מבליי, חנין בר בא בשם רב: הלכה כרבי יהודא לענין שבת.

רבי שמואל בר רב יצחק הוה ליה עובדא, שלח לרבי יעקב בר אחא גבי רבי חייה בר בא. אומר ליה: בשם שהן חלוקין בשבת – כך הן חלוקין בטומאה, והורי ליה כרבנן.

רבי שמואל בר רבי יצחק בעי: ושמע מימר הלכה כרבי יהודא, והוא מורי ליה כרבנן?

רבי אחא בר יצחק הוה ליה עובדא, שלח שאל לרבי זעירא. רבי זעירא שאל לרבי אימי. אומר לו: כדברי מי שהוא מטמא – אסור לצאת בו. וכדברי מי שהוא מטהר – מותר לצאת בו. ולא אפיק גבי כלום. תני:

[דף ל"ה ע"ב]

אבל מטייל הוא בקהן עד שהוא מגיע עד פתח הצירוף.

רבי אחא ורבי זעירא הוו מטיילין באיסטריין, איפסיק סנדליה דרבי אחא. מן דמטון לפולי, אומר ליה: זהו פתח הצירוף!

רבי אחא פריד סבונה עליהון. רבי אבהו פריד אגיד מלבניקי. סבר רבי אבהו, אגוד מלבניקי – מן המוכן הוא.

רבי יונה, טלקיה דחליטרה ויקר, אוף ציבחר הוה סדרה יקיר. רבי אלעזר מסליק ליה.

רבי ירמיה בעי קומי רבי זעירא: מהו להחליק? אומר ליה: שרי. אפילו בן אומר ליה: פוק חמי חד סיב וסמד עליי. נפק ואשכח לרבי בא בר מפול, ושאל ליה, ושאר.

אמר רבי יוסי: מתניתין אמרה שהוא מין מלבוש. דתנינן: או בשל שמאל בימין – חליצתה כשירה. הדי דתימר – לאורד. אבל לרוחב – צריך שיהא חופה את רוב הרגל.

וְלֹא בִיחִיד. אָמַר רַבִּי אָבָא מִפְּנֵי הַחֻשָּׁד שְׁלֵא יֵאמְרוּ אִישׁ פְּלוֹנִי נִפְסַק סַנְדְּלוֹ וְתִלְאֹ בֵּית שְׂחִיבֵי:

בְּזִמְן שְׂאִין בְּרַגְלֵי מִכָּה. הָאֵל יֵשׁ בְּרַגְלֵי מִכָּה – הוּא נֹתֵן. עַל אֵיזָה מִקָּה הוּא נֹתֵן? שְׂמוּאֵל אָמַר: עַל אוֹתָהּ שְׂאִין בָּהּ מִכָּה הוּא נֹתֵן. אִם אֹמְרֵי אֵת עַל אוֹתָהּ שְׂאִישׁ בָּהּ מִכָּה הוּא נֹתֵן, מֵאַן צִייר לִיהַ דְּלָא יִתֵּן עַל הוֹרְתִיהָ?

רַבִּי יוֹחֲנָן אָמַר: עַל אוֹתָהּ שְׂאִישׁ בָּהּ מִכָּה הוּא נֹתֵן.

שְׂמַעוֹן בַּר בָּא הֵוָה מִשְׁמֵשׁ קוֹמֵי רַבִּי יוֹחֲנָן, וְהֵוָה מוֹשִׁיט לִיהַ סַנְדְּלִיָּה, כְּתִידָא דְתַנִּי בְּדֶרֶךְ הָאָרְצִי: כְּשֶׁהוּא נֹעֵל – נֹעֵל שֶׁל יָמִין, וְאַחֵר כֶּךָ נֹעֵל שֶׁל שְׂמֹאל. וְכִשְׁהוּא הוֹלֵץ – הוֹלֵץ שֶׁל שְׂמֹאל, וְאַחֵר כֶּךָ הוֹלֵץ שֶׁל יָמִין.

אָמַר לִיהַ רַבִּי יוֹחֲנָן: בְּכֻלְיָא, לֹא תַעֲבֹד בְּנֵי, שְׁהִרְאִשׁוּנִים לֹא הִיוּ עוֹשִׂין בְּנֵי. אֲלָא כְּשֶׁהוּא נֹעֵל – נֹעֵל שֶׁל שְׂמֹאל וְאַחֵר כֶּךָ נֹעֵל שֶׁל יָמִין. שְׁלֵא תַהֵא נִרְאִית שֶׁל יָמִין פְּגוּמָה.

הִדָּא אִמְרַת: עַל אוֹתָהּ שְׂאִישׁ בָּהּ מִכָּה – הוּא נֹתֵן. אָמַר לִיהַ: אֵין, בְּכֻלְיָא דְקַמְתִּיהַ עֲלִיהַ.

יּוֹצִיאִין בְּתַפְלִיזִין עֶרֶב שַׁבָּת עִם חֲשִׁיכָה, וְאִין יּוֹצִיאִין בְּסַנְדְּלֵי מְסוּמָר עֶרֶב שַׁבָּת עִם חֲשִׁיכָה. מַה בֵּין זֶה לְזֶה? זֶה –

[דָּף ל"ו ע"א]

דְּרַבּוֹ לְחֻלּוּץ, וְזֶה – אֵין דְּרַבּוֹ לְחֻלּוּץ. אֵיזָהוּ קַמִּיעַ מוּמְקָה? כֹּל שְׂרִיפָא בּוֹ, וְשָׁנָה וְשֵׁלֶשׁ.

רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחֲנָן: נֶאֱמָן הַרּוּפָא לֹמַר: "קַמִּיעַ זֶה מוּמְקָה, רִיפִיתִי בּוֹ וְשִׁנִּיתִי וְשִׁילַשְׁתִּי".

רַבִּי שְׂמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא: רִיפָא לְאָדָם אֶחָד – נֶאֱמָן לְאָדָם אֶחָד. לְשָׁנִים – נֶאֱמָן לְשָׁנִים. לְשֵׁלֶשׁ – נֶאֱמָן לְכָל אָדָם.

יּוֹצִיאִין בְּקַמִּיעַ מוּמְקָה, בֵּין בְּכַתֵּב בֵּין בְּעֵשְׂכִים, וּבְלִבָּד שְׁלֵא יִתְנַנּוּ לֹא בְּשִׁיר וְלֹא בְּטַבְעַת.

בְּעוֹן קוֹמֵי רַבִּי יוֹנָתָן: מַהוּ מִיתְנִיתִיהַ בְּהֵהֵן סִילּוֹנָה? אָמַר לָהּ: וּבְלִבָּד שְׁלֵא יִתְנַנּוּ לֹא בְּשִׁיר וְלֹא בְּטַבְעַת.

בְּעוֹן קוֹמֵי רַבִּי יוֹנָתָן: מַהוּ מַפִּיק בְּהוּוּא מוּמְיָקָה? אָמַר לוֹן מִשׁוּם תְּכָשִׁיט. אֵי מִשׁוּם תְּכָשִׁיט הוּא לוֹ, וְדִנְיָאֵל לֹסֵר וְהַמְנִיכָא דִּי דְחָבָא עַל צוֹאֲרָה. אֵי מִשְׁם מִשְׁאֵוִי בַשַּׁבָּת, נִימָא כֹּל הַמְחַבֵּר לְכִסּוֹת – הָרִי הוּא כְּכִסּוֹת!

רַבִּי יוֹסִי בִי רַבִּי בּוֹן בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי: מִכָּה שְׁנַתְרַפָּאת – נֹתֵנִין עֲלֶיהָ רְמִיָּה, שְׂאִינָה אֲלָא כְּמִשְׁפָּרָה. רַבִּי אֲבוּן בְּשֵׁם רַבְּנִין דְתַמּוֹן: נֹתֵנִין עַל גְּבִי מִכָּה בַשַּׁבָּת, שְׂאִינוּ אֲלָא כְּמִשְׁפָּרָה.

אמר רבי תנחומא: חוץ מעלי גפנים שהן לרפואה.

אמר רבי הונא: הרי פואה – עקר טב סגין טב הוא. בד דאית ביה חמישה קטרין, שבגעה קטרין, תשגעה קטרין – טבא סגין, ובלחוד דלא יתן מוין.

אין קורין פסוק על גבי מכה בשבת. והדין דקרי על יברוחה – אסור.

”בוא וקרי את הפסוק הזה על בני שהוא מתבעת”. ”תן עליו ספר, תן עליו תפילין, בשביל שישן” – אסור.

והא תני: אומרים היו שיר פגועין בירושלים! אמר רבי יודן: פאן – משנפגע, פאן – עד שלא נפגע. ואי זהו שיר פגועין? ה' מה רבו צרי, וכל המזמור. **ישב בסתר עליון, עד בי אתה ה' מחסי עליון שמת מעונד:**

הלכה ג'

מתני' לא תצא אשה במחט הנקובה, ולא בטבעת שיש עליה חותם, ולא בפולקיר, ולא בכובלת, ולא בצלוחית של פלייטון. ואם יצאת – תייבת תטאת; דברי רבי מאיר.

וחכמים פוטרין בכובלת ובצלוחית של פלייטון:

גמרא תני: לא יצא החיט במחטו שבכליו, ולא הלבר קלקמום שבאזנו. והצבע בדנמא שבאזנו. ולא השולחני בדינר שבאזנו. ואם יצאו – הרי אלו פטורין; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אומן באומנתו – תייב, הא שאר כל האדם – יוצאין בכך.

מחלפא שיטתיה דרבי מאיר! דתנינן תמן: ואם יצאת – תייב תטאת; דברי רבי מאיר. והכא הוא אמר תכין!

רבי מנא אמר לה סתם, רבי אבון בשם רבי יוחנן: תמן – דרד הוצאה בנשים.

[דף ל"ו ע"ב]

גרם תכא – טפלין יוצאין בכך. מחלפא שיטתין דרבנין! דתנינן תמן: וחכמים פוטרין בכובלת ובצלוחית של פלייטון. הא במחט הנקובה – תייב, ודא היא אומן באומנתו – תייבו! אמר רבי אבין: תיפתר באשה גודלת.

רבי אחא בשם רבי אבא בר רב נחמן: דרבי נחמיה זו היא. דתנינן תמן: טבעת של מתכת וחותם של אבן – טמאה. טבעת של אלמוג וחיתמה של מתכת – טהורה.

תָּנִי: רַבִּי נַחֲמִיָּה מִחֲלִיף. וְכֵן הָיָה רַבִּי נַחֲמִיָּה אֹמֵר: בְּטַבְעָת – אַחַר הוֹתָמָה. בְּסֶלֶם – אַחַר שְׁלִיכְיוּ. בְּקוֹלֵב – אַחַר מַעְמִידָיו. וְנֶעֱזַל – אַחַר סַמְנִירָיו.

אָמַר רַבִּי אִילָא: תִּיפְתָּר דְּבַרֵּי הַכֹּל, בְּשֶׁהוֹצִיאָהּ לְחֵתוֹם בָּהּ.

רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא: הֵיטָה עֲשׂוּיָה לְכַף וְלְכָד, הוֹצִיאָהּ לְחֵתוֹם בָּהּ – תֵּיב, הוֹצִיאָהּ לְשֵׁם תְּכָשִׁיט – פֶּטוּר אֵף עַל הַחֹתָם, שְׂאֵף הַחֹתָם טְפִילָה לְתַכְשִׁיט:

הַלְכָה ד'

מִתְנִי' לֹא יֵצֵא הָאִישׁ לֹא בְּסוּיָה, לֹא בְּקִשְׁתָּהּ, וְלֹא בְּתָרִים, וְלֹא בְּאַלְהָהּ, וְלֹא בְּרִמְחָה. וְאִם יֵצֵא – תֵּיב חֲפֹטָה. רַבִּי לִיעֲזָר אֹמֵר: תְּכָשִׁיטִין הֵן לוֹ. וְחֻכְמִים אֹמְרִים: אֵינָן לוֹ אֵלָּא גְּנָאִי. שְׁנַאֲמַר וְכִתְתוּ חֲרֻבּוֹתָם לְאֵתִים וְחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמִזְמֵרוֹת.

בִּירִית – טְהוֹרָה, וְיוֹצֵאִין בָּהּ בְּשַׁבָּת. כְּבָלִים – טְמֵאִין, וְאֵין יוֹצֵאִין בָּהֶן בְּשַׁבָּת:

גְּמָרָא כְּתִיב: וְחֻמוֹשִׁים עָלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם. מִלְּמַד שֶׁהָיוּ מוֹיָנִים בְּחֻמְשָׁה עֶשְׂרֵי מִינֵי זֵיַן.

וְאִיזוֹ הִיא הָאֵלֶּה? מִן מַה דְּתָנִי רַבִּי יַעֲקֹב בַּר סִיסַי, רַבִּי יוֹסֵה: מֵאִימְתֵי תוֹרְמִין אֵת הַגֶּרֶן? מִשְׁתִּיעֶקֶר הָאֵלֶּה. הֲדָא אָמְרָה: כְּמִין דִּינִיקְרִן.

וּמַה טַּעְמָא דְּרַבִּי אֱלִיעֶזֶר? חֲגוּר חֲרָבָד עַל יַרְדֵּי גְבוּר הוֹדֵד וְהִדְרָד. מַה טַּעְמוֹן דְּרַבְּנָן? וְכִתְתוּ חֲרֻבּוֹתָם לְאֵתִים – לְאֵטִיָּן. וְחֲנִיתוֹתֵיהֶם לְמִזְמֵרוֹת – לְמִינְזִיָּין.

רַבִּי חֵיִיא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: בִּירִית – כָּל שֶׁהִיא יְהוּדִית. כְּבָלִים – כָּל שֶׁהִיא שְׁלִשְׁלֶטֶת בְּנֵתִים. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר: בִּירִית – זוֹ אֲצַעְדָּה.

דָּמַר רַב יְהוּדָה: וְנִקְרַב אֵת קֶרְבֵּן ה' אִישׁ אֲשֶׁר מָצָא כְּלִי זָהָב אֲצַעְדָּה וְצִמִּיד טַבְעָת עֲגִיל וְכוּמוֹ לְכַפֵּר עַל נַפְשוֹתֵינוּ לְפָנֵי ה'.

אֲצַעְדָּה – זוֹ פְּרוּפְסָלָה.

צִמִּיד – שִׁירְיָא. כְּמָה דְּאֵת אָמַר: וְהַצְמִידִים עַל יְדֵיהָ.

טַבְעָת – עִיזְקִיָּאִי. עֲגִיל – קִדְשִׁיָּא. כְּמָה דְּתִימַר: וְעֲגִילִים עַל אֲזִנָּךְ.

וְכוּמוֹ, יֵשׁ אֹמְרִים: זֶה טְפוּם שֶׁל רֶחֶם. וְיֵשׁ אֹמְרִים: זֶה טְפוּם שֶׁל דָּדִים.

כְּתִיב (ישעיה ג): בַּיּוֹם הַהוּא יָסִיר ה' אֵת תַּפְאֶרֶת הָעֵבֶכְסִים.

[דף ל"ז ע"א]

קורדיקויה. כמה דתימר: וברגליהם תעבסנה. השבויסין – שלמוניה. כמה דאת אמר: שבויס של סבכת. הסהרונים – עונקיה, כמה דאת אמר: ויקח את הסהרונים אשר בצוארי גמליהם.

הנטיפות – שלמיני. השירות – שיראין. והרעלות – בלנדייא. הפארות – פליליא. כמה דאת אמר: פארכם על ראשיכם. והצעדות – פרופקלה. הקשורים – קרקישין. ובתי הנפש, תרגם עקילם: אסטו מוכריאה. דבר שנתן על בת הנפש.

והלחשים – קדשיא. דבר שהוא נותן על בתי הלחישא. הטבעות – היוקייא. נזמי האף – דבר שהוא נותן על גב החטם.

המקלצות – פירוומטא. המעטפות – קולבין ומעפרן. המטפחות – סכניין רכרכן.

והחריטין – זוגין מציירין, ואולוסריקא מציירין, כמה דתימר: ויקח מידם ויצר אותו בחרט.

הגיליונים – גלגלייה. הפדינים – סדיניא. הצניפות – אולרייא, כמה דתימר: ואומר ישימו הצניף הטחור על ראשו. וכתביב: והיית עטרת תפארת ביד ה'. וצניף מלוכה בכף אלהיך.

הרדידים – לסוטה, כמה דתימר: נשאו את רדידי מעלי שומרי החומות:

הלכה ה'

מתני' יוצאה אשה בהוטי שער, בין משלה, בין משל חכירתה, בין משל בהמה.

ובטומטפת ובסנבוטין – בזמן שהן תפורין. בכבול, ובפאה נכרית – בקצר. ובמוף שבאונה, ובמוף שבסנדלה, ובמוף שהתקינה לנדתה.

בפלפל, ובגרגר מלה, ובכל דבר שתתן לתוך פיה, ובלבד שלא תתן בתחילה בשבת. ואם נפל – לא תחזיר.

שן תותבת ושן של זהב – רבי מתיר וחקמים אוקרין:

גמרא אגון ברבי אימי אמר קומי רבי יהודה מנשייא בר מנשה בר ירמיה: ובלבד שלא תצא לא ילדה בשל זמנה, ולא זמנה בשל ילדה. והתנינן: הבנות יוצאות בהוטיין! רבי בא בשם רב יהודה: אפילו כרוף על צוארה.

רבי שמואל בשם רבי זעירא: תפון – אפילו שאינה יכולה להביא חוט דומה לשערה – יוצאה היא. ברום הכא – לא תצא לא ילדה בשל זמנה ולא זמנה בשל ילדה.

אמר רבי אבהו: כל שהוא תושב בשיער – נקרא פיהה. רבי ינאי זעירא, נפל

עוֹדְרִיהַ דְּאוֹדְנִיהַ, בְּעֵא מִיְהוֹרְתִיהַ בְּשַׁבָּתָא. וְנִגְעָרוּ בּוּ חֲבָרְיוּ מִשּׁוּם תַּכְשִׁימָא. רַבִּי יִצְחָא סִבְר מִימַר:
שְׁמֹן הוּא שְׁהוּא מְרַפָּא. וְחֻכְמִים סְבָרִין מִימַר: מוֹף הוּא שְׁהוּא מְרַפָּא.

וְלֹא בֵּן אָמַר רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם רַב זְעִירָא: הַחֹשֶׁשׁ אֲזָנוּ – נֹתֵן שְׁמֹן עַל גְּבִי רֹאשׁוֹ וְלֹחֵשׁ, וּבִלְבָד
שְׁלֵא יִתֵּן לֹא בְּיַד וְלֹא בְּכַלְיָ רַבִּי יִצְחָא סִבְר מִימַר: הִלְכָה פְּרַבִּי יוֹסֵי. וְחֲבָרְיוּ סְבָרִין מִימַר: אֵין הִלְכָה
פְּרַבִּי יוֹסֵי.

וְלֹא בֵּן אָמַר רַבִּי בָּא בַר פְּתָנָא, רַבִּי חֵיָא בַר אֲדָא בְּשֵׁם רַב: הִלְכָה פְּרַבִּי יוֹסֵי! רַבִּי יִצְחָא סִבְר מִימַר:
אָדָם – לֹא עָשׂוּ אוֹתוֹ פְּקַרְקַע. וְחֲבָרְיוּ סְבָרִין מִימַר: אָדָם פְּקַרְקַע הִיא.

וְלֹא בֵּן אָמַר רַבִּי זְעִירָא: עָשָׂה לּוֹ רַבִּי חֵיָא בַר אֲדָא בֵּית יַד לְמוֹף שְׁבָאֲזָנוּ. סְבָרִין מִימַר: אָדָם –
פְּקַרְקַע הוּא.

וְכִינִיָּא! אֵלָא בִּינִי, רַבִּי יִצְחָא סִבְר מִימַר: אֵין שְׂכִיחַ וּמְחַלְףָּ בְּהֵן אַרְבַּע אַמּוֹת. וְחֲבָרְיוּ סְבָרִין מִימַר:
שְׂכִיחַ הוּא וּמְחַלְףָּ בְּהֵן אַרְבַּע אַמּוֹת.

אָמַר רַבִּי מְנָא: שְׁמָעִית טַעַם מִן רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּשֵׁם רַבִּי זְעִירָא, וְלֹא אָנָּא יָדַע מַה שְׁמָעִית.

מִי בְדוֹן? אָמַר רַבִּי יוֹסֵי: מִסַּתְבְּרָא בְּשׁוֹן שֶׁל זָהָב שְׁעָמְדָה לָהּ בִּיקָר – לֹא תִצָּא, דִּי נִפְלְהָ וּמְחַזְרָה
לִיהָ.

שֶׁן תּוֹתְבַת מַה אֵית לָךְ? עוֹד הִיא מְבַהֲתָה מִימּוֹר לְנִגְרָא עֲבַד לִי חוֹרִי, הִיא נִפְלְהָ לִיהָ וּמְחַזְרָה
לִיהָ.

רַבִּי יִסָּה וְרַבִּי אַמִּי, חַד חֻשֵׁשׁ שִׁינִיָּה וְהוֹרִי לִיהָ חֲבָרִיהַ. חַד חֻשֵׁשׁ אוֹדְנִיהַ וְהוֹרִי לִיהָ חֲבָרִיהַ. וְלֹא
יִדְעִין מַה אָמַר דָּא, וּמַה אָמַר דָּא.

מִן מַה דְּרַבִּי יִסָּא שְׂאֵל לְאַסְיִינִיָּה דְּרַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲחָא: מַה עֲבִידָא שִׁינִיָּה דְּרַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲחָא
חֲבִירִינִי. מִן מַה דְּלָא אָמַר רַבִּי יִסָּא לָא בְּטֻלָה מִן יוֹמוֹי, הָוִי: הוּא דְּהוֹרִי לְשִׁינָא.

רַבִּי יִצְחָא פְּתַר לָהּ בְּפִילְפֵּל וּבְגִרְגָר מְלַח. וְחֲבָרְיוּ פְּתָרוּן לִיהָ עַל בּוֹלְחֵן:

הִלְכָה ו'

מתני' יוֹצֵאִין בְּסַלַע שְׁעַל חֲצִינִית. הַבְּנוֹת יוֹצֵאוֹת בְּחוּמִין, אֲפִילוּ בְּקִיסְמִים שְׁבָאֲזָנִיָּהוּ.

עֲרִבִיּוֹת – יוֹצֵאוֹת רַעְלוֹת. וּמְדִיּוֹת – פְּרוּפוֹת. וְכֹל אָדָם. אֵלָא שְׁדַבְּרוּ חֻכְמִים בְּהוֹנָה:

[דף ל"ח ע"א]

גמ' יוצאין בסלע שעל הציננית. פוּדְגָרָה. רבי אהא בר רבי בא בר מרמל: אפילו טס. וְהָא תַנְיִנָן: הכנות יוצאות בהומין! רבי בא בשם רב יהודה: אפילו פרוז על צוארה.

אבא בר בא מפקד לשמואל בריה: לא תקבל עליך מתניתין. אלא: אבל לא בקיסמין שבאזנינהו.

פיני מתניתא: ערביות – יוצאות רעלות. מדיית – פרופות:

הלכה ז'

מתני' פורפת על האבן ועל האגוז ועל המטבע, ובלבד שלא תפרוץ בתחילה בשבת:

גמרא תני רבן שמעון בן גמליאל אומר: לא שנו אלא מטבע ואבן, הא באגוז – מותר, מפני שהוא מיטלטל. אומר רב אדא בר אבהו: אתיא דרבן שמעון בן גמליאל – קרבי מאיר. כמה דרבי מאיר אומר: דבר שהוא מיטלטל – מותר. בן רבן שמעון בן גמליאל אומר: דבר שהוא מיטלטל – מותר:

הלכה ח'

מתני' הקטע – יוצא בקב שלו, דברי רבי יהודה. ורבי מאיר אומר. אם יש לו בית קבול בתיתין – טמא.

סמוכות שלו – טמאים מדרם, ויוצאין בהן בשבת, ונכנסין בהן לעזרה.

כפא סמוכות שלו – טמאין מדרם, ואין יוצאין בהן בשבת, ואין נכנסין בהן לעזרה. אנקטמין – טהורין, ואין יוצאין בהן:

גמרא שמואל אומר: יוצאין בו משום סנדל, ונכנסין בו לעזרה. רבי ינאי מקשה: ויוצאין בו משום סנדל – והוא סנדל! נכנסין בו לעזרה – ואינו סנדל!

אמר רבי בעא: עד די הוות מקשה לה על דשמואל, קשייתה על דמתניתין! סמוכות שלו – טמאין מדרם, ויוצאין בהן בשבת.

[דף ל"ח ע"ב]

ונכנסין בהן לעזרה! אומר רבי מנא: אמור סופה דלית היא פליגא על דשמואל: כפא סמוכות שלו – טמאין מדרם, ואין יוצאין בהן בשבת, ואין נכנסין בהן לעזרה.

אנקטמין – טהורין, ואין יוצאין בהן. מהו אנקטמין טהורין? אומר רבי אבהו: הונם קטמין, הקרא דיידא:

הלכה ט'

מתני' תְּבָנִים – יוֹצְאִין בְּקִשְׁרִים. וּבְנֵי מְלָכִים – בְּזוּגִין. וְכָל אָדָם, אֵלָא שְׂדֵבְרוּ חֲכָמִים בְּהִזְהָרָה.

יוֹצְאִין בְּבִיצַת הַחֶרְגוֹל, וּבִשְׁשׁוֹן שֶׁל שׁוּעַל, וּבְמִסְמַר הַצְּלוּב, מִשּׁוּם רְפוּאָה; דְּבָרֵי רַבִּי יוֹסִי.

וְרַבִּי מֵאִיר אֹסֵר אֵף בְּחֹל מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֱמוּרָי:

גְּמָרָא תְּבָנִים יוֹצְאִין בְּקִשְׁרִים. בְּקִשְׁרֵי פּוּאָה.

וּבְנֵי מְלָכִים בְּזוּגִין. רַבִּי זְעִירָא אָמַר: בְּזוּגִין שְׂבֻצָאָרוּ. מַהוּ וְכָל אָדָם? בֵּין קְטָנִים עֲנִיִּים, בֵּין קְטָנִים עֲשִׁירִים.

רַבִּי אֵילָא אָמַר: בְּזוּגִין שְׂבֻכְסוּתוֹ. מַהוּ וְכָל אָדָם? בֵּין גְּדוֹלִים בֵּין קְטָנִים.

מִתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל רַבִּי זְעִירָא: יוֹצֵא הוּא אָדָם בְּזוּגִין שְׂבֻכְסוּתוֹ, וְאִינוּ יוֹצֵא בְּזוּגִין שְׂבֻצָאָרוּ. אֵלָא, כָּאֵן – בְּגְדוֹלִים. וְכָאֵן – בְּקְטָנִים.

יוֹצְאִין בְּבִיצַת הַחֶרְגוֹל – טָב לְאוּדְנָא. **וּבִשְׁשׁוֹן שֶׁל שׁוּעַל** – טָב לְשִׁינָה. **וּבְמִסְמַר הַצְּלוּב** – טָב לְעִבְיָתָא. אֵית תַּנְיִ תַּנְיִ וּמַחְלִיף. רַבִּי הֲנַנְיָה בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן – כְּמִתְנִיתִין. רַבִּי שְׁמוּאֵל וְרַבִּי אֶבְהוֹ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן – כְּמִתְנִיתִין.

רַבִּי שְׁמוּאֵל, רַבִּי אֶבְהוֹ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: כָּל שֶׁהוּא מְרַפָּא – אֵין בּוֹ מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֱמוּרָי.

"דְּרָגֵי דְרַגְיבַת" – מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֱמוּרָי. רַבִּי יוֹדָה אָמַר: מִשּׁוּם דְּגוֹן עֲבוּדָה זָרָה. **וְרֵאשׁ דְּגוֹן וְשְׁתֵּי כַפּוֹת יָדָיו.**

"דְּיוֹנוּ דְגִי" – מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֱמוּרָי. רַבִּי יְהוּדָה אֹמְרֵ: מִשּׁוּם דֵּן עֲבוּרִים. **וְאָמְרוּ חֵי אֱלֹהֵיךָ דֵּן.**

"לָא לָאו" – מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֱמוּרָי. רַבִּי יְהוּדָה אֹמְרֵ: מִשּׁוּם עֲבוּדָה זָרָה. **וַיֹּאמְרוּ לְאֵל סוּר מִמֶּנּוּ וְדַעַת דְּרָכֵיךָ לֹא חֲפָצְנוּ.**

תַּנְי רַבִּי חֲזִיָא: עָמַד עֲצֵם בְּגִרְזוֹ – נוֹתֵן מְאוּתוֹ הַמִּין עַל רֵאשׁוֹ, וְאֵין בּוֹ מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֱמוּרָי.

תַּנְי רַבִּי לִיעֲזוֹר בֶּן יַעֲקֹב: **לֹא תִנְחָשׁוּ וְלֹא תַעֲוֹנֵנוּ** – אֵף עַל פִּי שְׂאִין נִחַשׁ וְיֵשׁ סִימָן. וּבִלְבָד לְאַחַר שְׁלִשָּׁה סִימָנִים. כְּגוֹן וְאִנִּי בְּבוֹאֵי מִפְּדָן מִתָּה עָלֵי רַחֵל. **יוֹסֵף אֵינְנוּ וְשְׂמֵעוֹן אֵינְנוּ וְאַתְּ בְּנִימִין וְגו'.**

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר: הוֹלְכִין אַחַר שְׂמִיעַת בֵּת קוֹל. מַה טְעָמָא? **וְאִזְנֵיךָ תִשְׁמַעְנָה דְּבַר מֵאֲחֵרֵיךָ לְאֹמַר זֶה הַדְּרָךְ לָבוֹ בּוֹ.**

רַבִּי לִיעֲזוֹר עָאֵל לְפִנְיָהּ אֶתְא אַבְטִיזוֹנָם דְּרוֹמָאֵי וְאַקוּמִיָה מֵאַחֲרֵיהּ וַיִּתֵּב לִיהּ. אָמַר חֲכִין כָּל עָמָא

[דף ל"ט ע"א]

לֹא אָמְרִים לְכַר נֶשׁ אֵלָא לִי. לִית אִיפְשָׁר דְּאָנָּא נְפִיק מִיבָּא עַד דְּנִידַע מַה הוּהוּ בְּסוּפִיה. וְהוּהוּ תַמּוֹן הָיוּ שְׂרֵי, נְפִיק וַיְהִיב לִיה עֲדָרוּ תַמּוֹן אַחַת דְּרִיבּוּי. וְקָרָא עֲלוּי וְאַתָּן אָדָם תַּחֲתִידָּ וְגו'.

חַד תְּלִמִיד מִזַּן דְּבַר קִפְרָא הוּהוּ נְפִיק מִקְטוּעַ בִּיסוּן, חֲמַתִּיה חַד קָיִט חִוּוּיָּא פְּרִי בְּתַרְיָה, אָמַר לִיה: חִוּוּיָּא פְּרִי בְּתַרְדָּ. שְׁבָקִיה וְאִזִּיל לִיה בְּתַרְיָה, וְקָרָא עֲלוּי וְאַתָּן אָדָם תַּחֲתִידָּ.

גְּרַמְנָא עֲבָדִיה דְּרַבִּי יוּדָה נִשְׂיָא נְפִיק בְּעֵי מִיּוּלְוִיָּה לְרַבִּי הִילָא. אַתָּא כָּלֵב שׁוּמָה בְּעֵי אִיתְגַּרְיָא בִּיה בְּרַבִּי אִילָא. גָּעַר בִּיה גְּרַמְנִי. שְׁבָקִיה וְאִזִּיל לִיה בְּתַרְיָה, וְקָרָא עֲלוּי וְאַתָּן אָדָם תַּחֲתִידָּ.

בַּר קִפְרָא הִיה אִיעֲלַל לְחֲדָא קְרִיָּא. מִי עֲלַל, נִכְשָׁל בְּאַצְבָּעוּ. עֲאֵל וְשָׁמַע קְלִיָּה דְּמִלְיָא קְרִי: אַם בְּגַפּוּ יָבֵא בְּגַפּוּ יָצֵא. אָמַר דּוּמָה שְׁלֵא עֲלַת בְּיַדִּי אֵלָא הֲטָחָה זֶו בְּלַבָּד. וְכֵן הָווּת לִיה.

רַבִּי יוֹחָנָן וְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּזַן קָיִשׁ הָיוּ מִתְחַמְדִּין מִיַּחְמִי אַפּוּי דְּשְׁמוּאֵל. אַמְרִין: גִּלְדָּ אַחַר שְׁמִיעַת בַּת קוּל. עֲבָרִין קוּמִי סִדְרָא, שְׁמַעִין קְלִיָּה דְּמִלְיָא: וְשְׁמוּאֵל מַת. וְסִימּוֹן, וְכֵן הָווּת לִיה.

רַבִּי יוֹנָה וְרַבִּי יוֹסֵה סְלָקִין מִבְּקָרָה לְרַבִּי אַחָא דְּהוּהוּ תַשִּׁישׁ. אַמְרִין: גִּלְדָּ בְּתַר שְׁמִיעַת בַּת קוּל. שְׁמַעִין קְלִיָּה דְּאִיתְתָּא אַמְרָה לְחֲבִירְתָּה: אִימְפִי בּוּצִינָה. אַמְרָה לָהּ: לֹא יִתְמַפִּי וְלֹא מִימְפִי בּוּצִינָהוֹן דִּישְׂרָאֵל.

רַבִּי יוֹחָנָן הוּהוּ עֵבֶר בְּשׁוּקָא, חֲמָא חַד מִזְבִּין מִן אִילִין מִלְטוּמָה. אָמַר לִיה: מִן אִילִין אַתָּה הָיוּ? אָמַר לִיה: אֵין. שְׁבָקִיה וְאִזִּיל לִיה. בְּתַר שְׁעָה עֵבֶר גְּבִיָּה. אָמַר לִיה, רַבִּי צְלִי עֲלוּי: דְּמִן הָהִיא שְׁעִתָּא לֹא זַבְנִית כְּלוּם. וְאַמַּר לוֹ: שְׁנֵי אַתְרָדָּ! פְּעַמִּים שְׁשִׁינּוּי הַשֶּׁם גִּזְרָם, פְּעַמִּים שְׁשִׁינּוּי הַמְּקוֹם גִּזְרָם.

תַּרְיִן תְּלִמִידִין מִן דְּרַבִּי חֲנִינָא הָיוּ נְפָקִין מִקְטוּעַ בִּיסוּן. חֲמַתִּין חֲדָא אִיסְטְרוֹלוּגִיָּא. אָמַר: אִילִין תַּרְיִן מִי נְפָקִין וְלֹא חֲזָרִין. מִן נְפָקִין, פְּנַע בְּהוֹן חַד סָב, אָמַר לוֹן: וְכֵן עָמִי דְּאִית לִי תַלְתָּא יוֹמִין דְּלֵא מַעֲמִית כְּלוּם. וְהוּהוּ עַמּוֹן חַד עֲגוּל קֶצֶין פִּלְגָּא וַיְחַבִּינָה לִיה. אֲכַל וְצִלִי עֲלִיהוֹן. אָמַר לוֹן: "תַּתְּקִינִם לְכוּן נַפְשִׁיכוֹן בְּהַדִּין יוֹמָא, הִיד דְּקִימַתּוֹן לִי נַפְשִׁי בְּהַדִּין יוֹמָא". נְפָקִין בְּשִׁלְם וְחֲזָרוּן בְּשִׁלְם.

וְהוּוּן תַּמּוֹן בְּנֵי אֵינֶשׁ דְּשְׁמַעִין קְלִיָּה. אַמְרִין לִיה: וְלֹא בְּזַן אַמְרַתְּ אִילִין תַּרְיִן מִי נְפָקִין וְלֹא חֲזָרִין. אָמַר, אִי דְּהָבָא גְּבָרָא שְׁקֵר דְּאִיסְטְרוֹלוּגִיָּא דִּידִיה שְׁקֵרִין.

אַפִּילוּ בְּזַן, אִזִּילִין וּפְשָׁפְשׁוּן, וְאַשְׁכַּחוּן חֲכִינְתָּה פִּלְגָּא בְּהַדָּא מוּבְלָא וּפִלְגָּא בְּהַדָּא מוּבְלָא. אָמַרוּ: מַה מִּיבּוּ עֲבִידְתְּכוֹן יוֹמָא דִּין? וְתַנְיִין לִיה עוּבְדָּא. אָמַר: וַמָּה הָהוּא גְּבָרָא יָכִיל עֲבִיד, דְּאַלְתְּהוֹן דִּי יוֹהַדְאִי – מַתְפִּים בְּפִלְגוֹת עֲגוּלָּ

רַבִּי חוּנָה מִשְׁתַּעִי הַדִּין עוּבְדָּא, חַד גִּיּוֹר הוּהוּ אִיסְטְרוֹלוּגוֹם, חַד זְמַן אַתָּא בְּעֵי מִיפִיק, אָמַר: בְּדוֹן נְפָקִין. חוֹר וּמַר: כְּלוּם אִידְבַּקַת בְּהַדָּא אוּמַתָּא קְדִישָׁתָּא לֹא לְמִיפְרֵשׁ מִן אִילִין מִלְיָא! נִיפּוּק עַל שְׁמִיָּה דְּכְרִיִין!

[דף ל"ט ע"ב]

קָרִיב לְמַכְסָה, יָהֵב לָהּ חֲמֻרָה וְאֶכְלָה. מֵאֵן גָּרַם לִיָּה דִּיפְלֵ? בְּגִין דְּהִרְהַר. מֵאֵן גָּרַם לִיָּה דְאִישְׁתִּיזִיב?
בְּגִין דְּאִתְרַחֵץ עַל בְּרִיּוּתָהּ. אָמַר לִוִי: כָּל הַמְנַחֵשׁ – סוּפוּ לְבוֹא עֲלָיו. וּמָה טַעְמָא? כִּי לֹא נַחֵשׁ בֵּיעָקֹב.
כִּי לֹא נַחֵשׁ.

אָמַר רַבִּי אֲחָא בַר זְעִירָא: כָּל מִי שְׁאִינוּ מְנַחֵשׁ – מְחַצְתּוֹ לְפָנִים כְּמִלְאָכֵי הַשָּׁרָת. וּמָה טַעְמָא? כְּעַתָּה
יֹאמַר לֵיעָקֹב וְלִישְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֵל.

אָמַר רַבִּי חֲנִינָא בְּרִיה דְּרַבִּי אֲבָהוּ: כְּבַחְצִי יְמִיו שֶׁל עוֹלָם הָיָה אוֹתוֹ רְשָׁע עוֹמֵד. מַה טַעְמָא? כְּעַתָּה
יֹאמַר לֵיעָקֹב וְלִישְׂרָאֵל מַה פָּעַל אֵל.

אָמַר רַבִּי יְרֵמְיָה בֶּן אֶלְעָזָר: עֲתִידָהּ בַּת קוֹל לְהוֹיֹת מְפוֹצָצָת בְּאֶהְלֵי צְדִיקִים וְאוֹמְרָת: כָּל מִי שֶׁפָּעַל
עִם אֵל – יָבוֹא וְיִטּוֹל שְׂכָרוֹ.

רַבִּי בְּרַקְיָה בִּשְׁם רַבִּי אֲבָא בַר כְּהֵנָא: עֲתִיד הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת מְחִיצָתָן שֶׁל צְדִיקִים לְפָנִים
מִמְּחִיצָתָן שֶׁל מְלָאכֵי הַשָּׁרָת, וּמְלָאכֵי הַשָּׁרָת שׁוֹאֲלִין אוֹתָן וְאוֹמְרִין לְהֵן: מַה פָּעַל אֵל. מַה הוֹרָה
לְכֶם הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

אָמַר רַבִּי לִוִי בַר חִוּיָתָא: וְלֹא כָּבֵר עָשָׂה בֶּן בְּעוֹלָם הַזֶּה? הֲדָא הוּא דְכְּתִיב עֲנָה נְבוּכַדְנֶצַּר וְאָמַר
הָא אֲנָא חֲזִי גוּבְרִין אַרְבַּעַה שְׂרִין מְהַלְכִין בְּגוֹ נוֹרָא וְחַבְל לֹא אִיתִי בְּהוֹן.

וּמָה תְּלִמּוּד לִזְמַר וְחַבְל לֹא אִיתִי בְּהוֹן. אֵלָּא מְלֻמֵּד שְׁהוּ סְרִיסִים וְנִתְרַפְּאוּ.

וְרִיּוּתָהּ דִּי קְדַמְיָתָא – אִין כְּתִיב כְּאֵן, אֵלָּא וְרִיּוּתָהּ דִּי רַבִּיעָאָה. הֵן הָיוּ מְכַבְּשִׁין לְפָנָיו אֵת הָאוֹר.

דְּמִי לְבַר אֱלֹהִין. אָמַר רַאובִּין: בְּאוֹתוֹ שְׁעָה יָרַד מְלָאךְ וְסִמְרוּ לְהֵהוּא רְשִׁיעָה עַל פִּי. אָמַר לֹא: תַּקְוִין
מְלִיךְ וְכֵר אִית לִיָּה? חֲזוּר וּמַר: בְּרִידְךָ אֱלֹהֵינוּ דִּי שְׂדֵרְךָ מִישָׁךְ וְעַבְדְּךָ נָגוּ.

דִּי שְׁלַח בְּרִיה לִית כְּתִיב כְּאֵן. אֵלָּא דִּי שְׁלַח מְלָאכָה וְשִׁזִּיב לְעַבְדוּהִי דִּי הִתְרַחְצוּ עֲלוּהִי.

חֲדָרְךָ עֲלֶיךָ בְּמַח אֲשָׁה

פָּרָק שְׁבִיעִי

הִלְכָה א'

מתני' כָּלֵל גְּדוּל אָמְרוּ בַשַּׁבָּת! כָּל הַשׁוֹכֵחַ עֵינָר שַׁבָּת, וְעָשָׂה מְלָאכּוֹת הִרְבָּה בַשַּׁבָּתוֹת הִרְבָּה – אֵינּוּ חַיִּיב אֱלָא הַטָּאֵת אַחֶת. וְהִיּוֹדֵעַ עֵינָר שַׁבָּת וְעָשָׂה מְלָאכּוֹת הִרְבָּה בַשַּׁבָּתוֹת הִרְבָּה – חַיִּיב עַל כָּל שַׁבָּת וְשַׁבָּת. וְהִיּוֹדֵעַ שֶׁהוּא שַׁבָּת וְעָשָׂה מְלָאכּוֹת הִרְבָּה בַשַּׁבָּתוֹת הִרְבָּה – חַיִּיב עַל כָּל מְלָאכָה וּמְלָאכָה.

[דף מ' ע"א]

הַעוֹשֶׂה מְלָאכּוֹת הִרְבָּה מֵעֵין מְלָאכָה אַחַת – אֵינּוּ חַיִּיב אֱלָא הַטָּאֵת אַחַת.

גמרא מַהוּ כָּלֵל גְּדוּל? אָמַר רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוּן: שֶׁהוּא גְּדוּל מִכָּלֵל שְׁבִיעִית. שֶׁהַשַּׁבָּת – הִלָּה עַל הַכֹּל, וְשְׁבִיעִית – אֵינֶנּוּ הִלָּה אֱלָא עַל עֲבוּדַת הָאָרֶץ בַּלְבָּד.

תַּמּוֹן תַּנְיִנּוּ: כָּלֵל גְּדוּל אָמְרוּ בַשְּׁבִיעִית. מַהוּ כָּלֵל גְּדוּל? א"ר יוֹסֶה בִּי רַבִּי בּוּן שֶׁהוּא גְּדוּל מִכָּלֵל מַעֲשָׂוֹת! שֶׁהַשְּׁבִיעִית – הִלָּה בֵּין עַל אוֹכְלֵי אָדָם בֵּין עַל אוֹכְלֵי בְּהֵמָה, וּמַעֲשָׂוֹת – אֵינֶנּוּ הִלִּין אֱלָא עַל אוֹכְלֵי אָדָם בַּלְבָּד.

תַּנִּי בַר קַפְרָא: כָּלֵל גְּדוּל אָמְרוּ בַמַּעֲשָׂוֹת. מַהוּ כָּלֵל גְּדוּל? אָמַר רַבִּי יוֹסֶה בִּי רַבִּי בּוּן: שֶׁהוּא גְּדוּל מִכָּלֵל פִּיאָה, שֶׁהַמַּעֲשָׂוֹת – הִלִּין בֵּין עַל דְּבַר שְׁמַכְנִיסוֹ לְקִיּוֹם, וּבֵין עַל דְּבַר שְׂאִין מַכְנִיסוֹ לְקִיּוֹם, וּפִיאָה – אֵינֶנּוּ הִלָּה אֱלָא עַל דְּבַר שְׁמַכְנִיסוֹ לְקִיּוֹם.

וְאֵית דְּבַעֲי מִימַר: מַהוּ גְּדוּל? מִיכֵן שְׂוִישׁ לְמַטָּה מִמֶּנּוּ.

אֲנֵן תַּנְיִנּוּ: כָּל הַשׁוֹכֵחַ עֵינָר שַׁבָּת. תַּנִּי דְבִית רַבִּי: כָּל שְׂאִינוֹ יוֹדֵעַ עֵינָר שַׁבָּת. רַבִּי לְעֶזֶר – כְּמַתְנִיתִין. רַבִּי יוֹחָנָן – כְּהֵדָא דְתַנִּי דְבִית רַבִּי.

הָא רַבִּי לְעֶזֶר אָמַר: "כָּל הַשׁוֹכֵחַ עֵינָר שַׁבָּת". הָא אִם אֵינּוּ יוֹדֵעַ כָּל עֵינָר – פְּטוּר! מִן מַה דְרַב תַּנִּי מַתְנִיתִין, וּפְתַר לָהּ אִי זָהוּ שְׂאִינוֹ יוֹדֵעַ עֵינָר שַׁבָּת? קָמָן שְׁנַשְׁבַּח בֵּין הַעֲבוּיִם – הֵדָא אָמְרַה, הוּא הֵדָא הוּא הֵדָא.

הָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: כָּל שְׂאִינוֹ יוֹדֵעַ עֵינָר שַׁבָּת. הָא אֵינּוּ יוֹדֵעַ וְשָׁכַח – חַיִּיב! מִן מַה דְמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל, רַבִּי אֲבָהוּ בְּשֵׁם רַבִּי יוֹסִי בֶן חֲנִינָא: כִּלְיָה דָא הִילְכְתָא – כְּרַבִּי לְעֶזֶר, כְּרַם כְּרַבְנָן – אֵינּוּ חַיִּיב אֱלָא אַחַת – הֵדָא אָמְרַה, הִיא הֵדָא הִיא הֵדָא.

כְּעוּן קוּמֵי בְרִיהַ דְרַבִּי יִסָּא: אֵת מַה שְׁמַעְתָּ מִן אַבּוּךָ מִן דְרַבִּי יוֹסִי?

[דף מ' ע"ב] אָמַר: כְּרַבִּי יוֹחָנָן. אָמַר לֹזן רַבִּי הוֹקְנִית: לֹא אָמַר בְּנִי! אֱלָא רַבִּי סִימוּן כִּרְבִּי אֲבָהוּ בְּרַבִּי יוֹחָנָן. וְשָׁמַע מִינָהּ כְּהֵדָא דְרַבִּי לְעֶזֶר.

מִסְכַּת סְנֵהֲדִין פְּרָק אַחַד עָשָׂר

יא, א וּשְׂאָר חִיבֵי מִיתוֹת בֵּית דִּין, אֵין מִמֵּיתִין אוֹתָם אֲלָא עַל פִּי עֵדִים וְהִתְרָאָה, עַד שְׂיִודִיעוּהוּ שְׁחִיב מִיתָה בְּבֵית דִּין. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עַד שְׂיִודִיעוּהוּ בְּאִיזָה מִיתָה הוּא מֵת, בֵּין שְׁהִתְרוּ בּוֹ כָּל עֲדָיו, וּבֵין שְׁהִתְרוּ בּוֹ מִקְצַת עֲדָיו - חִיב. וְרַבִּי יוֹסִי פּוֹטֵר, עַד שְׁהִתְרוּ בּוֹ כָּל עֲדָיו, שְׂנֵאֲמַר (דְּבָרִים יט, טו): "עַל פִּי שְׁנֵי עֵדִים אוֹ שְׁלֹשָׁה עֵדִים" - עַד שְׂיִהְיוּ פִּי שְׁנֵי עֵדִים מִתְרִין בּוֹ כְּאֶחָד. מוֹדִים חֻקָּמִים לְרַבִּי יוֹסִי שְׂאֵם הִתְרָה בּוֹ הִרְאָשׁוֹן וְהִלָּךְ לוֹ, הַשְּׁנִי וְהִלָּךְ לוֹ - שְׂהוּא פְטוּר. מִתְרִין בּוֹ וְשׁוֹתְקִים, מִתְרִין בּוֹ וּמְרַכִּין בְּרֵאשׁוֹ, אִף עַל פִּי שְׂאֲמַר "יִוְדַע אֲנִי" - פְטוּר, עַד שְׂיֵאמַר: "יִוְדַע אֲנִי וְעַל מְנַת כֶּף אֲנִי עוֹשֶׂה". כִּיצַד? רֵאוּהוּ שְׂמַחֲלֵל אֶת הַשֶּׁבֶת, וְאוֹמְרִים לוֹ: הֲיִי יוֹדַע שְׁהַשֶּׁבֶת "מַחֲלֵלֶיָה מוֹת יוֹמֵת", אִף עַל פִּי שְׂאֲמַר "יִוְדַע אֲנִי" - פְטוּר, עַד שְׂיֵאמַר "יִוְדַע אֲנִי וְעַל מְנַת כֶּף אֲנִי עוֹשֶׂה". כִּיצַד? שְׂהוּרָג אֶת הַנֶּפֶשׁ, וְאוֹמֵר: 'הֲיִי יוֹדַע שְׂהוּא בֶן בְּרִית', וְנֵאֲמַר (בְּרֵאשִׁית ט, ו): "שִׁפְךָ דַם הָאָדָם כְּאָדָם דְּמוֹ יִשְׁפֹךְ" וְגו', אִף עַל פִּי שְׂאֲמַר: "יִוְדַע אֲנִי" - פְטוּר, עַד שְׂיֵאמַר: "יִוְדַע אֲנִי וְעַל מְנַת כֶּן אֲנִי עוֹשֶׂה". רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: הוּא שְׂיִתְּוּדָה בְּעֵצְמוֹ - פְטוּר, שְׂנֵאֲמַר (דְּבָרִים יט, טז): "לְעֵנּוֹת בּוֹ סִרְהָ" - שְׂיִחָזְרוּ בּוֹ אַחֲרַיִם וְלֹא שְׂיִתְּוּדָה הוּא בְּעֵצְמוֹ.

יא, ב רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי שְׂמַעוֹן: הַמְדִיחַ - הֲרִי זֶה בְּחֻקָּךְ. אָמַר רַבִּי עֲקִיבָה: שְׁלֹשׁ מֵאוֹת הִלְכוֹת הָיָה רַבִּי אֲלִיעֶזֶר שׁוֹנֶה בְּמִכְשָׁפָה, וְלֹא לְמַדְתִּי מִמֶּנּוּ אֲלָא שְׁנֵי דְבָרִים. שְׁנַיִם מְלַקְטִין קְשׁוּאִין, אֶחָד לֹקֵט - פְטוּר. וְאֶחָד לֹקֵט - חִיב. הַעוֹשֶׂה מַעֲשֶׂה - חִיב. הָאוֹחוֹז אֶת הָעֵינַיִם - פְטוּר. בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה לֹא הָיָה וְלֹא עֲתִיד לְהִיּוֹת. לְמָה נִתְּבַח? אֲלָא לּוֹמַר דְּרַשׁ וְקַבֵּל שְׂכָר. רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן אֲלִעֶזֶר אוֹמֵר: בְּדִין הוּא, הִבַּת וְלֹא הִבֵּן, אֲלָא גִזְרַת הַמֶּלֶךְ הָיָה. בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה, אֲפִלוּ הֵעֵלָה עַל שְׁלַחְנוּ כְּשִׁלְמָה בִשְׁעֵתוֹ - אֵין נַעֲשֶׂה בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה,

עַד שְׂיִתֵּן לְתוֹךְ פִּי כְּשַׁעוֹר, אוֹ עַד שְׂיֵאכַל בַּחֲבֵרָה, שְׂהוּא כִּיּוֹצֵא בּוֹ.

יא, ג בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה, מִתְרִין בּוֹ בְּפָנָי שְׁלֹשָׁה, שְׂנֵאֲמַר (דְּבָרִים כא): "וְתַפְּשׂוּ בּוֹ" וְגו' וְאָמְרוּ אֵל זְקַנֵּי עִירוֹ - מִצְוָה בְּזַקְנֵי עִירוֹ. "בִּנְנוּ זֶה" - זֶה הָאִישׁ לָקַח בְּפָנֶיכֶם. דְּבַר אַחֵר: "בִּנְנוּ זֶה" - פֵּרַט לְשִׁכְרָח וּבֵא מִשְׂהַגְדִּיל. "בִּנְנוּ זֶה" - פֵּרַט לְשִׁמַּת אֶחָד מִן הַדַּיָּנִין. דְּבַר אַחֵר: "בִּנְנוּ זֶה" - מִלְּמַד שְׂאֶחָד מִן הָרֵאשׁוֹנִים מַצְטָרֵף עִם הָאֲחֵרוֹנִים, לְחִיבּוֹ מִיתָה. בֶּן סוֹרֵר וּמוֹרֵה וְזָקֵן מְמַרָא עַל פִּי בֵּית דִּין, וְהַמְסִית וְהַמְדִיחַ, וּנְבִיא הַשֶּׁקֶר, וְעֵדִים זוֹמְמִין - אֵין מִמֵּיתִין אוֹתָן מִיָּד, אֲלָא מְעַלִּין אוֹתָן לְבֵית דִּין הַגָּדוֹל שְׂבִירוֹשְׁלַיִם, וּמִשְׁמֵרִין אוֹתָן עַד הַרְגֵל, וּמִמֵּיתִים אוֹתָן בְּרִגְלָה, שְׂנֵאֲמַר (דְּבָרִים יז, יג): "וְכָל הָעָם יִשְׁמְעוּ וַיִּרְאוּ" וְגו'; דְּבַרִּי רַבִּי עֲקִיבָה. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה: וְכִי נֵאֲמַר: "וְכָל הָעָם יִרְאוּ וַיִּרְאוּ", וְהֵלֵא לֹא נֵאֲמַר אֲלָא "וְכָל הָעָם יִשְׁמְעוּ וַיִּרְאוּ", לְמָה מְעַנִּין דֵּינוֹ שֶׁל זֶה? אֲלָא מִמֵּיתִין אוֹתוֹ מִיָּד, וְכוֹתְבִין וְשׁוֹלְחִין לְכָל הַמְּקוֹמוֹת: אִישׁ פְּלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי, נִגְמַר דֵּינוֹ בְּבֵית דֵּינוֹ שֶׁל פְּלוֹנִי, וּפְלוֹנִי וּפְלוֹנִי עֲדָיו, וְכָךְ וְכָךְ עֲשֶׂה, וְכָךְ וְכָךְ עֲשׂוֹ לוֹ.

יא, ד רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי שְׂמַעוֹן: הַנּוֹי, וְהַפֶּחַ, וְהַעֶשֶׂר וְהַחֲכֵמָה, וְהַשִּׁיבָה, וְהַתְּפָאֶרֶת, וּבְנַיִם לְצַדִּיקִים - נֵאִים לָהֶם וְנֵאִה לְעוֹלָם, שְׂנֵאֲמַר (מְשָׁלִי טז, לא): "עֲצַרְתַּת תְּפָאֶרֶת שִׁיבָה" וְגו'. וְאוֹמֵר (שֵׁם יז, ו): "עֲצַרְתַּת זְקַנִּים בְּנֵי בְנַיִם" וְגו'. וְאוֹמֵר (מְשָׁלִי כ, כט): "תְּפָאֶרֶת בַּחֲוָרִים כְּחֵם וְהַדֵּר זְקַנִּים שִׁיבָה". וְאוֹמֵר (יְשַׁעְיָהוּ כד, כג): "וְנִגְדַת זְקַנִּי כְבוֹד". רַבִּי שְׂמַעוֹן בֶּן מְנַסִּיאַ אוֹמֵר: אֵלוֹ שְׁבַע מְדוֹת שְׂמֵנוֹ חֻקָּמִים בְּצַדִּיקִים - כָּלן נִתְּקִימוּ בְּרַבִּי וּבְכַבְּדוֹ.

יא, ה הֵבָא בְּמַחְתָּרַת, אִם בָּא לְהַרוֹג - מְצִילִין אוֹתוֹ בְּנַפְשׁוֹ. לְטוֹל מְמוֹן - אֵין מְצִילִין אוֹתוֹ בְּנַפְשׁוֹ. סִפְקָא בָּא לְהַרוֹג וְסִפְקָא בָּא לְטוֹל מְמוֹן - אֵין מְצִילִין, שְׂנֵאֲמַר (שְׁמוֹת כב, ב): "אִם זָרְחָה הַשֶּׁמֶשׁ עָלָיו דְּמַיִם לוֹ". וְכִי עָלָיו בְּלִבָּר חֲמָה זֹרְחָת? וְהֵלֵא עַל כָּל הָעוֹלָם כְּלוֹ

לְעֵדָה וְלְעֵדִים, פָּרַט לְשֹׁאֵב הָאֶבֶן. אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא: אֵין לִי אֵלָא שֹׁאֵב הָאֶבֶן. וּמִנֵּין אָפְלוּ הֵיטָה תְּלוּיָה אִף הִיא, אוּ מְקַל בְּבֵית דִּין, וְיֹדְעִין הִדְיָנִין שְׁעַל שׁוֹקוּ הִכְהוּ וְעַל צָפוּר נִפְשׁוּ הִכְהוּ, הֲרִי שְׂדַחְאוּ מֵרֹאשׁ הַבִּירָה, וְנִפְל וּמַת, הִבָּא בִּירָה לְבֵית דִּין. וְאִם תֵּאמְרוּ, יָבֹאוּ בֵּית דִּין וְיִרְאוּ אֶת הַבִּירָה שְׁנִפְלָה, אוֹמֵר אָנִי, וְחִזְרוּ הַבְּעָלִים וְיִכְנֹו אוֹתָהּ, אֵלָא מֵה עֵדִים נֶאֱמָנִים עַל כָּךְ, אִף בְּדִינֵי נַפְשׁוֹת, הַכֹּל תְּלוּי בְּעֵדִים. גַּתְעַרְבָה בְּאַחֲרוֹת מְשַׁעְרִין אֶת הַקְּלָה שְׁבָהֶן. אִם יֵשׁ בָּהּ כְּדִי לְהַמִּית - הֲרִי זֶה חֵיב. וְאִם לֹאוּ - פְּטוּר. נִפְלָה לְאוּר וְנִשְׂרָפָה אוּ לְמִים, וְנִמְחִית פְּטוּר. נִתְכַּוֵּן לְהַכּוֹת זֶה וְהִכָּה אֶת זֶה. רַבִּי יְהוּדָה מַחִיב וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר. וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה, שְׂאִם נִתְכַּוֵּן לְהַרוֹג אֶת הַבְּהֵמָה וְהִרְגָה אֶת הָאָדָם, לְעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים וְהִרְגָה אֶת יִשְׂרָאֵל, לְנִפְלִים וְהִרְגָה אֶת בֶּן קִימָא שְׁהֵן פְּטוּר.

יב,ג חֵיבֵי מִיתוֹת חֲמוּרוֹת שֶׁנִּתְעַרְבוּ בְּחֵיבֵי מִיתוֹת קְלוֹת - מִמֵּיתִין אוֹתָן בְּקָלָה שְׁבָהֶן. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: קָלָה שֶׁבְּמִיתוֹת בְּחֻנְק. וְכֵן הִיָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: גִּדּוֹן בְּזִיקָה הִרְאוּנָה שְׁבָאָה אֵלָיו. כִּיצַד? הִבָּא עַל חֲמוּתוֹ, וְהִיא אֲשֶׁת אִישׁ, הֵיטָה חֲמוּתוֹ וְאַחַר כָּךְ נַעֲשִׂית אֲשֶׁת אִישׁ - גִּדּוֹן בְּשִׂרְפָה. אֲשֶׁת אִישׁ וְאַחַר כָּךְ נַעֲשִׂית חֲמוּתוֹ - גִּדּוֹן בְּחֻנְק. עֵבֶר עֲבָרָה שִׁישׁ בָּהּ שְׁתֵּי מִיתוֹת - מִמֵּיתִים אוֹתוֹ בַּחֲמוּרָה שְׁבָהֶן. כָּל חֵיבֵי מִיתוֹת שְׁבָתוֹרָה, שְׂאִי אִתָּה יָכוֹל לְהַמִּיתוֹ בְּמִיתָה הָאֲמוּרָה בְּהֵן. הַמִּיתוֹ בְּכָל הַמִּיתוֹת, בֵּין קְלוֹת בֵּין חֲמוּרוֹת, שְׁנֵאמַר (דְּבָרִים יז, ז): "וּבְעֵרַתְּ הָרַע מִקִּרְבְּךָ".

יב,ד מִתְרִין בּוּ וְשׁוֹתֵק, מִתְרִין בּוּ וְהִרְכִּין בְּרֹאשׁוֹ, מִתְרִין בּוּ פַעַם רֵאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה, וּבְשְׁלִישִׁית כּוֹנְסִין אוֹתוֹ לְכַפָּה. אָבָא שְׂאוּל אוֹמֵר: אִף בְּשְׁלִישִׁית מִתְרִין בּוּ, וּבְרַבִּיעִית כּוֹנְסִין אוֹתוֹ לְכַפָּה. וְנוֹתְנִין לוֹ לַחֵם צֵר וּמִים לַחֵץ. כִּיּוֹצֵא בּוּ, חֵיבֵי מַלְקוֹת שְׁלָקוּ וְשָׁנִי - מַלְקִין אוֹתָן פַּעַם רֵאשׁוֹנָה וּשְׁנִיָּה, וּבְשְׁלִישִׁית כּוֹנְסִין אוֹתָן לְכַפָּה. אָבָא שְׂאוּל

הִיא זֹרַחַת? אֵלָא מֵה זֹרַחַת הַשֶּׁמֶשׁ שֶׁהוּא שְׁלוֹם לְעוֹלָם, אִף זֶה, כָּל זְמַן שֶׁאִתָּה יוֹדַע שִׁישׁ שְׁלוֹם הַיְמָנוּ, בֵּין בְּיוֹם בֵּין בְּלֵילָה - אֵין מְצִילִין אוֹתוֹ בְּנַפְשׁוֹ, וְכָל זְמַן שֶׁאֵין אִתָּה יוֹדַע שֶׁאֵין שְׁלוֹם הַיְמָנוּ, בֵּין בְּיוֹם וּבֵין בְּלֵילָה - מְצִילִין אוֹתוֹ בְּנַפְשׁוֹ. יוֹתֵר עַל כֵּן אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב: הִיוּ שֵׁם כְּדִי יֵין וְכִדִּי שְׁמֵן, וּשְׁבָרֵן בְּשַׁעָה שֶׁהוּא חֲתָר - חֵיב. הֲרוּדָף אַחַר חֲבָרוֹ - מְצִילִין אוֹתוֹ בְּנַפְשׁוֹ. כִּיצַד מְצִילִין אוֹתוֹ בְּנַפְשׁוֹ? קוֹטַע אֲחָד מֵאֲבָרָיו, אִם אֵין יָכוֹל לְעַמְד בּוּ - מְקַדִּים וְהוֹרְגוּ. הֲרוּדָף אַחַר הַזְּכוּר, בֵּין בְּבֵית וּבֵין בְּשָׂדֶה - מְצִילִין אוֹתוֹ בְּנַפְשׁוֹ. אַחַר נַעֲרָה הַמְּאוֹרְסָה, בֵּין בְּבֵית וּבֵין בְּשָׂדֶה - מְצִילִין אוֹתָהּ בְּנַפְשׁוֹ. אַחַד נַעֲרָה מְאוֹרְסָה, וְאַחַד כָּל עֲרִיּוֹת שְׁבָתוֹרָה - מְצִילִין אוֹתָן בְּנַפְשׁוֹ. אָבָל אִם הֵיטָה אֱלִמְנָה לְכַהֵן גְּדוֹל, גְּרוּשָׁה וְחַלוּצָה לְכַהֵן הַדְּיוּט - אֵין מְצִילִין אוֹתָהּ בְּנַפְשׁוֹ, וְשׁוֹנְעֵבֶר בָּהּ עֲבָרָה - אֵין מְצִילִין אוֹתָהּ בְּנַפְשׁוֹ, וְאִם יֵשׁ לָהֶן מוֹשִׁיעִין - אֵין מְצִילִין אוֹתָן בְּנַפְשׁוֹ. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם אָמְרָה: 'הִנִּיחוּ לוֹ' - מְצִילִין אוֹתָהּ בְּנַפְשׁוֹ. וּמִפְּנֵי מֵה מְצִילִין אוֹתָן בְּנַפְשׁוֹ? שְׂאִם הִיוּ מוֹחִין בְּיָדָם - בְּאִים עַל עַסְקֵי נַפְשׁוֹתָם. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בַּר צְדוּק אוֹמֵר: הָעוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה - מְצִילִין אוֹתוֹ בְּנַפְשׁוֹ.

מִסְכַּת סְנֵהֲדָרִין פָּרְקִי שְׁנַיִם עֶשֶׂר

יב,א וְאוּלוּ הֵן הַנְּשִׂרְפִין: הִבָּא עַל אִשָּׁה וּבִתָּהּ, וּבִת כַּהֵן עִם זִיקַת הַבַּעַל. בָּא עַל אִמָּהּ, וְאַחַר כָּךְ בָּא עַל בִּתָּהּ, בָּא עַל בִּתָּהּ וְאַחַר כָּךְ בָּא עַל אִמָּהּ - חֵיב, לְפִי שְׂלֵא לְמַדְנֵנוּ לְבַתּוֹ מֵאֲנוּסָתוֹ, שְׁתָּהּא בְּשִׂרְפָה, שְׁנֵאמַר (ויקרא כ, יד): "וְאִישׁ אֲשֶׁר יִקַּח אֶת אִשָּׁה וְאֶת אִמָּהּ זָמָה הִיא", בְּמִי שִׁישׁ לוֹ בָּהּ לְקוֹחִין מְדַבֵּר הַכְּתוּב, תְּלַמּוּד לּוֹמֵר (ויקרא כא, ט): "וּבִת אִישׁ כַּהֵן" מִכָּל מְקוֹם. נַעֲרָה מְאוֹרְסָה וּבִת אִישׁ כַּהֵן שׁוֹנְתָהּ בְּסִקְלָה. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: בְּשִׂרְפָה. זִנְתָה עִם חֲמִיָּה בְּסִקְלָה, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר בְּשִׂרְפָה.

יב,ב שְׁמַעוֹן הַתִּימְנִי אוֹמֵר: מֵה הָאֲגָרוֹף הַיְדוּעַ לְעֵדָה וְלְעֵדִים, אִף אֶבֶן תְּהָא יְדוּעָה

אומר: אף בשלישית מלקין אותן, וברביעית כונסין אותן לכפה, ומאכילין אותן שעורים עד שפריסם נבקעת.

יב, ה הוסיפו, הפורק על, והמפר ברית, והמגלה פנים בתורה, וההוגה את השם באותיותיו, שאין לו חלק לעולם הבא. רבי עקיבא אומר: המנענע קולו בשיר השירים בבית המשתה, ועושה אותו כמין זמר - אין לו חלק לעולם הבא. אבא שאול אומר משם רבי עקיבא: הלוחש על המפה ואמר (שמות טו, כו): "כל המחלה" כו' ורוקן - אין לו חלק לעולם הבא. ארבעה מלכים, ירבעם, אחאב, אחז, מנשה אין להם חלק לעולם הבא. רבי אליעזר אומר: מנשה יש לו חלק לעולם הבא, שנאמר (דברי הימים ב לג, יט): "ותפלתו והעתר לו", וכל חטאים ומעילות והמקומות אשר בנה בהם במות, והעמיד האשרה והפסילים לפני הכנעו, הנם כתובים על דברי חוזה - מלמד, שנעתר לו, והביאו לחיי העולם הבא.

מִסְכַּת סְנֵהֲרִין פֶּרֶק שְׁלֹשָׁה עֶשֶׂר

יג, א תנא, בני רשעי ישראל - אין להם חלק לעולם הבא, ולא חיינ לעולם הבא, שנאמר (מלאכי ג, יט): "כי הנה היום בא בוער כתנור" וגו'; דברי רבן גמליאל. רבי יהושע אומר: באין הן לעולם הבא, ולהלן הוא אומר (תהלים קטז, ו): "שמר פתאים ה' וגו'". ולהלן הוא אומר (דניאל ד, יא): "גדו אילנא וקצצו ענפיה ברם עקר שרשוהי בארעא שבקו". אמר רבן גמליאל: מה אני מקדם (מלאכי ג, יט): "אשר לא יעזוב להם שרש וענף". אמר לו: שאין המקום מניח המצות ושירי מצות להם ולאבותיהם בעולם. דבר אחר, "שרש" - זו נשמה. "וענף" - זה הגוף. ובני רשעי עובדי כוכבים לא חיינ ולא נדונינ. רבי אליעזר אומר: כל רשעי עובדי כוכבים אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר (תהלים ט, יח): "ישוּבו רשעים לשאולה כל גוים שכחי אלהים"; "ישוּבו רשעים לשאולה" - אלו רשעי ישראל. "כל גוים שכחי אלהים" - אלו

רשעי עובדי כוכבים. אמר לו רבי יהושע: אלו אמר הפתוב "ישוּבו רשעים לשאולה כל גוים" ושתק, היה אומר כדברך - אלו רשעי ישראל ורשעי עובדי כוכבים, עכשו שאמר הכתוב "שכחי אלהים", הא יש צדיקים בעובדי כוכבים שיש להם חלק לעולם הבא. בית שמאי אומרים: שלשה פתות הן, אחת לחיי העולם הבא ואחת לחרפות לדראון עולם, אחת לחיי עולם - אלו צדיקים גמורים. אחת לחרפות לדראון עולם - אלו רשעים גמורים. שקולים שבהן יורדים לגיהנם ומצפצפים ועולים ומתרפאים, שנאמר (זכריה יג, ט): "והבאתי את השלשית באש" וגו'. ועליהם אמרה חנה (שמואל א ב, ו): "ה' ממית ומחיה". ובית הלל אומרים: "ורב חסד" (שמות לד, ו) - מטה כלפי חסד, ועליהם הוא אומר (תהלים קטז, א): "אהבתי כי ישמע". ועליהם נאמר כל הפרשה כלה. פושעי ישראל בגופן ופושעי עובדי כוכבים בגופן יורדין לגיהנם ונדונינ בה שנים עשר חדש. לאחר שנים עשר חדש, נפשו כלה וגופן נשרף, וגיהנם פולטתן, ונעשין אפר. והרוח זורה אותן ומפירתן, ונעשית אפר תחת רגלי הצדיקים, שנאמר (מלאכי ג, כא): "ועסותם רשעים כי יהיו אפר" [וגו']. אבל המסורות, והאפיקורסין, והכופרין בתורה, ופורשים מדרכי צבור, ושאין מודים בתחית המתים, וכל מי שחטא והחטיא את הרבים, כגון ירבעם ואחאב, ושנתנו חתתם בארץ חיים, ושפשטו ידיהם בזבול - גיהנם ננעלת בפניהם, ונדונינ בה לדורי דורות, שנאמר (ישעיה סו, כד): "ויצאו וראו בפגרי האנשים" וגו' - שאול כלה והם אינם כלים, שנאמר (תהלים מט, טו): "וצורם לבלות שאול". ומי גרם להם? שפשטו ידיהם בזבול, שנאמר (שם): "מזבול לו". ואין זבול אלא בית המקדש, שנאמר (מלכים א ח, יג): "בנה בניתי בית זבול לך". דור המבול אין להם חלק לעולם הבא, ואין חיינ לעולם הבא, שנאמר (בראשית ז, כג): "וימח את כל היקום וגו'

הַשְּׁמִים - בְּעוֹלָם הַזֶּה. "וַיִּמְחוּ מִן הָאָרֶץ" -
 לְעוֹלָם הַבָּא. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר:
 "וַיֹּאמֶר ה' לֹא יִדּוֹן רוּחִי בְּאָדָם" (בְּרֵאשִׁית
 ו, ג) - לֹא יִדּוֹן וְלֹא רוּחִי בְּהֵן לְעוֹלָם. דָּבָר
 אַחֵר: "וַיֹּאמֶר ה' לֹא יִדּוֹן"; אָמַר הַמָּקוֹם:
 אֵינִי מַחְזִיר רוּחִי לְנִדְנָה. רַבִּי מְנַחֵם בְּרַבִּי
 יוֹסִי אוֹמֵר: "לֹא יִדּוֹן" - אָמַר הַמָּקוֹם, אֵינִי
 דִּנְן, בְּשַׁעֲהַ שְׂאֵנִי מִשְׁלֵם שֹׁכֵר לְצַדִּיקִים,
 אֲבָל רוּחַן שֶׁל רְשָׁעִים קָשָׁה לָהֶם יוֹתֵר מִן
 הַכֹּל, שְׂנֵאֲמַר (יִשְׁעִיָּה לֵג, יא): "רוּחְכֶם אִשׁ
 תֹּאכְלֶכֶם". דוֹר הַמְּגַדֵּל אֵין לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם
 הַבָּא, וְאֵינֶן חֵיִין לְעוֹלָם הַבָּא, שְׂנֵאֲמַר
 (בְּרֵאשִׁית יא, ח): "וּפִפְזֵי ה' אוֹתָם מִשֵּׁם עַל
 פְּנֵי כָל הָאָרֶץ" - בְּעוֹלָם הַזֶּה. "וַיִּחְדְּלוּ
 לְבָנוֹת" - לְעוֹלָם הַבָּא. אֲנִשֵּׁי סְדוּם אֵין לָהֶם
 חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵינֶן חֵיִין לְעוֹלָם הַבָּא,
 שְׂנֵאֲמַר (בְּרֵאשִׁית יג, יג): "וְאֲנִשֵּׁי סְדוּם
 רָעִים וְחַטָּאִים" וגו' - בְּעוֹלָם הַזֶּה. "לֵה'
 מֵאֵד" - לְעוֹלָם הַבָּא. דָּבָר אַחֵר: "רָעִים" -
 אִישׁ עַל חֲבֵרוֹ. "וְחַטָּאִים" - בְּגִלּוֹי עֲרִיּוֹת.
 "לֵה'" - בְּעַבְדָּה זָרָה. "מֵאֵד" - בְּשִׁפְכוֹת
 דְּמַיִם. מֵרַגְלִים אֵין לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא,
 וְאֵין בָּאִים לְאָרֶץ, שְׂנֵאֲמַר (בַּמִּדְבָּר יד, כג):
 "וְכָל מִנְאֲצֵי לֹא יִרְאוּהָ". קִרְח וְעֵדְתוֹ אֵין
 לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵין חֵיִין לְעוֹלָם
 הַבָּא, שְׂנֵאֲמַר (בַּמִּדְבָּר טז, לג): "וְחַטָּס
 עֲלֵיהֶם הָאָרֶץ" וגו' - בְּעוֹלָם הַזֶּה. "וַיֵּאבְדוּ
 מִתּוֹךְ הַקְּהָל" - לְעוֹלָם הַבָּא; דְּבָרֵי רַבִּי
 עֲקִיבָה. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר: בָּאֵין
 הֵן, וְעֲלֵיהֶן הוּא אוֹמֵר (תְּהִלִּים קיט, קעו):
 "תַּעֲיִתִי כְּשֶׁה אוֹבֵד" וגו'. נֵאֲמַר פֶּאן אַבְדָּה,
 וְנֵאֲמַר לְהֵלן אַבְדָּה, מֵה אַבְדָּה הָאֵמּוֹר לְהֵלן
 - אַבְדָּה מִתְּבַקְּשֵׁת, אֵף אַבְדָּה הָאֵמּוֹרָה פֶּאן
 - אַבְדָּה מִתְּבַקְּשֵׁת. דוֹר הַמִּדְבָּר אֵין לָהֶם
 חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, שְׂנֵאֲמַר (בַּמִּדְבָּר יד, לה):
 "בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתְמוּ" - בְּעוֹלָם הַזֶּה. "וְיִשֵּׁם
 יִמּוּתוֹ" לְעוֹלָם הַבָּא. וְאוֹמֵר (תְּהִלִּים צה,
 יא): "אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְּאִפִּי" וגו'; דְּבָרֵי רַבִּי
 עֲקִיבָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בָּאֵין הֵן,
 וְעֲלֵיהֶם הוּא אוֹמֵר (תְּהִלִּים נ, ה): "אֶסְפוּ לִי
 חֲסִידֵי" וגו'. מֵה תִּלְמוּד לּוֹמֵר "בְּאִפִּי"?
 בְּאִפִּי נִשְׁבַּעְתִּי, וְחוֹזֵר אֵנִי בִּי. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן

קִרְחָה אוֹמֵר: לֹא נֵאֲמָרוּ דְּבָרִים אֱלוֹ אֶלָּא
 כְּלַפֵּי דוֹרוֹת. "אֶסְפוּ לִי חֲסִידֵי", עַל שׁוּם
 שְׁעִשׂוּ לִי גְמִילוֹת חֶסֶד. "כּוֹרְתֵי בְרִית" - עַל
 שׁוּם שְׂנֵאֲכַרְתוּ עַל יְדֵי. "עֲלֵי זִבְח" - עַל שׁוּם
 שְׁעִילוּ אוֹתִי, וְנִזְבְּחוּ עַל יְדֵי. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 נַנְס אוֹמֵר: בָּאֵין הֵן, וְעֲלֵיהֶן הוּא אוֹמֵר
 (יִשְׁעִיָּה נא): "וּפְדֻנִי ה' יִשׁוּבוּנִי" וגו'.
 עֲשֶׂרֶת הַשְּׁבָטִים אֵין לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא,
 וְאֵינֶן חֵיִין לְעוֹלָם הַבָּא, שְׂנֵאֲמַר (דְּבָרִים
 כט): "וַיִּתְּשֵׁם ה' מֵעַל אֲדָמְתָם בְּאֵף וּבַחֲמָה
 וּבְקִצְפָּה גְדוֹל" - בְּעוֹלָם הַזֶּה. "וַיִּשְׁלִיכֶם אֶל
 אָרֶץ אַחֲרָת" - לְעוֹלָם הַבָּא. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן
 נַנְס מִשֵּׁם רַבִּי יְהוּדָה אִישׁ כֶּפֶר אֵיכּוֹס: "כִּיּוֹם
 הַזֶּה" - אִם מַעֲשִׂיהֶם כִּיּוֹם הַזֶּה, אֵינֶן בָּאֵין,
 אִם לֹאוּ בָאֵין הֵן. וְרַבּוּתֵינוּ אֵמְרוּ: אֱלוֹ וְאֱלוֹ
 יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, שְׂנֵאֲמַר (יִשְׁעִיָּה
 כז, יג): "וְהָיָה כִּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר
 גְּדוֹל וּכְאוּ הָאוֹבְדִים בְּאָרֶץ אֲשׁוּר" וגו'.
 "אֲשׁוּר" - אֱלוֹ עֲשֶׂרֶת הַשְּׁבָטִים. "וְהַנְּדָחִים
 בְּאָרֶץ מִצְרַיִם" - אֱלוֹ דוֹר הַמִּדְבָּר. אֱלוֹ וְאֱלוֹ
 "וְהִשְׁתַּחֲוּוּ לֵה' בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם".

מִסְכַּת סְנֵהֲדִין פְּרָק אַרְבַּעָה עָשָׂר

יד, א עיר הנדחת לא היתה ולא עתידה
 להיות, ולא נכתבה אלא לומר דרש וטול
 שכר רבי שמעון בר רבי אלעזר אומר: אין
 עושין שלוש עירות הנדחות בארץ ישראל.
 אבל עושין אחת או שתיים. רבי שמעון
 אומר: אף שתיים לא יעשו, אלא אחת
 ביהודה, ואחת בגליל, ובסמוך לספר אפלו
 אחת לא יעשו, כדי שלא יפוצו נכרים
 ויחריבו את ארץ ישראל, כשהוא קול -
 וביזתן והעיר מתרת. כשהן בסוף - וביזתן
 והעיר מתרת. אם שהן שלשים יום - הן
 בסוף וביזתן והעיר אסורה. לא שהן שלשים
 יום - הן בסוף וביזתן והעיר מתרת. לעולם
 מדיח בסקילה וביזתן והעיר אסורה.
 הדיחה נשים ולא אנשים, קטנים ולא
 גדולים, יכול תהא עיר הנדחת? תלמוד
 לומר (דברים יג, יד): "את יושבי עירם" -
 אחר יושבי עירם מהלך הדבר, ואין הדבר
 מהלך אחר כל אלו, יכול אפלו נתכנסו

לתוכה גרים ועבדים משחררין תהא נעשית עיר הנדחת? תלמוד לומר (שם): "את ישבי עירם" - אחר יושבי עירם הדבר מהלך, ואין הדבר מהלך אחר כל אלו. קטני בני אנשי עיר הנדחת שהדחו עמה - אין נהרגין. רבי אליעזר אומר: נהרגין. אמר ליה רבי עקיבא: מה אני מקים (שם יג, יח): "ונתן לך רחמים ורחמך והרבך", אם לרחם על הגדולים, הרי כבר נאמר (שם יג, טז): "הפה תפה", אם לרחם על בהמתן, הרי כבר נאמר (שם): "ואת בהמתה לפי חרב", מה אני מקים "ונתן לך רחמים"? אלו קטנים שבתוכה. רבי אליעזר אומר: אף גדולים אין נהרגין, אלא על פי עדים והתראה, מה אני מקים "ונתן לך רחמים" וגו', שמא יאמרו בית דין, הרי אנו עושין עיר הנדחת, ולמחר יהו אחיהן וקרוביהם קושרים שנאה בלבם עלינו, אלא כך אמר המקום, הרי אני ממלא אותן רחמים ומטיל אני אהבתי בלבם, כלומר, שאין בלבנו עליכם, דין אמת דנתם! ולא מתאבלין אלא אוננים, שאין אנינות אלא בלב. נכסים של צדיקים - שבתוכה אובדין, ושכחוצה לה פלטים. ושל רשעים - בין מתוכה ובין מחוצה לה אובדין. רבי אליעזר אומר: מוכיח בדבר, לוט שלא היה בסדום אלא מפני נכסיו, אף הוא יצא וידיו על ראשו, שנאמר (בראשית יט, כב): "מהר המלט שמה" - דיך שתמלט את נפשך. אמר רבי שמעון: מפני מה אמרו נכסי צדיקים שבתוכה אובדין? מפני שגמרו לצדיקים לדור בין הרשעים. והרי דברים קל וחמר! ומה אם נכסים שאינם, לא רואין, ולא שומעין, ולא מדברים, על שגמרו לצדיקים לדור בין הרשעים - אמר הכתוב: ישרפו! המטה את חברו מדרך חיים לדרך מות, על אחת כמה וכמה שיהא בשרפה.

יד, ב קדשי מזבח ימותו וקדשי בדק הבית יפדו. רבי שמעון אומר: "בהמתה" - פרט לכבורות ולמעשה. "שללה" - פרט לכסף הקדשות ולכסף מעשר שני, מחבר לקרקע - בין כך ובין כך מתר, שנאמר "תקבץ" -

פרט למחברים. בעיר אחרת בין כך ובין כך - אסור. ההורג את האדם, והשורף את הכסות, והמעקר את הבהמה. רבי מאיר אומר: את שדרכו לשפוך - ישפך. את שדרכו לשרף - ישרף. לעקר - יעקר. אין ממיתין אותן, ולא דוקרין, לא בחצים ולא ברמחים, ולא בראשו של חרב אלא בפיה, שנאמר (דברים יג, טז): "לפי חרב". "והיתה תל עולם לא תבנה עוד" - לא תעשה אפלו גנות ופרדסים. "והיתה" - תלמוד לומר "עולם", שכבר היתה בימי הושע. רבי יוסי ורבי יהושע בן קרחה אומרים: הרי הוא אומר (יהושע ו, כו): "אזור האיש [לפני ה'] אשר יקום ויבנה את העיר הזאת את יריחו, וכי אין אנו יודעין שיריחו שמה? אלא שלא יבנה אותה ויקרא את שמה כעיר אחרת, שלא יבנה עיר אחרת ויקרא את שמה יריחו. "בבכורו ייסנה", וכן הוא אומר (מלכים-א טז, לד): "בימיו בנה חיאל בית האלי את יריחו". והלא חיאל משל יהושפט ויריחו משל בנימין! ולמה נתלה באחאב? מלמד שתולין חובה בחיב. כיוצא בו (שופטים יח, ל): "ויהונתן בן גרשום בן מנשה". וכי בן מנשה היה? והלא בן משה היה! ולמה נתלה דבר במנשה? מלמד שתולין חובה בחיב. (מלכים-א טז, לד): "באבירם בכורו יסדה ובשגוב צעירו הציב דלתיה"; באבירם בכורו לא היה לו ממה שילמד, שגוב - רשע! היה לו ממה שילמד, הן בקשו לרבות את מונם, מנין שגשתלחה בהן מארה והיו מתמעטין והולכין? תלמוד לומר (שם): "כדבר ה' אשר דבר ביד יהושע בן נון". רבי שמעון בן אלעזר אומר: לא אותה בנה אלא אחרת בנה. ומשנבנתה - התרה לישוב בה. וכן הוא אומר (מלכים-ב ב, ה): "ויגשו בני הנביאים אשר ביריחו אל אלישע", שמא יאמרו בית דין, הרי אנו עושין עיר הנדחת, ומחריבין את ארץ ישראל, אלא כשם ששמחה לפני המקום בקיומן של צדיקים, כך שמחה לפני המקום באבודם של רשעים, שנאמר (משלי יא, י):

מְעִידִין שְׁהָרִי אַתֶּם הַיִּיתֶם עִמָּנוּ הַיּוֹם
בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי" - הָרִי אֵלָיו זוֹמְמִין וּמְשַׁלְּמִין
עַל פִּיהֶם :

א, ב הֵיוּ חוֹתָמִים עַל הַשֹּׁטֵר בְּאֶחָד בְּנִיטָן
בְּשִׁמְיטָה, וּבָאוּ אַחֲרָיִם וְאָמְרוּ לָהֶם : "הַיֵּאָדָּךְ
אַתֶּם חֲתוּמִין עַל הַשֹּׁטֵר זֶה" ? שְׁהָרִי אַתֶּם
הַיִּיתֶם עִמָּנוּ הַיּוֹם בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי - עֲדוּתָן
כְּשֶׁרָה, וְהַשֹּׁטֵר כְּשֶׁר - שְׂאֲנִי אוֹמֵר, שְׂמָא
אֵיחָר זָמְנוּ שֶׁל שֹׁטֵר וּכְתָבוּ. שֹׁטֵר שְׂזַמְנוּ
בְּשַׁבַּת אוֹ בַעֲשָׂרָה בְּתִשְׂרִי, רַבִּי יְהוּדָה
מְכַשֵּׁיר וְרַבִּי יוֹסִי פּוֹסֵל. אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוּדָה :
מַעֲשֵׂה שְׂבָא לְפָנֶיךָ וְהַכְּשָׁרְתָּ. אָמַר לוֹ רַבִּי
יוֹסִי : אֲנִי לֹא הַכְּשָׁרְתִּי, וְאִם הַכְּשָׁרְתִּי -
הַכְּשָׁרְתִּי :

א, ג הַעֲדִים שְׂאָמְרוּ : "מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ
פְּלוֹנִי שְׂסַמָּא אֶת עֵין עֲבָדוֹ וְאֶחָר כֶּךָ הִפִּיל
אֶת שֵׁינוּ, שְׁכַן הָרַב אוֹמֵר" וְאֶחָר כֶּךָ נִמְצָאוּ
זוֹמְמִין - מְשַׁלְּמִין לְעֶבֶד. "הִפִּיל אֶת שֵׁינוּ
וְאֶחָר כֶּךָ סַמָּא אֶת עֵינוּ, שְׁכַן הַעֲבָדִים
אוֹמְרִים" וְנִמְצָאוּ זוֹמְמִין - מְשַׁלְּמִין לְרַב.
סַמָּא שְׁתִּיחָן כְּאַחַת וְהִפִּיל שֵׁינוּ כְּאַחַת, וּבָאוּ
אַחֲרָיִם וְאָמְרוּ : לֹא כִי אֵלָא שְׁתִּיחָן זֶה אַחַר
זֶה, וְנִמְצָאוּ זוֹמְמִין - מְשַׁלְּמִין לְעֶבֶד. סַמָּא
שְׁתִּיחָן זֶה אַחַר זֶה, וְהִפִּיל שְׁתִּיחָן זֶה אַחַר זֶה,
וּבָאוּ אַחֲרָיִם וְאָמְרוּ : "לֹא כִי, אֵלָא שְׁתִּיחָן
כְּאַחַת" וְנִמְצָאוּ זוֹמְמִין - מְשַׁלְּמִין דְּמֵי עֶבֶד
הַסּוּמָא לְרַב. סַמָּא אֶת עֵין עֲבָדוֹ וְהָרִי הוּא
תַּחְתָּיו וּמְשַׁמְשׁוּ וְנִמְצָאוּ זוֹמְמִין - מְשַׁלְּמִין
דְּמֵי עֶבֶד הַסּוּמָא לְרַב :

א, ד הַעֲדִים שְׂאָמְרוּ : "מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ
פְּלוֹנִי שְׁגֵרַשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְלֹא נָתַן לָהּ כְּתוּבָתָהּ
שְׁכַן הָאִשָּׁה אָמְרָה", וְנִמְצָאוּ זוֹמְמִין -
מְשַׁלְּמִין דְּמֵי כְּתוּבָתָהּ לְאִישׁ. "גֵּרַשׁ אֶת
אִשְׁתּוֹ וְנָתַן לָהּ כְּתוּבָתָהּ שְׁכַן הָאִישׁ אוֹמֵר";
וְנִמְצָאוּ זוֹמְמִין - מְשַׁלְּמִין דְּמֵי כְּתָבָהּ
לְאִשָּׁה. "גֵּרַשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְלֹא נָתַן לָהּ
כְּתוּבָתָהּ, וְהָרִי הִיא תַּחְתָּיו וּמְשַׁמְשָׁתוּ"
וְנִמְצָאוּ זוֹמְמִין - אֵין אוֹמְרִין יִשְׁלְמוּ לָהּ
כְּתוּבָתָהּ, אֵלָא טוֹבַת הִנָּאת כְּתָבָהּ. וְכִי מָה
הִיא טוֹבַת הִנָּאת כְּתָבָהּ ? אֵין אוֹמְרִין כְּמָה
אָדָם רוֹצֵה לִיתֵן בְּכְתוּבָתָהּ שֶׁל זֶה, שְׂאָם

"בְּאֶבֶד רְשָׁעִים רָנָה" ! עִיר הַנְּדָחַת וַיּוֹשְׁבֶיהָ,
שְׂרִיָּה וּפְרוּתִיָּה, בִּימוֹס וּמָה שְׁעָלֶיהָ,
מְרַקוּלִים וּמָה שְׁעָלֶיו, וְכָל דְּבַר שְׁחַל עָלָיו
אֶסוּר עֲבוּדָה וְרָה - כְּלָן אֶסוּרִין בְּהִנָּאָה.

י, ד ג זָקֵן מְמָרָא שְׁהוֹרָה וְעָשָׂה, הוֹרָה וְלֹא
עָשָׂה - פְּטוּר. הוֹרָה עַל מְנַת לְעִשׂוֹת, אָף עַל
פִּי שְׂלֵא עָשָׂה - חֵיב.

י, ד הַמְּנַבָּא לְעַקוּר דְּבַר מְדַבְּרֵי תוֹרָה -
חֵיב. רַבִּי שְׂמַעוֹן אוֹמֵר : אִם נִתְנַבָּא לְקִיָּים
מְקַצֵּת וְלִכְטֵל מְקַצֵּת - פְּטוּר. וּבַעֲבוּדָה זָרָה,
קִיָּמָה הַיּוֹם וּבִטְלָה לְמַחֵר - חֵיב. הַמְּתַנַּבָּא
מָה שְׂלֵא שְׂמַע, כְּצַדִּיקָה בֵּן כְּנַעֲנָה, וְשְׂלֵא
נְאֻמֵּר לוֹ - כְּחַנְּנִיָּה בֵּן עֲזוּרָה, שְׁהִיָּה שְׂמַע
דְּבָרִים מִפִּי יְרֵמְיָהוּ הַנְּבִיא, שְׁהִיָּה מְתַנַּבָּא
בְּשׁוּק הָעֵלְיוֹן, וְחוֹזֵר וּמְתַנַּבָּא בְּשׁוּק
הַתַּחְתּוֹן. הַכּוּבֵשׁ אֶת נְבוּאָתוֹ - כִּיּוּנָה בֵּן
אֲמֵתִי, וְהַמּוֹתֵר עַל דְּבָרֵי נְבִיא - כְּחִבְרוֹ שֶׁל
מִיכָה. וְנְבִיא שְׂעוּבָר עַל דְּבָרֵי עֲצֻמוֹ - כְּעָדוּ.
וְהַמְּשַׁנֵּה אֶת נְבוּאָתוֹ, זָר וּטְבוּל יוֹם, וּמְחַסֵּר
בְּגָדִים וּמְחַסֵּר כְּפוּרִים, וְשְׂלֵא רְחוּץ יָדַיִם
וְרִגְלָיִם, וּפְרוּעֵי רֹאשׁ וּשְׂתוּיֵי יָיִן שְׂשַׁמְשׁוּ -
כְּלָן בְּמִיתָה. וּבְמָה הִיא מִיתָתָן ? בִּידֵי
שְׂמַיִם ! וְכָל הַזּוֹמְמִין וְהַבּוֹעֲעִים - מְקַדִּימִין
לְאוֹתָהּ הַמִּיתָה, אִם לְסַקִּילָהּ - סַקִּילָהּ, אִם
לְשַׁרְפָּהּ - שַׁרְפָּה. בְּמָה דְּבָרִים אָמוּרִים ?
שְׁהוּא כְּפִיּוּצָא בְּהֵן בְּאוֹתָהּ מִיתָה, כְּפִיּוּצָא בְּהֵן
בְּסַקִּילָהּ הוּא וְהֵן בְּסַקִּילָהּ, כְּפִיּוּצָא בְּהֵן
בְּשַׁרְפָּה הוּא וְהֵן בְּשַׁרְפָּה, כְּפִיּוּצָא בְּהֵן בְּחִנּוּק
הוּא בְּשַׁרְפָּה וְהֵן בְּחִנּוּק.

מִסְכַּת מִפּוֹת פְּרָק רֵאשׁוֹן

א, א עַד זוֹמֵם - אֵין נִמְכָּר בְּזַמְמוֹ. רַבִּי
עֲקִיבָא אוֹמֵר : אָף אֵין מְשַׁלֵּם עַל פִּי עֲצֻמוֹ
מִפְּנֵי שְׁהוּא קִנְס, וְכָל דְּבַר שְׁהוּא קִנְס - אֵין
מְשַׁלֵּם עַל פִּי עֲצֻמוֹ. הַעֲדִים שְׂאָמְרוּ :
"מְעִידִים אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שְׁלוּהּ מְפִלוּנִי
אֶלָף זוֹ, כִּיּוֹם פְּלוֹנִי, בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי". וּבָאוּ
אַחֲרָיִם וְאָמְרוּ לָהֶן : הַיֵּאָדָּךְ אַתֶּם מְעִידִים
שְׁהָרִי הַמְּלוּהּ אוֹ הַלוּהּ הִיָּה עִמָּנוּ אוֹתוֹ הַיּוֹם
בְּמָקוֹם פְּלוֹנִי - אֵין אֵלָיו זוֹמְמִין, אֲבָל עֲדוּתָן
בְּטָלָה. אֲבָל אָמְרוּ לָהֶם : "הַיֵּאָדָּךְ אַתֶּם

תּמוֹת בְּחַיֵּי בְעֵלָה - בְּעֵלָה יִרְשָׁה, לְאַחַר מֵיתַת בְּעֵלָה - יִרְשֶׁת כְּתֻבָּתָהּ, וְאֵין יִירְשִׁין אוֹתָהּ, לְפִיכֶךָ הֵן מִשְׁלָמִים:

א, הַעֲדִים שְׁאָמְרוּ: "מַעֲדִים אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁגָּנַב חֶלְבוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ וְלֹא אָכְלוּ, גָּנַב נִבְלָתוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ וְלֹא אָכְלָה" וְנִמְצְאוּ זוֹמְמִין - לוֹקִין וּמִשְׁלָמִין, שְׁעַל מִנַּת כֶּן הַעֲדוּהוּ עַל מִנַּת שִׁלְקָה וְיִשְׁלָם. גָּנַב חֶלְבוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ וְאָכְלוּ. גָּנַב נִבְלָתוֹ שֶׁל חֲבִירוֹ וְאָכְלָה - הֵרִי זֶה לֹקֵה וְחַיֵּב בְּתִשְׁלוּמִין, שְׁבַעסָקִי מִמּוֹן הוּא אוֹמֵר (שְׁמוֹת כ): "לֹא תַעֲנֶה בְרַעְיָךְ עַד שֶׁקָּרָ". וְשְׁבַעסָקִי מִכּוֹת הוּא אוֹמֵר (דְּבָרִים יט, יט): "וְעֵשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת"; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים (שָׁם כה, ב): "כְּדֵי רִשְׁעוֹת". מֵת - אֵינוּ מִשְׁלָם. לֹקֵה - אֵינוּ מִשְׁלָם. מוֹדִים חֻכְמִים לְרַבִּי מֵאִיר שֶׁאֵם הַעֲדוּהוּ שֶׁהוּא כֶּן גְּרוּשָׁה אוֹ כֶּן חֲלוּצָה נִתֵּן וּמִמּוֹר - שֶׁהֵם לוֹקִין אֶת הָאֲרָבַעִים:

א, מֵאִימְתֵי זוֹמְמִין חֲיִבִין לְשִׁלָּם? מִשְׁתַּתְּפָרֵשׁ עֲדוּתָן בְּבֵית דִּין. נִמְצָא חֲיִב לוֹ מִן הַדִּין - לְפִיכֶךָ הוּא מִשְׁלָם שְׁנַיִם. נִמְצָא אֶחָד מֵהֶם קָרוֹב אוֹ פְּסוּל - עֲדוּתָן בְּטֹלָה. וּמִנֵּין אֶפְלוּ מֵאָה? תַּלְמוּד לּוֹמֵר עֲדִים: מַעֲדִים [אָנוּ] בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁהֲרַג אֶת הַנֶּפֶשׁ, וּבָאוּ אַחֲרֵים וְהִזְיִמוּם - הַנִּדּוֹן פְּטוּר. כַּת הֶרְאֵשׁוּנָה חֲיִבַת וּבָאוּ אַחֲרֵים וְהִזְיִמוּם - הַנִּדּוֹן חֲיִב. כַּת הֶרְאֵשׁוּנָה פְּטוּרָה וְכַת הַשְּׁנִיָּה חֲיִבַת, כַּת אַחַת נִכְנָסַת וְכַת אַחַת יוֹצֵאָהּ, אֶפְלוּ הֵם מֵאָה - בְּלֶן פְּטוּרִין. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֶסְטָסִיתִּי הִיא זו, וְאֵין נִהְרַגַת אֶלָּא כַּת הֶרְאֵשׁוּנָה בְּלִבְדָּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּדִינֵי נִפְשׁוֹת, אֶבְל בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת - תַּתְּקִים עֲדוֹת בְּשֶׁאֵר. וְרַבִּי אוֹמֵר: אֵף בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת כֶּן, וְהוּא לֹא שִׁישׁ לְהֵן קָרוֹב אוֹ פְּסוּל - תַּתְּקִים עֲדוֹת בְּשֶׁאֵר עֲדִים. וְרַבִּי דוֹסְתָאֵי כֶּן יְהוּדָה אוֹמֵר: עֲדִים זוֹמְמִין שְׁבָאוּ אַחֲרֵים וְהִזְיִמוּם - זוֹמְמִיָּהֵן פְּטוּרִים. עַד זוֹמֵם פְּסוּל מִכָּל עֲדִיּוֹת שְׁבַתְּוָרָה; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי: בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁהוּזֵם לְעֲדוֹת

נִפְשׁוֹת, אֶבְל לֹא הוּזֵם אֶלָּא לְעֲדוֹת מְמוֹן - אֵין פְּסוּל אֶלָּא לְאוֹתוֹ הַעֲדוֹת בְּלִבְדָּ:

מִסְכַּת מִכּוֹת פָּרָק שְׁנִי

ב, א שֶׁלֵּשׁ עֲרִים הִפְרִישׁ מִשֶּׁה בְּעֶבֶר הִירְדָן. וּכְשָׁבָאוּ לְאַרְץ - הִפְרִישׁוּ עוֹד שֶׁלֵּשׁ. וְאָף-עַל-פִּי-כֶן, לֹא הָיוּ אֵלוֹ וְאֵלוֹ קוֹלְטוֹת, עַד שֶׁכָּבְשׁוּ וְחָלְקוּ. מִשְׁכָּבְשׁוּ וְחָלְקוּ - נִתְחַיְבָה הָאָרֶץ בְּמַעֲשֶׂר וּבְשִׁבְעִיעִית, וְהָיוּ אֵלוֹ וְאֵלוֹ קוֹלְטוֹת:

ב, ב שֶׁלֵּשׁ עֲרִים הִפְרִישׁ יְהוֹשֻׁעַ בְּאַרְץ כְּנַעַן. וְהָיוּ מְכוֹנוֹת כְּנַגְד שֶׁלֵּשׁ שְׁבַעֲבַר הִירְדָן כְּשִׁתֵּי שׁוֹרוֹת שְׁבַכְרָם. חֲבֵרוֹן בִּיהוּדָה - כְּנַגְד בְּצַר בְּמִדְבָר. שֶׁכֶם בְּהַר אֶפְרַיִם - כְּנַגְד רְמוֹת בְּגִלְעָד. קָדֵשׁ בְּגִלְעָד - כְּנַגְד גּוֹלָן בְּשֶׁשֶׁן. וְאָף עַל פִּי שֶׁהִפְרִישׁ שֶׁכֶם בְּהַר אֶפְרַיִם, לֹא הָיְתָה קוֹלְטָת. הִפְרִישׁ קָרִית יַעֲרִים תַּחְתֵּיהָ, עַד שֶׁכָּבְשׁוּ אֶת שֶׁכֶם. וְאָף עַל פִּי שֶׁהִפְרִישׁוּ קָדֵשׁ בְּגִלְעָד לֹא הָיְתָה קוֹלְטָת. הִפְרִישׁ גְּמָלָא תַּחְתֵּיהָ, עַד שֶׁכָּבְשׁוּ אֶת קָדֵשׁ.

"וְשִׁלְשַׁת" - שִׁיְהִיו מִשְׁלֵשׁוֹת, שִׁיְהִי מִחֲבֵרוֹן לְדָרוֹם - כְּמִחֲבֵרוֹן לְשֶׁכֶם, וּמִחֲבֵרוֹן לְשֶׁכֶם - כְּמִשְׁכֶם לְקָדֵשׁ.

נִפְלָה אַחַת מֵהֵן - בּוֹנִין אוֹתָהּ בְּמִקּוּמָהּ. וּמִנֵּין אֵף בְּמִקּוּם אַחֵר? תַּלְמוּד לּוֹמֵר: "שִׁשׁ עֲרִים", בְּאוֹתוֹ הַשֶּׁבֶט. וּמִנֵּין אֵף בְּשֶׁבֶט אַחֵר? תַּלְמוּד לּוֹמֵר: "תַּהֲיִינָה" - שִׁיְהִי מְכוֹנוֹת וְקוֹלְטוֹת כְּרֵאֲשׁוֹנוֹת.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר כֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר: כּוֹתְבִין: "מִקְלָט מִקְלָט" עַל פְּרִשְׁת דְּרָכִים כְּדֵי שִׁיְהִי רוֹאֵה וְגוֹלָה לְעָרֵי מִקְלָט. מוֹסְרִין לוֹ שְׁנֵי תַלְמִידֵי חֻכְמִים, שְׁמָא יְהַרְג בְּדֶרֶךְ. וְיַדְבְּרוּ אֵלָיו אֵל תַּנְהוּג בְּאִישׁ הַזֶּה מִנְהַג שׁוֹפְכֵי דָמִים, כִּי בְּשִׁגְגָה בָּא מַעֲשֶׂה לִידוֹ. רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר: הוּא מְדַבֵּר עַל יְדֵי עֲצָמוֹ, שְׁנֶאֱמַר (דְּבָרִים יט, ד): "זֶה דְּבַר הַרְצָח". אָמְרוּ לוֹ: הֲרַבָּה שְׁלִיחוֹת עוֹשֶׂה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: מְשׁוּחַ מִלְחָמָה - אֵין מַחְזִיר אֶת הַרוֹצֵחַ. אֶפְלוּ הוּא נָזִיר - אֵין הוּא יוֹצֵא מִשֶּׁם

אֶת הַדְּבָר וַיִּשְׁנֶה, שְׁנֵאָמַר: "וְזֶה דְבַר הַדְּרוֹג" - אֵין לָךְ אֵלָא דְבַר הַרְאִשׁוֹן. הַהוֹרֵג בְּאוֹתָהּ הָעִיר - גּוֹלָה מְשֻׁכְּנָה לְשִׁכּוֹנָה. וּבֶן לוי - גּוֹלָה מְעִיר לְעִיר. רַבִּי אֹמֵר: אֹמֵר אֲנִי, שְׁתֵּהא מַחְצִית הָעִיר לוֹ כְּעִיר שְׁלָמָה:

בג, עִירוֹת הַלָּלוּ - אֵין בּוֹנִין אוֹתָן אֵלָא בְּמִקּוֹם שֵׁישׁ בּוֹ מִים. אֵין לָהֶם מִים - כּוֹרִין לָהֶם מִים. אֵין בּוֹנִין אוֹתָן אֵלָא בְּמִקּוֹם שֵׁישׁ שׁוֹק. אֵין לָהֶן שׁוֹק - עוֹשִׁין לָהֶם שׁוֹק. אֵין בּוֹנִין אוֹתָן אֵלָא בְּמִקּוֹם שֵׁישׁ אוֹכְלוֹסִין. נִתְמַעְטוּ אוֹכְלוֹסִין - מְבִיאִין אַחֲרֵים וּמוֹשִׁיבִין תַּחְתֵּיהֶם. נִתְמַעְטוּ דִּירוּיָהֶן - מוֹסִיף עֲלֵיהֶן כְּהַנִּים לוֹיִם וַיִּשְׂרְאֵלִים. אֵין עוֹשִׁין אוֹתָן בְּדִין וַיְצִירָהּ; דְּבָרֵי רַבִּי נַחֲמִיָּה. וְחֻכְמִים מִתִּירִין. אֵין מְפַשְׁלִין בְּתוֹכָם חֻבְלִים, וְאֵין עוֹשִׁין בְּתוֹכָם כְּלֵי זְכוּכִית, שְׁלָא לְהַרְגִיל רְגֵל גּוֹאֵל הַדָּם לְשָׁם.

שְׁלֹשׁ עָרִים הַפְּרִישׁ מִשָּׁה בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן. וּמִשְׁבָּאוֹ לְאַרְץ - הַפְּרִישׁוּ עוֹד שְׁלֹשׁ אַחֲרוֹת, וְלַעֲתִיד לְבֹא - מְפַרְשִׁין עוֹד שְׁלֹשׁ עַל שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ, הָרִי תִשַׁע. רַבִּי נְהוֹרָאִי אֹמֵר: "שְׁלֹשׁ עַל שְׁלֹשׁ" - הָרִי שֵׁשׁ. "עוֹד שְׁלֹשׁ" - הָרִי שְׁתַּיִם עֶשְׂרֵה. "הָאֵלָה" - הָרִי חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה¹:

לְכַתְּרַת הָעֵין וְנִשַׁל הַכְּרֹזֶל מִן הָעֵין וּמִצָּא אֶת רַעְיוֹ וּמַת הוּא יְנֹום אֵל אַחַת הָעָרִים הָאֵלֶּה וְהָי: (א) פֶּן יִרְדָּף גֹּאֵל הַדָּם אַחֲרֵי הַרְצָח פִּי יַחַם לְכַבּוֹ וְהַשְׁיִגוּ פִּי יִרְבֶּה תְּהַרֵּף וְהַכְּהוּ נִפְשׁ וְלוֹ אֵין מִשְׁפַּט מִנֹּת פִּי לֹא שֵׁנָא הוּא לֹא מִתְּמוֹל שְׁלֵשׁוּם: (ז) עַל כֵּן אֲנִכִּי מִצְוָה לְאֹמֵר שְׁלֹשׁ עָרִים תְּכַדִּיל לָךְ: (ח) וְאִם יִרְחִיב ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת גְּבֻלְךָ בְּאֲשֶׁר נִשְׁפַע לְאַבְתְּיָךְ וְנָתַן לָךְ אֶת כָּל הָאָרֶץ אֲשֶׁר דָּבַר לְתַת לְאַבְתְּיָךְ: (ט) פִּי תִשְׁמֹר אֶת כָּל הַמְּצוּוֹת הַזֹּאת לַעֲשׂוֹתָהּ אֲשֶׁר אֲנִכִּי מִצְוָה הַיּוֹם לְאַהֲבָהּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ וְלִלְכָת

לְעוֹלָם, אֵלָא מְגַלַּח כָּל שְׁעָרוֹ וּמְשַׁלַּח תַּחַת הַדְּרוֹד. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אֹמֵר: מַה תִּלְמוּד לֹמֵר (בְּמִדְבָר לַה, ו): "שְׁמָה שְׁמָה" שְׁלֹשׁ פְּעָמִים? שָׁם תֵּהָא דִּירְתוּ, שָׁם תֵּהָא מִיתְתוּ, שָׁם תֵּהָא קְבוּרְתוּ.

ובונים לוֹ בֵּית וַיּוֹשֵׁב בְּתוֹכוֹ, שְׁנֵאָמַר (שָׁם): "וַיֹּשֶׁב" - בַּהּ וְלֹא בְּתַחֲנוּמָה. מִצָּאוּ גּוֹאֵל הַדָּם בְּתַחֲנוּמָה שֶׁל עִיר - הָרִי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל הָאָדָם, וְחִיב עַל מַכְתּוֹ וְעַל קִלְלָתוֹ, וְחִיב עַל נִזְקוֹ, בֵּין אִישׁ וּבֵין אִשָּׁה. וְהַהוֹרֵגוּ בְּמִזֵּד - נִהְרַג. בְּשׁוּגַג - גּוֹלָה לְעִיר מִקְּלָט. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: לְעוֹלָם אֵין נִהְרָגִים עַד שִׁיעֲמוּד לְפָנֵי הַדֵּינִין, שְׁנֵאָמַר (שָׁם לַה, יב): "וְלֹא יָמוּת הַרְצָח עַד עֲמֻדוֹ" וְגו'.

רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר: רְאוּהוּ בֵּית דִּין שֶׁהֲרַג - הָרִי זֶה אֵינוֹ גּוֹלָה. רְאוּהוּ בֵּית דִּין גְּדוּל שֶׁהֲרַג - אֵין מְמִיתִים אוֹתוֹ מִיָּד, אֵלָא מוֹשִׁיבִין דֵּינִים אַחֲרֵים וּמְעִידִים בְּפִנְיָהֶם, שְׁנֵאָמַר: "וְלֹא יָמוּת הַרְצָח עַד עֲמֻדוֹ" וְגו'. אֹמֵר, בְּרוֹצַח שִׁיצָא חוּץ לְתַחוּם מַחוּץ לְגִבּוֹל עִיר מִקְּלָטוֹ - הַכְּתוּב מְדַבֵּר, שְׁנֵאָמַר (שָׁם): "וְרוֹצַח גּוֹאֵל הַדָּם אֶת הַרְצָח". "אֵין לוֹ דָם", כָּכֵל אָדָם.

רוֹצַח שְׁגָלָה לְעִיר מִקְּלָט, וְרָצוּ אַנְשֵׁי הָעִיר לְכַבְּדוֹ - יֹאמֵר לָהֶם: "רוֹצַח אֲנִי". לֹא יֹאמֵר

¹ זוֹ לְשׁוֹן הַמִּקְרָא (דְּבָרִים יט): (א) פִּי יְכַרִּית ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת הַגּוֹזִים אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ אֶת אֲרָצְךָ וַיִּרְשָׁתָם וַיִּשְׁבְּתָם בְּעָרֵיהֶם וּבְכַתְּיָהֶם: (ב) שְׁלוֹשׁ עָרִים תְּכַדִּיל לָךְ בְּתוֹךְ אֲרָצְךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְרִשְׁתָּהּ: (ג) תִּכְיֹן לָךְ תְּהַרֵּף וְשִׁלַּשְׁתָּ אֶת גְּבוּל אֲרָצְךָ אֲשֶׁר יִנְחִילְךָ ה' אֱלֹהֶיךָ וְהָיָה לְנֹום שְׁמָה כָּל רֵצַח: (ד) וְזֶה דְבַר הַרְצָח אֲשֶׁר יְנֹום שְׁמָה וְהָי אֲשֶׁר יִכֶּה אֶת רַעְיוֹ בְּכֵלֵי דַעַת וְהוּא לֹא שֵׁנָא לֹא מִתְּמוֹל שְׁלֵשׁוּם: (ה) וְאֲשֶׁר יִכֶּה אֶת רַעְיוֹ בַּעֲרֵר לְהַטִּיב עֵצִים וּנְדָהָה יְדוּ בְּנִרְוֹן

מסכת סנהדרין פרק אחד עשר

יא, א ושאר חיבי מיתות בית דין, אין ממיתין אותם אלא על פי עדים והתראה, עד שיודיעוהו שחיב מיתה בבית דין. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: עד שיודיעוהו באיזה מיתה הוא מת, בין שהתרו בו כל עדיו, ובין שהתרו בו מקצת עדיו - חיב. ורבי יוסי פוטר, עד שהתרו בו כל עדיו, שנאמר (דברים יט, טו): "על פי שני עדים או שלשה עדים" - עד שיהיו פי שני עדים מתרין בו כאחד. מודים חקמים לרבי יוסי שאם התרה בו הראשון והלך לו, השני והלך לו - שהוא פטור. מתרין בו ושותקים, מתרין בו ומרכין בראשו, אף על פי שאמר "יודע אני" - פטור, עד שיאמר: "יודע אני ועל מנת כף אני עושה". כיצד? ראוהו שמחלל את השבת, ואומרים לו: הוי יודע שהשבת מחלליה מות יומת", אף על פי שאמר "יודע אני" - פטור, עד שיאמר "יודע אני ועל מנת כף אני עושה". כיצד? שהורג את הנפש, ואומר: 'הוי יודע שהוא בן ברית', ונאמר (בראשית ט, ו): "שפך דם האדם באדם דמו ישפך" וגו', אף על פי שאמר: "יודע אני" - פטור, עד שיאמר: "יודע אני ועל מנת כן אני עושה". רבי יוסי אומר: הוא שיתודה בעצמו - פטור, שנאמר (דברים יט, טז): "לענות בו סרה" - שיחזרו בו אחרים ולא שיתודה הוא בעצמו.

יא, ב רבי שמעון בן יהודה אומר משם רבי שמעון: המדיח - הרי זה בחנק. אמר רבי עקיבה: שלש מאות הלכות היה רבי אליעזר שונה במכשפה, ולא למדתי ממנו אלא שני דברים. שנים מלקטין קשוואין, אחד לוקט - פטור. ואחד לוקט - חיב. העושה מעשה - חיב. האוחז את העינים - פטור. בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות. למה נכתב? אלא לומר דרש וקבל

בדרךיו כל הימים ונספת לה עוד שלש ערים על

השלש האלה:

שכר. רבי שמעון בן אלעזר אומר: בדין הוא, הבת ולא הבן, אלא גזרת המלך היה. בן סורר ומורה, אפלו העלה על שלחנו כשלמה בשעתו - אין נעשה בן סורר ומורה, עד שיתן לתוף פיו כשעור, או עד שיאכל בחברה, שהוא כיוצא בו.

יא, ג בן סורר ומורה, מתרין בו בפני שלשה, שנאמר (דברים כא): "ותפשו בו" וגו' ואמרו אל זקני עירו" - מצוה בזקני עירו. "בנגנו זה" - זה האיש לקה בפניכם. דבר אחר: "בנגנו זה" - פרט לשברח ובא משהגדיל. "בנגנו זה" - פרט לשמת אחד מן הדניין. דבר אחר: "בנגנו זה" - מלמד שאחד מן הראשונים מצטרף עם האחרונים, לחיבו מיתה. בן סורר ומורה וזקן ממרא על פי בית דין, והמסית והמדיח, ונביא השקר, ועדים זוממין - אין ממיתין אותן מיד, אלא מעלין אותן לבית דין הגדול שבירושלים, ומשמרין אותן עד הרגל, וממיתים אותן ברגל, שנאמר (דברים יז, ג): "וכל העם ישמעו ויראו" וגו'; דברי רבי עקיבה. אמר לו רבי יהודה: וכי נאמר: "וכל העם יראו ויראו", והלא לא נאמר אלא "וכל העם ישמעו ויראו", למה מענין דינו של זה? אלא ממיתין אותו מיד, וכותבין ושולחין לכל המקומות: איש פלוני בן פלוני, נגמר דינו בבית דינו של פלוני, ופלוני ופלוני עדיו, וכך וכך עשה, וכך וכך עשו לו.

יא, ד רבי שמעון בן יהודה אומר משם רבי שמעון: הנזי, והכח, והעשר והחכמה, והשיבה, והתפארת, ובנים לצדיקים - נאים להם ונאה לעולם, שנאמר (משלי טז, לא): "עטרת תפארת שיבה" וגו'. ואומר (שם יז, ו): "עטרת זקנים בני בנים" וגו'. ואומר (משלי כ, כט): "תפארת בחורים כחם והדר זקנים שיבה". ואומר (ישעיהו כד, כג): "ונגד זקניו כבוד". רבי שמעון בן מנסיא

אומר: אלו שבע מדות שמנו חכמים בצדיקים - כלן נתקומו ברבי ובבניו.

יא, ה הבא במחתרת, אם בא להרוג - מצילין אותו בנפשו. לטול ממון - אין מצילין אותו בנפשו. ספק בא להרוג וספק בא לטול ממון - אין מצילין, שנאמר (שמות כב, ב): "אם זרחה השמש עליו דמים לו". וכי עליו בלבד חמה זורחת? והלא על כל העולם כלו היא זורחת? אלא מה זריחת השמש שהוא שלום לעולם, אף זה, כל זמן שאתה יודע שיש שלום הימנו, בין ביום בין בלילה - אין מצילין אותו בנפשו, וכל זמן שאין אתה יודע שאין שלום הימנו, בין ביום ובין בלילה - מצילין אותו בנפשו. יותר על כן אמר רבי אליעזר בן יעקב: היו שם כדי יין וכדי שמן, ושברן בשעה שהוא חתר - חיב. הרודף אחר חברו - מצילין אותו בנפשו. כיצד מצילין אותו בנפשו? קוטע אהד מאבריו, אם אין יכול לעמד בו - מקדים והורגו. הרודף אחר הזכור, בין בבית ובין בשדה - מצילין אותו בנפשו. אחר נערה המאורסה, בין בבית ובין בשדה - מצילין אותה בנפשו. אחד נערה מאורסה, ואחד כל עירות שבתורה - מצילין אותן בנפשו. אבל אם היתה אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט - אין מצילין אותה בנפשו, ושנעבד בה עברה - אין מצילין אותה בנפשו, ואם יש להן מושיעין - אין מצילין אותן בנפשו. רבי יהודה אומר: אם אמרה: 'הניחו לו' - מצילין אותה בנפשו. ומפני מה מצילין אותן בנפשו? שאם היו מוחין בידם - באים על עסקי נפשותם. רבי אליעזר בר צדוק אומר: העובד עבודה זרה - מצילין אותו בנפשו.

מסכת סנהדרין פרק שנים עשר

יב, א ואלו הן הנשרפין: הבא על אשה ובתה, ובת כהן עם זיקת הבעל. בא על אמה, ואחר כך בא על בתה, בא על בתה ואחר כך בא על אמה - חיב, לפי שלא למדנו לבתו מאנסתו, שתהא בשרפה, שנאמר (ויקרא כ, יד): "ואיש אשר יקח את

אשה ואת אמה זמה היא", במי שיש לו בה לקוחין מדבר הכתוב, תלמוד לומר (ויקרא כא, ט): "ובת איש כהן" מכל מקום. נערה מאורסה ובת איש כהן שזנתה בסקילה. ורבי שמעון אומר: בשרפה. זנתה עם חמיה בסקילה, ורבי שמעון אומר בשרפה.

יב, ב שמעון התימני אומר: מה האגרוף הידוע לעדה ולעדים, אף אכן תהא ידועה לעדה ולעדים, פרט לשאבד האבן. אמר לו רבי עקיבא: אין לי אלא שאבד האבן. ומניין אפלו היתה תלויה אף היא, או מקל בבית דין, ויודעין הדינין שעל שוקו הפהו ועל צפור נפשו הפהו, הרי שדחאו מראש הברייה, ונפל ומת, הבא בירה לבית דין. ואם תאמר, יבאו בית דין ויראו את הברייה שנפלה, אומר אני, יחזרו הבעלים ויבנו אותה, אלא מה עדים נאמנים על כך, אף בדיני נפשות, הכל תלוי בעדים. נתערבה באחרות משערין את הקלה שבהן. אם יש בה כדי להמית - הרי זה חיב. ואם לאו - פטור. נפלה לאור ונשרפה או למים, ונמחית פטור. נתפון להכות זה והכה את זה. רבי יהודה מחיב ורבי שמעון פוטר. ומודה רבי יהודה, שאם נתפון להרוג את הבהמה והרג את האדם, לעובדי כוכבים והרג את ישראל, לנפלים והרג את כן קמא שהן פטור.

יב, ג חיבי מיתות חמורות שנתערבו בחיבי מיתות קלות - ממיתין אותן בקלה שבהן. רבי יוסי אומר: קלה שבמיתות בחנק. וכן היה רבי יהודה אומר: גידון בזיקה הראשונה שפאה אליו. כיצד? הבא על חמותו, והיא אשת איש, היתה חמותו ואחר כך נעשית אשת איש - גידון בשרפה. אשת איש ואחר כך נעשית חמותו - גידון בחנק. עבר עברה שיש בה שתי מיתות - ממיתים אותו בחמורה שבהן. כל חיבי מיתות שבתורה, שאי אתה יכול להמיתו במיתו האמורה בהן, המיתו בכל המיתות, בין קלות בין חמורות, שנאמר (דברים יז, ז): "ובערת הרע מקרבך".

יבד, מתרין בו ושותק, מתרין בו והרפין בראשו, מתרין בו פעם ראשונה ושניה ובשלישית כונסין אותו לכפה. אבא שאול אומר: אף בשלישית מתרין בו, וברביעית כונסין אותו לכפה. ונותנין לו לחם צר ומים לחץ. כיצא בו, חיבי מלקות שלקו ושנו - מלקין אותן פעם ראשונה ושניה, ובשלישית כונסין אותן לכפה. אבא שאול אומר: אף בשלישית מלקין אותן, וברביעית כונסין אותן לכפה, ומאכילין אותן שעורים עד שפריסם נבקעת.

יבה הוסיפו, הפורק על, והמפר ברית, והמגלה פנים בתורה, וההוגה את השם באותיותיו, שאין לו חלק לעולם הבא. רבי עקיבה אומר: המנענע קולו בשיר השירים בבית המשתה, ועושה אותו כמין זמר - אין לו חלק לעולם הבא. אבא שאול אומר משם רבי עקיבא: הלוחש על המכה ואמר (שמות טו, כו): "כל המחלה כו' ורוקק - אין לו חלק לעולם הבא. ארבעה מלכים, ירבעם, אחאב, אחז, מנשה אין להם חלק לעולם הבא. רבי אליעזר אומר: מנשה יש לו חלק לעולם הבא, שנאמר (דברי הימים ב לג, יט): "ותפלתו והעתר לו", וכל חטאים ומעילות והמקומות אשר בנה בהם במות, והעמיד האשרה והפסלים לפני הכנעו, הנם כתובים על דברי חוזה - מלמד, שנעתר לו, והביאו לחיי העולם הבא.

מסכת סנהדרין פרק שלשה עשר

יג, א תנא, בני רשעי ישראל - אין להם חלק לעולם הבא, ולא חיין לעולם הבא. שנאמר (מלאכי ג, יט): "כי הנה היום בא בוער כתנור" וגו'; דברי רבן גמליאל. רבי יהושע אומר: באין הן לעולם הבא, ולהלן הוא אומר (תהלים קטז, ו): "שמר פתאים ה'" וגו'. ולהלן הוא אומר (דניאל ד, יא): "גדו אילנא וקצצו ענפוהי ברם עקר שרשוהי בארעא שבקו". אמר רבן גמליאל: מה אני מקים (מלאכי ג, יט): "אשר לא יעזוב להם שרש וענף". אמר לו: שאין המקום מניח המצות ושירי מצות להם ולאבותיהם

בעולם. דבר אחר, "שרש" - זו נשמה. "וענף" - זה הגוף. ובני רשעי עובדי כוכבים לא חיין ולא נדונין. רבי אליעזר אומר: כל רשעי עובדי כוכבים אין להם חלק לעולם הבא, שנאמר (תהלים ט, יח): "ישובו רשעים לשאולה כל גוים שכחי אלהים"; "ישובו רשעים לשאולה" - אלו רשעי ישראל. "כל גוים שכחי אלהים" - אלו רשעי עובדי כוכבים. אמר לו רבי יהושע: אלו אמר הכתוב "ישובו רשעים לשאולה כל גוים" ושתק, היה אומר כדברך - אלו רשעי ישראל ורשעי עובדי כוכבים, עכשו שאמר הכתוב "שכחי אלהים", הא יש צדיקים בעובדי כוכבים שיש להם חלק לעולם הבא. בית שמאי אומרים: שלשה כחות הן, אחת לחיי העולם הבא ואחת לחרפות לדראון עולם, אחת לחיי עולם - אלו צדיקים גמורים. אחת לחרפות לדראון עולם - אלו רשעים גמורים. שקולים שבהן יורדים לגיהנם ומצפצפים ועולים ומתרפאים, שנאמר (זכריה יג, ט): "והבאתי את השלישית באש" וגו'. ועליהם אמרה חנה (שמואל א ב, ו): "ה' ממית ומחיה". ובית הלל אומרים: "ורב חסד" (שמות לד, ו) - מטה כלפי חסד, ועליהם הוא אומר (תהלים קטז, א): "אֶהְבֵּתִי פִי יִשְׁמַע". ועליהם נאמר כל הפרשה בלה. פושעי ישראל בגופן ופושעי עובדי כוכבים בגופן יורדין לגיהנם ונדונין בה שנים עשר חדש. לאחר שנים עשר חדש, נפשן כלה וגופן נשרף, וגיהנם פולטתן, ונעשין אפר. והרוח זורה אותן ומפורתן, ונעשית אפר תחת רגלי הצדיקים, שנאמר (מלאכי ג, כא): "ועפסתם רשעים כי יהיו אפר" [וגו']. אבל המסורות, והאפיקורסין, והכופרין בתורה, ופורשים מדרכי צבור, ושאין מודים בתחית המתים, וכל מי שתטא והחטיא את הרבים, כגון ירבעם ואחאב, ושנתנו חתם בארץ חיים, ושפשוטו ידיהם בזבל - גיהנם ננעלת בפניהם, ונדונין בה לדורי דורות, שנאמר (ישעיה סו, כד): "ויצאו וראו כפגרי האנשים" וגו' - שאלו

כְּלֵה וְהֵם אֵינָם פְּלִים, שְׁנֹאֲמַר (תְּהִלִּים מֵט, טו): "וְצוּרָם לְבָלוֹת שְׂאוֹל". וּמִי גֵרָם לָהֶם? שְׁפֹשְׁטוּ יְדֵיהֶם בְּזָבוּל, שְׁנֹאֲמַר (שֵׁם): "מְזָבוּל לוֹ". וְאֵינִי זָבוּל אֲלֵא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, שְׁנֹאֲמַר (מְלָכִים-א ח, יג): "בְּנֵה בְּנֵיתִי בֵּית זָבוּל לְךָ". דוֹר הַמַּבּוּל אֵינִי לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵינִי חֵיִין לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית ז, כג): "וַיִּמַּח אֶת כָּל הַיְקוּם וְגו' הַשָּׁמַיִם" - בְּעוֹלָם הַזֶּה. "וַיִּמַּחוּ מִן הָאָרֶץ" - לְעוֹלָם הַבָּא. רַבִּי יְהוּדָה בֵּן בְּתִירָא אוֹמֵר: "וַיֵּאמֶר ה' לֹא יִדּוֹן רוּחִי בְּאָדָם" (בְּרֵאשִׁית ו, ג) - לֹא יִדּוֹן וְלֹא רוּחִי בְּהֵן לְעוֹלָם. דְּבַר אַחֵר: "וַיֵּאמֶר ה' לֹא יִדּוֹן"; אָמַר הַמָּקוּם: אֵינִי מַחְזִיר רוּחִי לְנִדְבָה. רַבִּי מְנַחֵם בְּרַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר: "לֹא יִדּוֹן" - אָמַר הַמָּקוּם, אֵינִי דָנֵן, בְּשַׁעֲהַ שְׂאֵנִי מִשְׁלֵם שְׂכָר לְצַדִּיקִים, אֲכַל רוּחָן שֶׁל רְשָׁעִים קֶשֶׁה לָהֶם יוֹתֵר מִן הַכֹּל, שְׁנֹאֲמַר (יִשְׁעִיָה לֵג, יא): "רוּחְכֶם אֲשֶׁ תֹאכַלְכֶם". דוֹר הַמַּגְדָּל אֵינִי לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵינִי חֵיִין לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית יא, ח): "וַיִּפֹּץ ה' אוֹתָם מִשָּׁם עַל פְּנֵי כָל הָאָרֶץ" - בְּעוֹלָם הַזֶּה. "וַיִּחְדְּלוּ לְבָנוֹת" - לְעוֹלָם הַבָּא. אֲנָשֵׁי סְדוּם אֵינִי לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵינִי חֵיִין לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֹאֲמַר (בְּרֵאשִׁית יג, יג): "וְאֲנָשֵׁי סְדוּם רְעִים וַחֲטָאִים" וְגו' - בְּעוֹלָם הַזֶּה. "לֵה' מָאד" - לְעוֹלָם הַבָּא. דְּבַר אַחֵר: "רְעִים" - אִישׁ עַל חֶבְרוֹ. "וַחֲטָאִים" - בְּגִלּוּי עֲרִיוֹת. "לֵה'" - בְּעֵבּוּדָה זָרָה. "מָאד" - בְּשִׁפְיוֹת דְּמִים. מְרַגְלִים אֵינִי לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵינִי בָאִים לְאָרֶץ, שְׁנֹאֲמַר (בַּמִּדְבָּר יד, כג): "וְכָל מְנַאֲצֵי לֹא יִרְאוּהָ". קִרַח וְעֵדְתוֹ אֵינִי לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵינִי חֵיִין לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֹאֲמַר (בַּמִּדְבָּר טו, לג): "וַתִּכַּס עֲלֵיהֶם הָאָרֶץ" וְגו' - בְּעוֹלָם הַזֶּה. "וַיֵּאבְדוּ מִתּוֹךְ הַקֶּהֱל" - לְעוֹלָם הַבָּא; דְּבַרִּי רַבִּי עֲקִיבָה. רַבִּי יְהוּדָה בֵּן בְּתִירָא אוֹמֵר: בָּאֵין הֵן, וְעֲלִיהֶן הוּא אוֹמֵר (תְּהִלִּים קִיט, קעו): "תַּעֲתִי כִשְׂה אֹבֵד" וְגו'. נֶאֱמַר כָּאן אֲבָדָה, וְנֶאֱמַר לְהֵלן אֲבָדָה, מֵה אֲבָדָה הָאֲמוּר לְהֵלן - אֲבָדָה מִתְבַּקְּשֵׁת, אֵף אֲבָדָה הָאֲמוּרָה כָּאן - אֲבָדָה מִתְבַּקְּשֵׁת. דוֹר הַמִּדְבָּר אֵינִי לָהֶם

חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֹאֲמַר (בַּמִּדְבָּר יד, לה): "בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתְמָו" - בְּעוֹלָם הַזֶּה. "וְנֶשֶׁם יְמוּתוֹ" לְעוֹלָם הַבָּא. וְאוֹמֵר (תְּהִלִּים צה, יא): "אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי בְּאִפִּי" וְגו'; דְּבַרִּי רַבִּי עֲקִיבָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: בָּאֵין הֵן, וְעֲלִיהֶם הוּא אוֹמֵר (תְּהִלִּים נ, ה): "אִסְפוּ לִי חֲסִידֵי" וְגו'. מֵה תִּלְמוּד לומר "בְּאִפִּי"? בְּאִפִּי נִשְׁבַּעְתִּי, וְחוּזֵר אֲנִי בִּי. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן קִרְחָה אוֹמֵר: לֹא נֶאֱמְרוּ דְבָרִים אֱלוֹ אֲלֵא כְּלָפֵי דוֹרוֹת. "אִסְפוּ לִי חֲסִידֵי", עַל שׁוֹם שְׁעִשׂוּ לִי גְמִילוֹת חֶסֶד. "כּוֹרְתֵי בְרִיתִי" - עַל שׁוֹם שְׁעִילוֹ אוֹתִי, וְנִזְבַּחוּ עַל יְדֵי. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן נַנְס אוֹמֵר: בָּאֵין הֵן, וְעֲלִיהֶן הוּא אוֹמֵר (יִשְׁעִיָה נא): "וּפְדוּנֵי ה' יִשׁוּבוּן" וְגו'. עֲשֶׂרֶת הַשְּׁבֻטִים אֵינִי לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, וְאֵינִי חֵיִין לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֹאֲמַר (דְּבָרִים כט): "וַיִּתְּשֵׁם ה' מֵעַל אֲדָמְתָם בְּאֵף וּבַחֲמָה וּבְקֶצֶף גְּדוֹל" - בְּעוֹלָם הַזֶּה. "וַיִּשְׁלִיכֶם אֶל אָרֶץ אַחֲרָת" - לְעוֹלָם הַבָּא. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן נַנְס מִשָּׁם רַבִּי יְהוּדָה אִישׁ כֹּפֵר אִיכוּס: "כִּיּוֹם הַזֶּה" - אִם מַעֲשִׂיהֶם כִּיּוֹם הַזֶּה, אֵינִי בָאֵין, אִם לֹא בָאֵין הֵן. וְרַבּוּתֵינוּ אֹמְרוּ: אֱלוֹ וְאֱלוֹ יֵשׁ לָהֶם חֶלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, שְׁנֹאֲמַר (יִשְׁעִיָה כז, יג): "וְהָיָה כִּיּוֹם הַהוּא יִתְקַע בְּשׁוֹפָר גְּדוֹל וְכֹאֵו הָאֹבֵדִים בְּאָרֶץ אֲשׁוּר" וְגו'. "אֲשׁוּר" - אֱלוֹ עֲשֶׂרֶת הַשְּׁבֻטִים. "וְהַנְּדָחִים בְּאָרֶץ מִצְרַיִם" - אֱלוֹ דוֹר הַמִּדְבָּר. אֱלוֹ וְאֱלוֹ "וְהַשְׁתַּחֲוּוּ לֵה' בְּהַר הַקֹּדֶשׁ בִּירוּשָׁלַיִם".

מִסְכַּת סִנְהֶדְרִין פֶּרֶק אַרְבַּעָה עֶשֶׂר

יֵד, אֵינִי עִיר הַנְּדָחַת לֹא הֵיְתָה וְלֹא עֲתִידָה לְהִיּוֹת, וְלֹא נִכְתְּבָה אֲלֵא לומר דָּרֵשׁ וְטוֹל שְׂכָר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אֵין עוֹשִׂין שְׁלוֹשׁ עִירוֹת הַנְּדָחוֹת בְּאָרֶץ יִשְׂרָאֵל. אֲכַל עוֹשִׂין אַחַת אוּ שְׁתַּיִם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אֵף שְׁתַּיִם לֹא יַעֲשׂוּ, אֲלֵא אַחַת בִּיהוּדָה, וְאַחַת בְּגִלְלִי, וּבְסַמּוֹךְ לִסְפָר אֶפְלוֹ אַחַת לֹא יַעֲשׂוּ, כְּדֵי שְׁלֹא יִפּוּצוּ נְכָרִים וַיִּחְרִיבוּ אֶת אָרֶץ יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁהוּא קוֹל - וּבִיזְתָן וְהָעִיר מִתְרַת. כְּשֶׁהֵן בְּסִיף - וּבִיזְתָן וְהָעִיר מִתְרַת. אִם שְׁהוּ שְׁלֹשִׁים יוֹם - הֵן

הַכְּתוּב: יִשְׂרָפוּ! הַמְטָה אֶת חֲבֵרוֹ מִדְרָךְ חַיִּים לְדְרָךְ מוֹת, עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה שֶׁיְהִי בַשְּׂרָפָה.

יֵד, קְדָשִׁי מְזַבַּח יְמוֹתוֹ וְקְדָשִׁי בְדָךְ הַבַּיִת יִפְדּוּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: "בְּהַמְתָּה" - פֶּרֶט לְבַכּוֹרוֹת וּלְמַעֲשֵׂר. "שְׁלָלָה" - פֶּרֶט לְכֶסֶף הַקְּדָשׁוֹת וּלְכֶסֶף מַעֲשֵׂר שְׁנִי, מִחֶבֶר לְקַדְקַע - בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף מֵתָר, שְׁנֵאמַר "תִּקְבָּץ" - פֶּרֶט לְמַחְבְּרִים. בְּעִיר אַחֶרֶת בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף - אֲסוּר. הַהוֹרֵג אֶת הָאָדָם, וְהַשׁוֹרֵף אֶת הַכֶּסֶת, וְהַמַּעְקָר אֶת הַבְּהֵמָה. רַבִּי מֵאִיר אָמַר: אֶת שְׂדֵרְכּוֹ לְשַׁפּוֹךְ - יִשְׁפֹךְ. אֶת שְׂדֵרְכּוֹ לְשַׁרֵף - יִשְׂרָף. לְעַקֵר - יַעֲקֹר. אֵין מְמִיתִין אוֹתָן, וְלֹא דוֹקְרִין, לֹא בַחֲצִים וְלֹא בְרַמְחִים, וְלֹא בְרֵאשׁוֹ שֶׁל חֶרֶב אֶלָּא בַפִּיָּה, שְׁנֵאמַר (דְּבָרִים יג, טז): "לְפִי חֲרַב". "וְהִיתָה תֵּל עוֹלָם לֹא תִבְנֶה עוֹד" - לֹא תַעֲשֶׂה אֶפְלוֹ גִּנוֹת וּפְרֻדְסִים. "וְהִיתָה" - תִּלְמוּד לִיּוֹם "עוֹלָם", שֶׁכָּבַר הִיתָה בִּימֵי יְהוֹשֻׁעַ. רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֵּן קֶרְחָה אָמְרִים: הָרִי הוּא אֹמֵר (יְהוֹשֻׁעַ ו, כו): "אֲרוּר הָאִישׁ [לְפָנַי ה'] אֲשֶׁר יִקְוֶה וּבְנֶה אֶת הָעִיר הַזֹּאת אֶת יְרִיחוֹ, וְכִי אֵין אֲנִי יוֹדְעִין שְׂרִיחוֹ שְׁמָה? אֶלָּא שְׁלֹא יִבְנֶה אוֹתָהּ וְיִקְרָא אֶת שְׁמָה כְּעִיר אַחֶרֶת, שְׁלֹא יִבְנֶה עִיר אַחֶרֶת וְיִקְרָא אֶת שְׁמָה יְרִיחוֹ." בַּבְּכּוֹרוֹ יִסְדְּנָה, וְכֵן הוּא אֹמֵר (מְלָכִים-א טז, לד): "בִּימֵי בְנֵה חֵיאל בֵּית הָאֱלִי אֶת יְרִיחוֹ." וְהֵלֵא חֵיאל מִשָּׁל יְהוֹשֻׁפֶט וִירִיחוֹ מִשָּׁל בְּנִימִין! וְלָמָּה נִתְּלָה בְּאַחָב? מְלָמֵד שְׁתּוּלִין חוֹבָה בְּחֵיב. פִּיּוּצָא בּוֹ (שׁוֹפְטִים יח, ל): "וְהִיהָנֹתָן בֶּן גִּרְשׁוֹם בֶּן מְנַשֶּׁה." וְכִי בֶן מְנַשֶּׁה הָיָה? וְהֵלֵא בֶן מִשֶּׁה הָיָה! וְלָמָּה נִתְּלָה דְבָר בְּמְנַשֶּׁה? מְלָמֵד שְׁתּוּלִין חוֹבָה בְּחֵיב. (מְלָכִים-א טז, לד): "בְּאַבְיָרִים בְּכוֹרוֹ יִסְדְּנָה וּבְשָׁגוֹב צִעִירוֹ הַצִּיב דְּלִתְיָה"; בְּאַבְיָרִים בְּכוֹרוֹ לֹא הָיָה לוֹ מִמָּה שְׁלִמָד, שָׁגוֹב - רָשַׁע! הָיָה לוֹ מִמָּה שְׁלִמָד, הֵן בְּקִשׁוֹ לְרַבּוֹת אֶת מְמוֹנָם, מִנִּין שֶׁנִּשְׁתַּלְחָה בָהֶן מֵאֲרָה וְהֵיוּ מִתְמַעֲטִין וְהוֹלְכִין? תִּלְמוּד לֹמַר (שָׁם): "כְּדַבֵּר ה' אֲשֶׁר דָּבַר בְּיַד יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נוּן." רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֵעָזָר אָמַר:

בְּסִיף וּבִזְזוּתָן וְהָעִיר אֲסוּרָה. לֹא שָׁהוּ שְׁלִשִׁים יוֹם - הֵן בְּסִיף וּבִזְזוּתָן וְהָעִיר מִתְרַת. לְעוֹלָם מֵדִיחַ בְּסִקְלָהּ וּבִזְזוּתָן וְהָעִיר אֲסוּרָה. הַדִּיחוּהָ נָשִׁים וְלֹא אֲנָשִׁים, קְטָנִים וְלֹא גְדוֹלִים, יָכוֹל תְּהֵא עִיר הַנְּדַחַת? תִּלְמוּד לֹמַר (דְּבָרִים יג, יד): "אֶת יוֹשְׁבֵי עִירֵם - אַחַר יוֹשְׁבֵי עִירֵם מֵהַלֵךְ הַדָּבָר, וְאֵין הַדָּבָר מֵהַלֵךְ אַחַר כָּל אֱלוֹ, יָכוֹל אֶפְלוֹ נִתְכַּנְּסוּ לְתוֹכָהּ גָּרִים וְעַבְדִּים מִשְׁחַרְרִין תְּהֵא נַעֲשִׂית עִיר הַנְּדַחַת? תִּלְמוּד לֹמַר (שָׁם): "אֶת יוֹשְׁבֵי עִירֵם" - אַחַר יוֹשְׁבֵי עִירֵם הַדָּבָר מֵהַלֵךְ, וְאֵין הַדָּבָר מֵהַלֵךְ אַחַר כָּל אֱלוֹ. קְטָנִי בְנֵי אֲנָשִׁי עִיר הַנְּדַחַת שֶׁהִדְחוּ עִמָּה - אֵין נְהַרְגִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: נְהַרְגִין. אָמַר לֵיהּ רַבִּי עֲקִיבָה: מַה אֲנִי מְקִים (שָׁם יג, יח): "וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים וְרַחֲמֵךְ וְהַרְבֵּךְ", אִם לְרַחֵם עַל הַגְּדוֹלִים, הָרִי כְּכֹר נֶאֱמַר (שָׁם יג, טז): "הִכָּה תִכָּה", אִם לְרַחֵם עַל הַבְּהֵמָתָן, הָרִי כְּכֹר נֶאֱמַר (שָׁם): "וְאֵת הַבְּהֵמָתָה לְפִי חֲרַב", מַה אֲנִי מְקִים "וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים"? אֱלוֹ קְטָנִים שְׁבִתוּכָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: אַף גְּדוֹלִים אֵין נְהַרְגִין, אֶלָּא עַל פִּי עֵדִים וְהַתְרָאָה, מַה אֲנִי מְקִים "וְנָתַן לָךְ רַחֲמִים" וְגו', שְׁמָא יֵאמְרוּ בֵּית דִּין, הָרִי אֲנִי עוֹשִׂין עִיר הַנְּדַחַת, וְלִמְחַר יְהוֹ אַחֵיהֶן וְקוֹרְבֵיהֶם קוֹשְׂרִים שְׁנֵאָה בְּלַבָּם עֲלֵינוּ, אֶלָּא כֶּף אָמַר הַמְקוֹם, הָרִי אֲנִי מְמַלֵּא אוֹתָן רַחֲמִים וּמְטִיל אֲנִי אֶהְבֵּתִי בְּלַבָּם, כְּלוֹמַר, שְׁאֵין בְּלַבְנוּ עֲלֵיכֶם, דִּין אָמַת דְּנָתַם! וְלֹא מִתְאַבְּלִין אֶלָּא אוֹנָנִים, שְׁאֵין אֲנִינּוֹת אֶלָּא בְּלַב. נִכְסִים שֶׁל צְדִיקִים - שְׁבִתוּכָה אוֹבְדִין, וְשְׁבַחְוִצָּה לָהּ פְּלָטִים. וְשֶׁל רָשָׁעִים - בֵּין מְתוּכָה וּבֵין מְחוּצָּה לָהּ אוֹבְדִין. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר: מוֹכִיחַ בְּדָבָר, לוֹט שְׁלֹא הָיָה בְּסֵדוּם אֶלָּא מִפְּנֵי נִכְסָיו, אַף הוּא יֵצֵא וְיִדְעוּ עַל רֵאשׁוֹ, שְׁנֵאמַר (בְּרֵאשִׁית יט, כב): "מִהָרָה הִמְלִט שְׁמָה" - דִּידָּהּ שְׁתַּמְלִט אֶת נַפְשָׁהּ. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן: מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ נִכְסֵי צְדִיקִים שְׁבִתוּכָה אוֹבְדִין? מִפְּנֵי שְׁגָרְמוּ לְצְדִיקִים לְדוֹר בֵּין הָרָשָׁעִים. וְהָרִי דְבָרִים קָל וְחֹמֵר! וְמַה אִם נִכְסִים שְׁאֵינָם, לֹא רוֹאִין, וְלֹא שׁוֹמְעִין, וְלֹא מְדַבְּרִים, עַל שְׁגָרְמוּ לְצְדִיקִים לְדוֹר בֵּין הָרָשָׁעִים - אָמַר

מפני שהוא קנס, וכל דבר שהוא קנס - אין משלם על פי עצמו. העדים שאמרו: "מעידים אנו באיש פלוני שלוח מפלוני אלף זוז, ביום פלוני, במקום פלוני". ובאו אחרים ואמרו להן: היאך אתם מעידים שהרי המלוה או הלוה היה עמנו אותו היום במקום פלוני - אין אלו זוממין, אבל עדותן בטלה. אבל אמרו להם: "היאך אתם מעידין שהרי אתם הייתם עמנו היום במקום פלוני" - הרי אלו זוממין ומשלמין על פיהם:

אב, היו חותמים על השטר באחד בניסן בשמיטה, ובאו אחרים ואמרו להם: "היאך אתם חתומין על השטר זה"? שהרי אתם הייתם עמנו היום במקום פלוני - עדותן כשרה, והשטר כשר. שאני אומר, שמא איחר זמנו של שטר וכתבו. שטר שזמנו בשבת או בעשרה בתשרי, רבי יהודה מכשיר ורבי יוסי פוסל. אמר לו רבי יהודה: מעשה שבא לפניך והכשרת. אמר לו רבי יוסי: אני לא הכשרתי, ואם הכשרתי - הכשרתי:

אג, העדים שאמרו: "מעידין אנו באיש פלוני שסמא את עין עבדו ואחר כך הפיל את שינו, שכן הרב אומר" ואחר כך נמצאו זוממין - משלמין לעבד. "הפיל את שינו ואחר כך סמא את עינו, שכן העבדים אומרים" ונמצאו זוממין - משלמין לרב. סמא שתיהן כאחת והפיל שינו כאחת, ובאו אחרים ואמרו: לא כי אלא שתיהן זו אחר זו, ונמצאו זוממין - משלמין לעבד. סמא שתיהן זו אחר זו, והפיל שתיהן זו אחר זו, ובאו אחרים ואמרו: "לא כי, אלא שתיהן כאחת" ונמצאו זוממין - משלמין דמי עבד הסימא לרב. סמא את עין עבדו והרי הוא תחתיו ומשמשו ונמצאו זוממין - משלמין דמי עבד הסימא לרב:

אד, העדים שאמרו: "מעידין אנו באיש פלוני שגרש את אשתו ולא נתן לה כתובתה שכן האשה אמרה", ונמצאו זוממין - משלמין דמי כתובתה לאיש. "גרש את

לא אותה בנה אלא אחרת בנה. ומשנבנתה - התרה לישוב בה. וכן הוא אומר (מלכים-ב ב, ה): "ויגשו בני הנביאים אשר ביריחו אל אלישע", שמא יאמרו בית דין, הרי אנו עושין עיר הנדחת, ומחריבין את ארץ ישראל, אלא כשם ששמחה לפני המקום בקיומן של צדיקים, כך שמחה לפני המקום באבודם של רשעים, שנאמר (משלי יא, י): "באבד רשעים רנה!" עיר הנדחת ויושביה, שיריה ופרותיה, בימס ומה שעליה, מקווליס ומה שעליו, וכל דבר שחל עליו אסור עבודה זרה - כלן אסורין בהנאה.

יד, זקן ממרא שהורה ועשה, הורה ולא עשה - פטור. הורה על מנת לעשות, אף על פי שלא עשה - חייב.

ידד, המנבא לעקור דבר מדברי תורה - חייב. רבי שמעון אומר: אם נתבא לקים מקצת ולבטל מקצת - פטור. ובעבודה זרה, קימה היום ובטלה למחר - חייב. המנבא מה שלא שמע, כצדקיה בן כנענה, ושלא נאמר לו - כחנניה בן עזור, שהיה שומע דברים מפי ירמיהו הנביא, שהיה מתנבא בשוק העליון, וחוזר ומתנבא בשוק התחתון. הכובש את נבואתו - כיונה בן אמתי, והמותר על דברי נביא - פחברו של מיכה. ונביא שעובר על דברי עצמו - כעדו. והמשנה את נבואתו, זר וטבול יום, ומחסר בגדים ומחסר כפורים, ושלא רחוק ידים ורגלים, ופרועי ראש ושתווי יין ששמשו - כלן במיתה. ובמה היא מיתתן? בידי שמים! וכל הזוממין והבועלים - מקדימין לאותה המיתה, אם לסקילה - סקילה, אם לשרפה - שרפה. במה דברים אמורים? שהוא כיוצא בהן באותה מיתה, כיוצא בהן בסקילה הוא והן בסקילה, כיוצא בהן בשרפה הוא והן בשרפה, כיוצא בהן בחנק הוא בשרפה והן בחנק.

מִסְכַּת מִנּוֹת פְּרָק ראשון

אא, עד זומם - אין נמכר בזממו. רבי עקיבא אומר: אף אין משלם על פי עצמו

בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת - תּתְקִים עֵדוֹת בְּשֶׁאֵר. וְרַבִּי אומר: אִף בְּדִינֵי מְמוֹנוֹת כֵּן, וְהוּא לֹא שֵׁשׁ לְהֵן קְרוֹב אוֹ פְּסוּל - תּתְקִים עֵדוֹת בְּשֶׁאֵר עֵדִים. וְרַבִּי דוֹסְתָאִי בֶן יְהוּדָה אומר: עֵדִים זוֹמְמִין שְׂבָאוּ אַחֲרִים וְהִזִּימוּם - זוֹמְמֵיהֶן פְּטוּרִים. עַד זוֹמֵם פְּסוּל מִכָּל עֵדוּת שְׂבַתוֹרָה; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. אִמַּר רַבִּי יוֹסִי: בְּמָה דְּבָרִים אֲמורִים? בְּזִמְן שֶׁהוּזֵם לְעֵדוֹת נְפֹשׁוֹת, אֲבָל לֹא הוּזֵם אֲלֵא לְעֵדוֹת מְמוֹן - אִין פְּסוּל אֲלֵא לְאוֹתוֹ הָעֵדוֹת בְּלַבָּד:

מִסְכַּת מִכּוֹת פֶּרֶק שְׁנִי

ב,א שְׁלֹש עָרִים הִפְרִישׁ מִשֶּׁה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן. וַיִּכְשְׁבָאוּ לְאַרְצָן - הִפְרִישׁוּ עוֹד שְׁלֹשׁ. וְאִף-עַל פִּי-כֵן, לֹא הָיוּ אֵלּוּ וְאֵלּוּ קוֹלְטוֹת, עַד שֶׁכָּבְשׁוּ וְחִלְקוּ. מִשְׁכָּבְשׁוּ וְחִלְקוּ - נִתְחַיְבָה הָאֶרֶץ בְּמַעֲשֵׂר וּבְשִׁבְעִיעִית, וְהָיוּ אֵלּוּ וְאֵלּוּ קוֹלְטוֹת:

ב,ב שְׁלֹש עָרִים הִפְרִישׁ יְהוֹשֻׁעַ בְּאַרְצָן כְּנַעַן. וְהָיוּ מְכֻנּוֹת כְּנַגַּד שְׁלֹשׁ שְׂבַע עֵבֶר הַיַּרְדֵּן כְּשִׁפְתֵי שׁוֹרוֹת שְׂבַכְפָּרִם. חֶבְרוֹן בִּיהוּדָה - כְּנַגַּד בְּצֶרַת בְּמִדְבָר. שֶׁכֶם בְּהַר אֶפְרַיִם - כְּנַגַּד רְמוֹת בְּגִלְעָד. קִדְשׁ בְּגִלְלִיל - כְּנַגַּד גּוֹלָן בְּבִשְׁזָן. וְאִף עַל פִּי שֶׁהִפְרִישׁ שֶׁכֶם בְּהַר אֶפְרַיִם, לֹא הִיתָה קוֹלְטָת. הִפְרִישׁ קְרִית יַעֲרִים תְּחִתָּיהָ, עַד שֶׁכָּבְשׁוּ אֶת שֶׁכֶם. וְאִף עַל פִּי שֶׁהִפְרִישׁוּ קִדְשׁ בְּגִלְלִיל לֹא הִיתָה קוֹלְטָת. הִפְרִישׁ גַּמְלָא תְּחִתָּיהָ, עַד שֶׁכָּבְשׁוּ אֶת קִדְשׁ.

"וּשְׁלֹשֶׁת" - שִׁיְהִיוּ מְשֻׁלְשׁוֹת, שִׁיְהִי מַחְבְּרוֹן לְדָרוֹם - כְּמַחְבְּרוֹן לְשֶׁכֶם, וּמַחְבְּרוֹן לְשֶׁכֶם - כְּמַשְׁכֵּם לְקִדְשׁ.

נִפְלָה אַחַת מֵהֶן - בּוֹנִין אוֹתָהּ בְּמִקּוּמָהּ. וּמִנִּין אִף בְּמִקּוֹם אַחֵר? תְּלַמּוּד לומר: "שֵׁשׁ עָרִים", בְּאוֹתוֹ הַשְּׁבֵט. וּמִנִּין אִף בְּשֵׁבֶט אַחֵר? תְּלַמּוּד לומר: "תְּהִינָה" - שִׁיְהִיו מְכֻנּוֹת וְקוֹלְטוֹת כְּרֵאוֹנוֹת.

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אומר: כּוֹתְבִין: "מִקְלָט מִקְלָט" עַל פְּרֻשַׁת דְּרָכִים כְּדֵי שִׁיְהִי רֹאֵה וְגוֹלָה לְעָרֵי מִקְלָט. מוֹסְרִין לוֹ שְׁנֵי

אֲשֶׁתוֹ וְנָתַן לָהּ כְּתֻבָּתָהּ שֶׁכֵּן הָאִישׁ אוֹמַר"; וְנִמְצְאוּ זוֹמְמִין - מִשְׁלֵמִין דְּמֵי כְּתֻבָּה לְאִשָּׁה. "גֵּרַשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְלֹא נָתַן לָהּ כְּתֻבָּתָהּ, וְהָרִי הִיא תְּחִתּוֹ וּמִשְׁמִשְׁתּוֹ" וְנִמְצְאוּ זוֹמְמִין - אִין אוֹמְרִין יִשְׁלְמוּ לָהּ כְּתֻבָּתָהּ, אֲלֵא טוֹבַת הֵנָּאת כְּתֻבָּה. וְכִי מָה הִיא טוֹבַת הֵנָּאת כְּתֻבָּה? אִין אוֹמְרִין כְּמָה אָדָם רוֹצֵה לִיתֵן בְּכְתֻבָּתָהּ שֶׁל זֶה, שְׂאָם תְּמוֹת בְּחֵי בַעֲלָה - בַּעֲלָה יוֹרְשָׁה, לְאַחֵר מִיַּת בַּעֲלָה - יוֹרְשַׁת כְּתֻבָּתָהּ, וְאִין יוֹרְשִׁין אוֹתָהּ, לְפִיכֵךְ הֵן מִשְׁלָמִים:

א,ה הָעֵדִים שְׂאֵמְרוּ: "מְעִידִים אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוּנִי שֶׁגָּנַב חֶלְבוֹ שֶׁל חֶבְרִי וְלֹא אָכְלוּ, גָּנַב נִבְלָתוֹ שֶׁל חֶבְרִי וְלֹא אָכְלָה" וְנִמְצְאוּ זוֹמְמִין - לוֹקִין וּמִשְׁלָמִין, שְׁעַל מִנַּת כֵּן הָעִידוּהוּ עַל מִנַּת שִׁילְקָה וְיִשְׁלָם. גָּנַב חֶלְבוֹ שֶׁל חֶבְרִי וְאָכְלוּ. גָּנַב נִבְלָתוֹ שֶׁל חֶבְרִי וְאָכְלָה - הָרִי זֶה לוֹקֵה וְחֵיב בְּתִשְׁלוּמִין, שְׂבַע עֶסְקֵי מְמוֹן הוּא אומר (שְׁמוֹת כ): "לֹא תַעֲנֶה בְּרַעְיָךְ עַד שֶׁקָּר". וְשְׂבַע עֶסְקֵי מִכּוֹת הוּא אומר (דְּבָרִים יט, ט): "וְעַשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לְעַשׂוֹת"; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים (שָׁם כה, ב): "כְּדֵי רִשְׁעָתוֹ". מֵת - אִינוּ מִשְׁלָם. לוֹקֵה - אִינוּ מִשְׁלָם. מוֹדִים חֻכְמִים לְרַבִּי מֵאִיר שְׂאָם הָעִידוּהוּ שֶׁהוּא בֶן גְּרוּשָׁה אוֹ בֶן חֲלוּצָה נִתִּין וּמְזוּר - שִׁיְהִים לוֹקִין אֶת הָאֲרַבְעִים:

א,ו מֵאִימְתֵי זוֹמְמִין חִיְבִין לְשֵׁלָם? מִשְׁתַּתְּפָרֵשׁ עֵדוּתָן בְּבֵית דִּין. נִמְצָא חֵיב לוֹ מִן הַדִּין - לְפִיכֵךְ הוּא מִשְׁלָם שְׁנַיִם. נִמְצָא אַחַד מֵהֶם קְרוֹב אוֹ פְּסוּל - עֵדוּתָן בְּטָלָה. וּמִנִּין אֲפִלוּ מֵאָה? תְּלַמּוּד לומר עֵדִים: מְעִידִים [אָנוּ] בְּאִישׁ פְּלוּנִי שֶׁהָרַג אֶת הַנֶּפֶשׁ, וּבָאוּ אַחֲרִים וְהִזִּימוּם - הַנְּדוֹן פְּטוּר. כֵּת הָרֵאוּשׁוּנָה חִיְבַת וּבָאוּ אַחֲרִים וְהִזִּימוּם - הַנְּדוֹן חֵיב. כֵּת הָרֵאוּשׁוּנָה פְּטוּרָה וְכֵת הַשְּׁנִיָּה חִיְבַת, כֵּת אַחַת נִכְנָסַת וְכֵת אַחַת יוֹצֵאָה, אֲפִלוּ הֵם מֵאָה - כְּלָן פְּטוּרִין. רַבִּי יְהוּדָה אומר: אִסְטָסִית הִיא זֶה, וְאִין נִהְרַגַת אֲלֵא כֵּת הָרֵאוּשׁוּנָה בְּלַבָּד. אִמַּר רַבִּי יוֹסִי בְּמָה דְּבָרִים אֲמורִים? בְּדִינֵי נְפֹשׁוֹת, אֲבָל

לְגַבּוּל עִיר מִקְלָטוֹ - הַפְּתוּב מְדַבֵּר, שְׁנֹאֲמַר (שם): "וְרֹצֵחַ גּוֹאֵל הַדָּם אֶת הַרְצֵחַ". אֵין לוֹ דָּם, כְּכֹל אָדָם.

רוֹצֵחַ שְׁגָלָה לְעִיר מִקְלָט, וְרָצוּ אֲנָשֵׁי הָעִיר לְכַבְּדוֹ - יֹאמְרוּ לָהֶם: "רוֹצֵחַ אָנִי". לֹא יֹאמְרוּ אֶת הַדְּבָר וְיִשְׁנֶה, שְׁנֹאֲמַר: "וְזֶה דְבַר הַרוֹצֵחַ" - אֵין לָךְ אֲלֵא דְבַר הָרֹאשׁוֹן. הַהוֹרֵג בְּאוֹתָהּ הָעִיר - גּוֹלָה מִשְׁכּוֹנָה לְשְׁכוֹנָה. וְכֵן לוי - גּוֹלָה מֵעִיר לְעִיר. רַבִּי אֹמֵר: אֹמֵר אָנִי, שְׁתֵּהָא מַחְצִית הָעִיר לוֹ כְּעִיר שְׁלָמָה:

בַּג, עִירוֹת הִלְלוּ - אֵין בּוֹנִין אוֹתָן אֲלֵא בְּמִקְוֵי שֵׁשׁ בּוֹ מִים. אֵין לָהֶם מִים - כּוֹרִין לָהֶם מִים. אֵין בּוֹנִין אוֹתָן אֲלֵא בְּמִקְוֵי שֵׁשׁ שׁוּק. אֵין לָהֶן שׁוּק - עוֹשִׂין לָהֶם שׁוּק. אֵין בּוֹנִין אוֹתָן אֲלֵא בְּמִקְוֵי שֵׁשׁ אוֹכְלוּסִין. נִתְמַעְטוּ אוֹכְלוּסִין - מְבִיאִין אַחֲרֵים וּמוֹשִׁיבִין תַּחְתֵּיהֶם. נִתְמַעְטוּ דִּירוּרֵיהֶן - מוֹסִיף עֲלֵיהֶן כְּהַנִּים לְוִים וְיִשְׂרָאֵלִים. אֵין עוֹשִׂין אוֹתָן בְּדִין וְיִצִּירָה; דְּבָרֵי רַבִּי נַחֲמִיָּה. וְחֻכְמִים מְתִירִין. אֵין מְפַשְׁלִין בְּתוֹכָם חֻבְלִים, וְאֵין עוֹשִׂין בְּתוֹכָם כְּלֵי זְכוּכִית, שְׁלֵא לְהַרְגִיל רַגְל גּוֹאֵל הַדָּם לְשָׁם.

שְׁלֹש עָרִים הַפְּרִישׁ מִשֶּׁה בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן. וּמִשְׁבָּאוֹ לְאַרְץ - הַפְּרִישׁוּ עוֹד שְׁלֹש אַחֲרוֹת, וְלַעֲתִיד לְבֵא - מְפַרְשִׁין עוֹד שְׁלֹש עַל שְׁלֹש שְׁלֹש, הָרִי תִשַׁע. רַבִּי נְהוֹרָאִי אֹמֵר: "שְׁלֹש עַל שְׁלֹש" - הָרִי שֵׁשׁ. "עוֹד שְׁלֹש" - הָרִי שְׁתֵּים עָשָׂרָה. "הָאֵלֶּה" - הָרִי חֲמֵשׁ עָשָׂרָה?²

יְנִים שְׁמוֹה וְחֵי אֲשֶׁר יָבֵה אֶת רַעְיוֹ בְּכֵלֵי דַעַת וְהוּא לֹא שְׂנֵא לוֹ מִתְמַל שְׁלֵשׁ: (ה) וְאֲשֶׁר יָבֵא אֶת רַעְיוֹ בְּעִיר לְחֻמְבַּ עֲצִים וְנִדְחָה יָדוֹ בְּגִרְזוֹן לְכַרֵּת הָעֵץ וְנִשַׁל הַכְּרָזֵל מִן הָעֵץ וּמִצָּא אֶת רַעְיוֹ וְמֵת הוּא יְנִים אֵל אַחַת הָעָרִים הָאֵלֶּה וְחֵי: (ו) כֵּן יִרְדֵּף גּוֹאֵל הַדָּם אַחֲרֵי הַרְצֵחַ כִּי יַחַס לְכַבּוֹ וְהִשְׁיִגוֹ כִּי יִרְבֶּה הַדְּרָךְ וְהִכְהוּ נַפְשׁ וְלוֹ אֵין מִשְׁפַּט מוֹת

תְּלִמִּידֵי חֻכְמִים, שְׁמָא יִהְיֶה בְּדַרְךְ. וְיִדְבְּרוּ אֵלָיו אֵל תְּנַהוּג בְּאִישׁ הַזֶּה מְנַהֵג שׁוֹפְכֵי דָמִים, כִּי בְשִׁנְגָה בֵּא מַעֲשֵׂה לִידוֹ. רַבִּי מְאִיר אֹמֵר: הוּא מְדַבֵּר עַל יְדֵי עֲצָמוֹ, שְׁנֹאֲמַר (דְּבָרִים יט, ד): "וְזֶה דְבַר הַרְצֵחַ". אָמְרוּ לוֹ: הֲרֵבָה שְׁלִיחוֹת עוֹשֶׂה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמֵר: מְשׁוּחַ מְלַחְמָה - אֵין מַחְזִיר אֶת הַרוֹצֵחַ. אָפִילוֹ הוּא נְזִיר - אֵין הוּא יוֹצֵא מִשָּׁם לְעוֹלָם, אֲלֵא מְגַלַּח כָּל שְׁעָרוֹ וּמְשַׁלַּח תַּחַת הַדָּוָד. רַבִּי אֲלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אֹמֵר: מַה תְּלַמּוּד לֹמֵר (בְּמִדְבָר לז, ו): "שְׁמָה שְׁמָה" שְׁלֹש פְּעָמִים? שָׁם תֵּהָא דִּירְתוֹ, שָׁם תֵּהָא מִיתְתוֹ, שָׁם תֵּהָא קְבוּרְתוֹ.

ובונים לו בית ויושב בתוכו, שְׁנֹאֲמַר (שם): "וְיָשָׁב" - כֵּה וְלֹא בְּתַחֲנוּמָה. מִצָּאוֹ גּוֹאֵל הַדָּם בְּתַחֲנוּמָה שֶׁל עִיר - הָרִי הוּא כְּאֶחָד מִכָּל הָאָדָם, וְחַיִּב עַל מִכְתּוֹ וְעַל קְלָלָתוֹ, וְחַיִּב עַל נִזְקוֹ, בֵּין אִישׁ וּבֵין אִשָּׁה. וְהַהוֹרֵגוֹ בְּמִזִּיד - נְהָרַג. בְּשׁוּגַג - גּוֹלָה לְעָרֵי מִקְלָט. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר: לְעוֹלָם אֵין נְהָרִים עַד שְׁעֵמּוּד לְפָנֵי הַדִּינָין, שְׁנֹאֲמַר (שם לה, יב): "וְלֹא יָמוּת הַרְצֵחַ עַד עֲמֻדוֹ" וְגו'.

רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר: רְאוּהוּ בֵּית דִּין שְׁהָרַג - הָרִי זֶה אֵינוֹ גּוֹלָה. רְאוּהוּ בֵּית דִּין גְּדוּל שְׁהָרַג - אֵין מְמִיתִים אוֹתוֹ מִיָּד, אֲלֵא מוֹשִׁיבֵי דִינִים אַחֲרֵים וּמַעֲיִדִים בְּפָנֵיהֶם, שְׁנֹאֲמַר: "וְלֹא יָמוּת הַרְצֵחַ עַד עֲמֻדוֹ" וְגו'. אֹמֵר, בְּרוֹצֵחַ שְׁיָצֵא חוּץ לְתַחוּם מַחוּץ

² זו לשון המקרא (דְּבָרִים יט): (א) כִּי יִכְרִית ה' אֱלֹהֶיךָ אֶת הַגּוֹזִים אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ אֶת אַרְצָם וּירְשָׁתָם וְיִשְׁכַּתָּ בְּעָרֵיהֶם וּבְכַתְמֵיהֶם: (ב) שְׁלוֹשׁ עָרִים תְּבַדִּיל לָךְ בְּתוֹךְ אַרְצֶךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְרִשְׁתָּהּ: (ג) תִּכְבִּין לָךְ הַדְּרָךְ וְשִׁלַּשְׁתָּ אֶת גְּבוּל אַרְצֶךָ אֲשֶׁר יִנְחִילֶךָ ה' אֱלֹהֶיךָ וְהָיָה לְנֵים שְׁמוֹה כָּל רֵצֵחַ: (ד) וְזֶה דְבַר הַרְצֵחַ אֲשֶׁר

מִסְכַּת מִנּוֹת פָּרָק שְׁלִישִׁי

ג,א האוכל מן הפסח פזית נא, פזית שלוק, פזית מבשל - חיב. הוציא ממנו פזית מבית לבית, ומחבורה לחבורה, בשעת אכילה - הרי זה חיב; שנאמר (שמות יב, מו): "לא תוציא מן הבית". אם בשלו - עובר עליו משום פסול קדש. המפטם את הקטרת במתכנתה - הרי זה חיב, בין שפטמה בלה, בין שפטמה חציה. אבל אם היה מתעסק להתלמד בה, או למסרה לרבים, אם חסר אחת מכל סמניה - אינו חיב אלא משום מועל בלבד. המפטם שמן המשחה - הרי זה חיב. והסוף ממנו - פטור. אינו חיב אלא משום מועל [בלבד].

הלכה - הסף שמן המשחה שעשה משה במדבר - הרי זה חיב כרת. סכו בראשו, בגופו, באחד מכל אבריו, אף על פי שלא שפסף - הרי זה חיב. וכמה יסוד ויהא חיב כרת? אחד הסף, ואחד הנסף. כמה דברים אמורים? בזמן שהיו שניהם מזידין, אבל אם היו שניהם שוגגין - פטורין. אחד שוגג ואחד מזיד: שוגג - פטור. מזיד - חיב:

ג,ב האוכל את הטבל, אפלו אין מחסר אלא תרומה גדולה בלבד, מעשר ראשון ומעשר שני, ואפלו מעשר עני - הרי זה חיב:

ג,ג רבי יהודה אומר: כהן שהיתה בידו תאנה של טבל, בשנת מעשר שני בירושלים, בשנת מעשר עני בגבולין, אומר: "תרומה בעקצה"; ואכלה. "מעשר ראשון בדרומה"; ואכלה. "מעשר שני בצפונה"; ואכלה - פטור! ואם היה זר - חיב על כל אחת ואחת, שאלו מתחלה אכלה - לא היה חיב אלא אחת. זר שאכל

בשר בכור, אפלו לאחר זריקת דמיו - הרי זה לוקה את הארבעים. מעשר שני והכפורים - מצטרפין חוץ לחומה לספוג עליהן את הארבעים; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין מצטרפין:

ג,ד המבשל בשר בחלב - הרי זה חיב. כמה יבשלו ויהא חיב? פחצי זית בשר, וכחצי זית חלב, כדי שיהיו זה וזה פזית. וכשם שחביבין על בשולו - כך חיבים על אכילתו, כמה יתבשל ויהא חיב? כדי שיהא נאכל משום בשול. האוכל מגיד הנשה פזית - הרי זה חיב. אכל כלו ואין בו פזית - חיב. רבי יהודה פוטר, עד שיהא בו פזית. אכל שני גידים משני בהמות - סופג שמונים. ורבי יהודה אומר: אינו סופג אלא ארבעים.

ג,ה השוחט אותו ואת בנו - על הראשון - פטור, ועל השני - חיב. הבא על אחותו, על אחות אביו, על אחות אמו, על אחות אשתו, על אשת אחיו, על אשת אחי אביו, ועל הנדה - הרי זה חיב. כשם שהוא לוקה - כך היא לוקה. ועובר על כל שם ושם שיש שם. ואם היתה לכהן גדול: אלמנה וגרושה, וחללה זונה - חיב על כל אחת ואחת. אלמנה מחמשה וגרושה מחמשה - לא יהא חיב אלא על אחת:

ג,ו האוכל אבר מן החי מן הבהמה, מן החיה, מן העופות, טהורים - כל שהן. וטמאים - עד שיהא בו פזית. אבל בהמה טהורה, וחיה טהורה, ועוף טהור, בחייהן - מצטרפין. במיתתן - אין מצטרפין. וטמאים, בין בחייהם בין במיתתם - הרי אלו מצטרפים. בהמה טמאה, וחיה טמאה,

(ט) פי תשכור את כל המצווה הזאת לעשתה אשר אנכי מצווה היום לאהבה את ה' אלהיך וילקחת בדרכיו כל הימים ויספת לך עוד שלש ערים על השלש האלה:

פי לא שנא הוא לו מתכוול לשלשום: (ז) על פי אנכי מצווה לאמר שלש ערים תבדיל לך: (ח) ואם ירחיב ה' אלהיך את גבולך באשר נשבע לאבותיך ונתן לך את כל הארץ אשר דבר לתת לאבותיך:

ועופות טמאין, בחייהן - מצטרפים.
במיתתן - אין מצטרפין:

ג, המלביש את חברו כלאים, והמטמא את הנזיר, אף על פי שהמלביש מזיד, והמטמא מזיד - חזיב. היו שניהם שוגגים - פטור. המקיף פאת ראשו של חברו - שניהן חזיבין. במה דברים אמורים? שהיו שניהם מזידים, אבל אם היו שניהם שוגגים - פטורין. אחד שוגג ואחד מזיד, שוגג - פטור. מזיד - חזיב עליו שמים, אחד בראש הצד מכאן, ואחד בראש הצד מכאן. אינו חזיב, עד שיקיפנו בתער. המקיף את האשה ואת הקטן - פטור. המשחית פאת זקנו של [חברו] - שניהם חזיבין. במה דברים אמורים? בזמן שהיו שניהן מזידין! אבל אם היו שניהם שוגגין - פטור. אחד שוגג ואחד מזיד: שוגג - פטור. ומזיד - חזיב, וחזיב עליו שנים מכאן ושנים מכאן ואחד מלמטה. רבי אלעזר אומר: אם נטלו כלו כאחד - אינו חזיב אלא אחת. מגביה ונוטל - חזיב על כל אחת ואחת. ואינו חזיב עד שיטלנו בתער. נוטלו ברהיטני ובמספרים - פטור. רבי שמעון בן גמליאל אומר משום רבי אלעזר: לקטו במלקט - הרי זה חזיב:

ג, הקורח קרחה בראשו של חברו - שניהם חזיבין. במה דברים אמורים? בזמן שהיו שניהם מזידין! אבל אם היו שניהן שוגגין - פטורין. אחד שוגג ואחד מזיד: שוגג - פטור. ומזיד - חזיב. הקורח קרחה על חמשה מתים - חזיב על כל מת ומת. רבי יוסי אומר: אינו חזיב אלא אחת. חמש קרחות על מת אחד - חזיב על כל קרחה וקרחה. ואינו חזיב עד שיקרח על מת. וכמה יקרח ויהא חזיב? כדי שיראה משם קרחה!

השורט שריטה בבשרו של חברו - שניהן חזיבין. במה דברים אמורים? בזמן שהיו שניהן מזידין, אבל אם היו שוגגין - פטורין. אחד שוגג ואחד מזיד: שוגג - פטור. ומזיד - חזיב. השורט שריטה על חמשה מתים - חזיב על כל מת ומת. רבי יוסי אומר: אינו חזיב אלא אחת. חמשה שריטות

על מת אחד - חזיב על כל שריטה ושריטה. ואינו חזיב עד שישרט על מת, וכמה ישרט ויהא חזיב? כדי שיראה משם שריטה: ג, האוכל מן הפסח כזית נא, כזית שלוק, כזית מבשל - חזיב. הוציא ממנו כזית מבית לבית, ומחבורה לחבורה, בשעת אכילה - הרי זה חזיב; שנאמר (שמות יב, מו): "לא תוציא מן הבית". אם בשלו - עובר עליו משום פסול קדש. המפטם את הקטרת במתכנתה - הרי זה חזיב, בין שפטמה בלה, בין שפטמה חציה. אבל אם היה מתעסק להתלמד בה, או למוסרה לרבים, אם חסר אחת מכל סמניה - אינו חזיב אלא משום מועיל בלבד. המפטם שמן המשחה - הרי זה חזיב. והסף ממנו - פטור. אינו חזיב אלא משום מועיל [בלבד].

הלכה - הסף שמן המשחה שעשה משה במדבר - הרי זה חזיב כרת. סכו בראשו, בגופו, באחד מכל אבריו, אף על פי שלא שפסף - הרי זה חזיב. וכמה יסוף ויהא חזיב כרת? אחד הסף, ואחד הנסף. במה דברים אמורים? בזמן שהיו שניהם מזידין, אבל אם היו שניהם שוגגין - פטורין. אחד שוגג ואחד מזיד: שוגג - פטור. מזיד - חזיב:

ג, האוכל את הטבל, אפלו אין מחסר אלא תרומה גדולה בלבד, מעשר ראשון ומעשר שני, ואפלו מעשר עני - הרי זה חזיב:

ג, רבי יהודה אומר: כהן שהיתה בידו תאנה של טבל, בשנת מעשר שני בירושלים, בשנת מעשר עני בגבולין, אומר: "תרומה בעקצה"; ואכלה. "מעשר ראשון בדורמה"; ואכלה. "מעשר שני בצפונה"; ואכלה - פטור! ואם היה זר - חזיב על כל אחת ואחת, שאלו מתחלה אכלה - לא היה חזיב אלא אחת. זר שאכל בשר בכור, אפלו לאחר זריקת דמיו - הרי זה לוקה את הארבעים. מעשר שני והבכורים - מצטרפין חוץ לחומה לספוג עליהן את הארבעים; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין מצטרפין:

ג, ד המבשל בשר בחלב - הרי זה חייב. כמה יבשלו ויהא חייב? כחצי זית בשר, וכחצי זית חלב, כדי שיהו זה וזה כזית. וכשם שחביץ על בשולו - כך חביבים על אכילתו, כמה יתבשל ויהא חייב? כדי שיהא נאכל משום בשול. האוכל מגיד הנשה כזית - הרי זה חייב. אכל כלו ואין בו כזית - חייב. רבי יהודה פוטר, עד שיהא בו כזית. אכל שני גידים משני בהמות - סופג שמונים. ורבי יהודה אומר: אינו סופג אלא ארבעים.

ג, ה השוחט אותו ואת בנו - על הראשון - פטור, ועל השני - חייב. הבא על אחותו, על אחות אביו, על אחות אמו, על אחות אשתו, על אשת אחיו, על אשת אחי אביו, ועל הנדה - הרי זה חייב. כשם שהוא לוקה - כך היא לוקה. ועובר על כל שם ושם שיש שם. ואם היתה לכהן גדול: אלמנה וגרושה, וחללה זונה - חייב על כל אחת ואחת. אלמנה מחמשה וגרושה מחמשה - לא יהא חייב אלא על אחת:

ג, ו האוכל אבר מן החי מן הבהמה, מן החיה, מן העופות, טהורים - כל שהן. וטמאים - עד שיהא בו כזית. אכל בהמה טהורה, וחיה טהורה, ועוף טהור, בחייהן - מצטרפין. במיתתן - אין מצטרפין. וטמאים, בין בחייהם בין במיתתם - הרי אלו מצטרפים. בהמה טמאה, וחיה טמאה, ועופות טמאין, בחייהן - מצטרפים. במיתתן - אין מצטרפין:

ג, ז המלביש את חברו כלאים, והמטמא את הנזיר, אף על פי שהמלביש מזיד, והמטמא מזיד - חייב. היו שניהם שוגגים - פטור. המקיף פאת ראשו של חברו - שניהן חייבין. כמה דברים אמורים? שהיו שניהם מזידים, אכל אם היו שניהם שוגגים - פטורין. אחד שוגג ואחד מזיד, שוגג - פטור. מזיד - חייב עליו שתים, אחד בראש הצד מכאן, ואחד בראש הצד מכאן. אינו חייב, עד שיקיפנו בתער. המקיף את האשה ואת הקטן - פטור. המשחית פאת זקנו של [חברו] - שניהם חייבין. כמה דברים אמורים? בזמן

שהיו שניהן מזידין! אבל אם היו שניהם שוגגין - פטור. אחד שוגג ואחד מזיד: שוגג - פטור. ומזיד - חייב, וחייב עליו שנים מכאן ושנים מכאן ואחד מלמטה. רבי אלעזר אומר: אם נטלו כלו כאחד - אינו חייב אלא אחת. מגביה ונוטל - חייב על כל אחת ואחת. ואינו חייב עד שיטלנו בתער. נוטלו ברהיטני ובמספרים - פטור. רבי שמעון בן גמליאל אומר משום רבי אלעזר: לקטו במלקט - הרי זה חייב:

ג, ח הקורח קרחה בראשו של חברו - שניהם חייבין. כמה דברים אמורים? בזמן שהיו שניהם מזידין! אבל אם היו שניהן שוגגין - פטורין. אחד שוגג ואחד מזיד: שוגג - פטור. ומזיד - חייב. הקורח קרחה על חמשה מתים - חייב על כל מת ומת. רבי יוסי אומר: אינו חייב אלא אחת. חמש קרחות על מת אחד - חייב על כל קרחה וקרחה. ואינו חייב עד שיקרח על מת. וכמה יקרח ויהא חייב? כדי שיראה משם קרחה!

השורט שריטה בכשרו של חברו - שניהן חייבין. כמה דברים אמורים? בזמן שהיו שניהן מזידין, אבל אם היו שוגגין - פטורין. אחד שוגג ואחד מזיד: שוגג - פטור. ומזיד - חייב. השורט שריטה על חמשה מתים - חייב על כל מת ומת. רבי יוסי אומר: אינו חייב אלא אחת. חמשה שריטות על מת אחד - חייב על כל שריטה ושריטה. ואינו חייב עד שישרט על מת, וכמה שרט ויהא חייב? כדי שיראה משם שריטה:

<p>6</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>ז 7</p>	<p>עלות השחר 5:45 סו"ז קר"ש - מג"א 9:14 סו"ז תפלה - מג"א 10:24 סו"ז תפלה - גר"א 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 7:43 שקיעה 6:30 בבלי: מעילה יט • ירושלמי: שבת לד • תוספתא: סנהדרין יא נ"ך: יחזקאל כח-כט • רמב"ם: גניבה ב</p>
<p>7</p>	<p>שני Monday</p>	<p>ח 8</p>	<p>עלות השחר 5:46 סו"ז קר"ש - מג"א 9:14 סו"ז תפלה - מג"א 10:24 סו"ז תפלה - גר"א 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 7:41 שקיעה 6:28 בבלי: מעילה כ • ירושלמי: שבת לה • תוספתא: סנהדרין יב נ"ך: יחזקאל ל-לא • רמב"ם: גניבה ג</p>
<p>8</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>ט 9</p>	<p>Yom Kippur Eve עלות השחר 5:47 סו"ז קר"ש - מג"א 9:15 סו"ז תפלה - מג"א 10:24 סו"ז תפלה - גר"א 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 7:39 שקיעה 6:27 בבלי: מעילה כא • ירושלמי: שבת לו • תוספתא: סנהדרין יג נ"ך: יחזקאל לב-לג • רמב"ם: גניבה ד</p>
<p>9</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>י 10</p>	<p>יום כפור, יזכור Yom Kippur / Yizkor עלות השחר 5:48 סו"ז קר"ש - מג"א 9:15 סו"ז תפלה - מג"א 10:24 סו"ז תפלה - גר"א 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 7:38 שקיעה 6:25 בבלי: מעילה כב • ירושלמי: - • תוספתא: סנהדרין יד נ"ך: יחזקאל לד-לה • רמב"ם: גניבה ה</p>
<p>10</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>יא 11</p>	<p>עלות השחר 5:49 סו"ז קר"ש - מג"א 9:15 סו"ז תפלה - מג"א 10:24 סו"ז תפלה - גר"א 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 7:36 שקיעה 6:24 בבלי: קנים כג • ירושלמי: שבת לוז • תוספתא: מכות א נ"ך: יחזקאל לו-לז • רמב"ם: גניבה ו</p>
<p>11</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>יב 12</p>	<p>עלות השחר 5:50 סו"ז קר"ש - מג"א 9:16 סו"ז תפלה - מג"א 10:24 סו"ז תפלה - גר"א 10:48 צה"כ לשיטת ר"ת 7:35 שקיעה 6:22 בבלי: קנים כד • ירושלמי: שבת לח • תוספתא: מכות ב נ"ך: יחזקאל לח-לט • רמב"ם: גניבה ז</p>
<p>12</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>יג 13</p>	<p>האזינו עלות השחר 5:51 סו"ז קר"ש - מג"א 9:16 סו"ז תפלה - מג"א 10:25 סו"ז תפלה - גר"א 10:49 צה"כ לשיטת ר"ת 7:33 שקיעה 6:20 בבלי: קנים כה • ירושלמי: שבת לט • תוספתא: מכות ג נ"ך: יחזקאל מ-מא • רמב"ם: גניבה ח</p>

וְזָעַר עִם טוֹט אֵן עֲבִירָה אֲנִי עַר הָאֵט תְּרַטָּה אוֹיְף דָּעם, אִיז מָעַן אִים מוֹחֵל אוֹיְף אַלֶּע זַיִנֶע עֲבִירוֹת.

(סִפָּר הַמְדוֹת אוֹת תְּשׁוּבָה תִּלְקָא א', סִימָן כ"ו)